ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (šiesta komora)

zo 17. decembra 2009 *

Vo veci T-57/01,

Solvay SA, so sídlom v Bruseli (Belgicko), v zastúpení: L. Simont, P.-A. Foriers, G. Block, F. Louis a A. Vallery, advokáti,

žalobkyňa,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: P. Oliver a J. Currall, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci N. Coutrelis, advokát,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie 2003/6/ES z 13. decembra 2000 týkajúceho sa konania podľa článku 82 [ES] (vec COMP/33.133 — C: Uhličitan

* Jazyk konania: francúzština.

sodný — Solvay) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 10, 2003, s. 10) a subsidiárne návrh na zrušenie alebo zníženie pokuty uloženej žalobkyni,

VŠEOBECNÝ SÚD (šiesta komora),

v zložení: predseda komory A. W. H. Meij, sudcovia V. Vadapalas (spravodajca) a A. Dittrich,

tajomník: K. Pocheć, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 26. júna 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

Skutkové okolnosti

1 Žalobkyňa Solvay SA je spoločnosť založená podľa belgického práva, ktorá pôsobí v odvetviach farmaceutiky, chémie, plastov a spracovania. Vyrába najmä uhličitan sodný.

2 Uhličitan sodný je buď prítomný v prírode vo forme minerálu trona (prírodná sóda), alebo sa získava chemickým procesom (syntetická sóda). Prírodná sóda sa získava drvením, čistením a kalcináciou minerálu trona. Syntetická sóda je výsledkom reakcie soli a vápenca v procese „amoniak — sóda“, ktorý vyvinuli bratia Solvayovci v roku 1863.

3 Dňa 7. februára 1978 žalobkyňa uzavrela s tromi belgickými sklármi, ktorí sú jej tromi hlavnými tradičnými zákazníkmi v Belgicku, zmluvy „na všetky dodávky“ s dĺžkou platnosti na päť rokov, obsahujúce doložky o vyrovnaní cien.

4 Z dôvodu týchto dohôd začal jeden americký výrobca uhličitanu sodného súdne konanie na belgických súdoch. Cour d'appel de Liège (Odvolací súd v Liège) rozsudkom z 20. októbra 1989 vo veci, ktorú vrátil Cour de cassation na opätovné prejednanie, návrh tohto amerického výrobcu zamietol.

5 Paralelne začala Komisia Európskych spoločenstiev konanie podľa článku 81 ES. Listom z 21. októbra 1980 oznámila žalobkyni, ktoré časti dohôd považuje za kontroverzné z pohľadu práva hospodárskej súťaže Spoločenstva. Predovšetkým uviedla, že nemôže akceptovať dohody, ktoré sú „na všetky dodávky“ alebo „na percentuálnu časť všetkých dodávok“, ale povolila dohody „na množstvo“, keďže tie ponechávajú zákazníkovi možnosť zásobiť nie zanedbateľnú časť jeho potreby od iných výrobcov. Komisia stanovila dĺžku trvania zmlúv o zásobovaní maximálne na dva roky a vyhradila si, že o konkurenčnej doložke rozhodne neskôr.

6 Dňa 16. decembra 1980 žalobkyňa predložila Komisii návrh listu určeného jej riaditeľstvám v jednotlivých štátoch, aby uzatvárali dohody „na množstvo“ podľa určitých usmernení, pripravených v súlade s pripomienkami Komisie.

7 Listom z 2. februára 1981 Komisia oznámila žalobkyni, že usmernenia uvedené v návrhu listu zo 16. decembra 1980 boli v súlade s jej požiadavkami na zmenu zmlúv o zásobovaní uhličitanom sodným. Vyjadrila však svoje výhrady voči konkurenčnej doložke, nazývanej „anglická doložka“, a požiadala žalobkyňu o zmenu zmlúv uzavretých s tromi belgickými sklármi.

8 Žalobkyňa na základe pripomienok Komisie vzťahujúcich sa na konkurenčnú doložku upravila návrh listu a 19. februára 1981 zaslala list svojim riaditeľstvám v jednotlivých štátoch, pričom ich vyzvala, aby zmenili svoje zmluvy so sklárskym odvetvím na množstvo v súlade s pripomienkami Komisie. Listom z 29. októbra 1981 žalobkyňa podala Komisii informácie o stave rokovaní so sklárskym odvetvím o zosúladení existujúcich zmlúv s požiadavkami práva hospodárskej súťaže Spoločenstva.

9 Vzhľadom na tieto okolnosti Komisia rozhodla skončiť konanie podľa článku 81 ES. Dňa 5. februára 1982 uverejnila komuniké, v ktorom uviedla, že v odvetví uhličitanu sodného žalobkyňa upravila svoje zmluvy o zásobovaní tak, aby boli v súlade s právom hospodárskej súťaže Spoločenstva.

10 V čase skutočností, ktoré sú predmetom tohto sporu, bola žalobkyňa aktívna v odvetví sódy prostredníctvom obchodných jednotiek so sídlom v deviatich štátoch, konkrétne v Nemecku, Rakúsku, Belgicku, Španielsku, vo Francúzsku, v Taliansku, Holandsku, Portugalsku a vo Švajčiarsku. Vlastnila tiež výrobné jednotky v Nemecku, Rakúsku, Belgicku, Španielsku, vo Francúzsku, v Taliansku a Portugalsku.

11 Celosvetový objem výroby žalobkyne predstavoval v roku 1987 približne 4 milióny ton a jej objem výroby v Európe bol približne 3,7 milióna ton.

12 Vo faxovej správe z 2. novembra 1988, ktorá nebola datovaná ani podpísaná, ale obsahovala hlavičku žalobkyne a bola zaslaná Komisii, sa uvádzalo, že v roku 1988 bol celkový celosvetový objem výroby uhličitanu sodného vo výške 37 miliónov ton a celosvetová spotreba uhličitanu sodného vo výške 31 miliónov ton.

13 V roku 1988 mala žalobkyňa podiel najmä na nemeckom trhu 52,5 %, na rakúskom trhu 96,9 %, na belgickom trhu 82 %, na španielskom trhu 99,6 %, na francúzskom trhu 54,9 %, na talianskom trhu 95 %, na holandskom trhu 14,7 %, na portugalskom trhu 100 % a na švajčiarskom trhu 76,1 %.

14 V roku 1989 bola spotreba uhličitanu sodného v Európskom spoločenstve približne 5,5 milióna ton, pričom jeho trhová hodnota predstavovala približne 900 miliónov ECU.

15 Okrem žalobkyne boli výrobcami v Spoločenstve v rokoch 1987 až 1989 spoločnosti Imperial Chemical Industries (ďalej len „ICI“), Rhône-Poulenc, AKZO, Matthes & Weber, ako aj spoločnosť Chemische Fabrik Kalk (ďalej len „CFK“), dcérska spoločnosť Kali & Salz patriaca do skupiny BASF.

16 Zákazníkmi žalobkyne boli podniky v odvetviach sklárstva, chémie a hutníctva. V čase sporných skutkových okolností bol najdôležitejším zákazníkom žalobkyne podnik Saint-Gobain SA a iné spoločnosti z jeho skupiny (ďalej len „skupina Saint-Gobain“), a to nielen čo sa týka uhličitanu sodného, ale aj z pohľadu všetkých činností žalobkyne. Uvedená skupina mala pobočky v rôznych štátoch západnej Európy, ktoré sa zásobovali uhličitanom sodným od riaditeľstiev žalobkyne v jednotlivých štátoch.

17 Dovozmi z východnej Európy v roku 1988, na ktoré boli uložené antidumpingové clá pri ich vstupe na územie Spoločenstva, zodpovedal najmä podiel na nemeckom trhu 8,1 %, na rakúskom trhu 2 %, na belgickom trhu 2,1 %, na francúzskom trhu 1,4 % a na talianskom trhu 3 %.

18 Na dovozy zo Spojených štátov boli tiež uložené antidumpingové clá, niektoré dovozy sa však uskutočnili v rámci aktívneho zošľachťovacieho styku. V roku 1988 zodpovedal dovozom americkej sódy podiel 2,4 % na belgickom trhu, 0,9 % na francúzskom trhu, 3 % na holandskom trhu a nijaký podiel na nemeckom trhu.

19 Dňa 5. apríla 1989 Komisia prijala rozhodnutie vzťahujúce sa na prešetrovania, ktoré sa mali vykonať v spoločnostiach AZKO, CFK, ICI, Matthes & Weber, Rhône-Poulenc a Solvay podľa článku 14 ods. 3 nariadenia Rady č. 17 (vec IV/33.133) (ďalej len „rozhodnutie o nariadení prešetrovania“), a obsahovalo najmä tieto odôvodnenia:

„[Keďže] z informácií, ktoré získala Komisia, vyplýva, že trh Spoločenstva s koncentrovaným uhličitanom sodným je rozdelený presne podľa hraníc, pričom každý výrobca v zásade orientuje svoj predaj v Spoločenstve na miestny trh, t. j. trh v členskom štáte alebo členských štátoch, v ktorých sú usadené jeho vlastné závody,

[keďže] spoločnosť Solvay, ktorá má sedem závodov umiestnených v [Spoločenstve], je jedinou výrobkyňou dovážajúcou do väčšiny členských štátov, pričom však nedováža do Spojeného kráľovstva ani do Írska, čo sú územia vyhradené spoločnosti ICI,

[keďže] sa zdá, že ICI nedováža do [Spoločenstva], okrem jej miestneho trhu, ktorý predstavuje Spojené kráľovstvo a Írsko, a tiež sa javí, že ostatní výrobcovia obmedzujú svoje dodávky iba na svoje tradičné vnútroštátne trhy,

[keďže] podľa informácií Komisie existujú rôzne cenové tabuľky pre každý členský štát, ale kupujúci sa zásobujú len od ich vnútroštátneho výrobcu, vzhľadom na to, že výrobcovia nechcú predávať na trhoch v štátoch iných výrobcov,

[keďže] navyše v členských štátoch, v ktorých existujú viacerí výrobcovia, uplatňujú títo výrobcovia rovnaké cenové tabuľky a zvyšujú ceny takmer súčasne, ako aj rovnako,

[keďže] je nevyhnutné zistiť, či zjavná nepružnosť trhu v [Spoločenstve] a zjavný nedostatok hospodárskej súťaže [sú] výsledkom kartelov alebo zosúladených postupov medzi výrobcami podľa článku [81 ES],

[keďže] je navyše nevyhnutné zistiť, či sa dohody, na ktoré sa môže vzťahovať článok [81 ES], týkajú aj jemného uhličitanu sodného, ktorý tiež vyrábajú títo šiesti výrobcovia,

[keďže] akýkoľvek kartel alebo zosúladené konanie, ktorých predmetom je delenie vnútroštátnych trhov a/alebo zosúladenie cien, by predstavovali vážne porušenie článku [81 ES] a z ich samotnej povahy by vyplývalo, že sa uskutočňujú mimoriadne tajným spôsobom,

[keďže] na to, aby Komisia mohla zistiť všetky skutkové okolnosti týkajúce sa prípadných dohôd alebo zosúladených postupov, ako aj vzhľadom na zhodu v účastníkoch konania je potrebné prijať rozhodnutie, ktoré prinúti podniky podriadiť sa prešetrovaniu podľa článku 14 ods. 3 nariadenia č. 17…“ [*neoficiálny preklad*]

20 Následne za týmito úvahami článok 1 rozhodnutia o nariadení prešetrovania stanovuje, že žalobkyňa, ako aj jej nemecké a španielske pobočky boli „povinné podriadiť sa prešetrovaniu týkajúcemu sa ich prípadnej účasti na karteloch a/alebo zosúladených postupoch, ktoré sú v rozpore s článkom [81 ES], pričom ich účinkom bolo delenie vnútroštátnych trhov a zosúladenie cien uhličitanu sodného, [ako aj] uzatváranie zmlúv o výhradnom nákupe so zákazníkmi, ktoré môžu obmedziť alebo vylúčiť hospodársku súťaž a posilniť nepružnosť trhu s uhličitanom sodným v [Spoločenstve]“.

21 Komisia na základe rozhodnutia o nariadení prešetrovania začala prešetrovania u rôznych výrobcov uhličitanu sodného usadených v Spoločenstve. V priestoroch dotknutých spoločností zhabala rozličné dokumenty.

22 Dňa 21. júna 1989 Komisia zaslala žalobkyni žiadosť o informácie v súlade s článkom 11 nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962, prvého nariadenia implementujúceho články [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES L 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3), v jeho znení uplatniteľnom v rozhodnej dobe, a potom 8. júla 1989 žiadosť o informácie jej nemeckej pobočke, ktoré sa týkali tak článku 81 ES, ako aj článku 82 ES.

23 Dňa 19. februára 1990 Komisia rozhodla z vlastného podnetu o začatí konania proti žalobkyni, ICI a CFK na základe článku 3 ods. 1 nariadenia č. 17.

24 Dňa 13. marca 1990 Komisia zaslala žalobkyni, ICI a CFK oznámenie o výhradách. Každá spoločnosť dostala iba časť alebo časti oznámenia o výhradách vzťahujúcich sa na porušenie, ktoré sa jej týkalo, a k nim v prílohe priložené príslušné dôkazy.

25 Komisia založila jediný spis pre všetky porušenia uvedené v oznámení o výhradách.

26 Pokiaľ ide o predmetnú vec, v časti IV s názvom „Solvay" oznámenia o výhradách Komisia dospela k záveru, že žalobkyňa zneužila dominantné postavenie, ktoré mala na kontinentálnom západoeurópskom trhu s uhličitanom sodným.

27 Dňa 28. mája 1990 žalobkyňa predložila svoje písomné pripomienky k výhradám predloženým Komisiou.

28 Dňa 19. decembra 1990 Komisia prijala rozhodnutie 91/299/EHS týkajúce sa konania o uplatnení článku [82 ES] (IV/33.133 — C: Uhličitan sodný — Solvay) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 152, 1991, s. 21). V tomto rozhodnutí, oznámenom žalobkyni listom z 1. marca 1991, konštatovala, že „[žalobkyňa porušila] ustanovenie článku [82 ES] približne od roku 1983 až do dnešného dňa konaním, ktorého cieľom bolo vylúčiť alebo podstatne obmedziť hospodársku súťaž a ktoré spočívalo… v uzavretí dohôd so zákazníkmi, ktoré ich zaväzovali, aby sa [od nej] zásobovali vo výške svojej celkovej potreby sódy alebo jej veľkej časti v neurčenom alebo príliš dlhom období[,] v poskytnutí podstatných zliav a iných finančných podnetov vzťahujúcich sa na limitné množstvo prekračujúce základné zmluvné množstvo zákazníka takým spôsobom, aby sa zabezpečilo, že sa bude [od nej] zásobovať vo výške svojej celkovej potreby sódy alebo jej veľkej časti [a v] podmienení poskytnutia zliav záväzkom zákazníka, že sa bude [od nej] zásobovať vo výške svojej celkovej potreby" [*neoficiálny preklad*].

29 Podľa článku 3 rozhodnutia 91/299 „bola [žalobkyni] z dôvodu konštatovaného porušenia uložená pokuta vo výške 20 miliónov ECU“[*neoficiálny preklad*].

30 V ten istý deň prijala Komisia rozhodnutie 91/297/EHS týkajúce sa konania o uplatnení článku [81 ES] (IV/33.133 — A: Uhličitan sodný — Solvay, ICI) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 152, 1991, s. 1), v ktorom konštatovala, že „[žalobkyňa] a ICI [porušili] ustanovenie článku [81 ES] tým, že sa od 1. januára 1973 a minimálne do začatia tohto konania zúčastnili na zosúladenom postupe, ktorým obmedzili svoje predaje sódy v Spoločenstve iba na svoje príslušné vnútroštátne trhy, a to kontinentálnu západnú Európu pre [žalobkyňu] a Spojené kráľovstvo a Írsko pre ICI“ [*neoficiálny preklad*]. Obom, žalobkyni aj ICI, boli uložené pokuty sedem miliónov ECU.

31 V ten istý deň prijala Komisia aj rozhodnutie 91/298/EHS týkajúce sa konania o uplatnení článku [81 ES] (IV/33.133 — B: Uhličitan sodný — Solvay, CFK) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 152, 1991, s. 16), v ktorom rozhodla, že „[žalobkyňa] a CFK [porušili] ustanovenia článku [81 ES] tým, že sa približne od roku 1987 [do vydania rozhodnutia] zúčastnili na dohode o rozdelení trhov, ktorou spoločnosť Solvay zaručila CFK minimálne ročné množstvo predaja sódy v Nemecku vypočítané s odkazom na predaj CFK v roku 1986, a nahradila CFK celý schodok tým, že odkúpila množstvo vo výške nevyhnutnej na to, aby predaj CFK dosiahol zaručené minimum“ [*neoficiálny preklad*]. Žalobkyni bola uložená pokuta tri milióny ECU a podniku CFK milión ECU.

32 V ten istý deň Komisia prijala aj rozhodnutie 91/300/EHS týkajúce sa konania o uplatnení článku [82 ES] (IV/33.133 — D: Uhličitan sodný — ICI) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 152, 1991, s. 40), v ktorom konštatovala, že „ICI [porušila] ustanovenie článku [82 ES] približne od roku 1983 až do dnešného dňa konaním, ktorého cieľom bolo vylúčiť alebo podstatne obmedziť hospodársku súťaž a ktoré spočívalo v… poskytnutí podstatných zliav a iných finančných podnetov vzťahujúcich sa na limitné množstvo takým spôsobom, aby sa zabezpečilo, že zákazník sa bude zásobovať [od] ICI vo výške svojej celkovej potreby alebo jej veľkej časti [, v] zabezpečení si záväzku zákazníkov, že sa budú [od] ICI zásobovať, aby pokryli svoju celkovú potrebu či takmer celkovú potrebu alebo aby obmedzili svoje nákupy u konkurentov na stanovené množstvo, [a] aspoň v jednom prípade [v] podmienení poskytnutia zliav

a iných finančných výhod záväzku zákazníka, že sa bude zásobovať [od] ICI vo výške svojej celkovej potreby“[*neoficiálny preklad*]. ICI bola uložená pokuta desať miliónov ECU.

33 Dňa 2. mája 1991 žalobkyňa podala na Súde prvého stupňa žalobu o neplatnosť, ktorej predmetom je návrh na zrušenie rozhodnutia 91/299. V ten istý deň žalobkyňa podala žalobu aj na zrušenie rozhodnutí 91/297 a 91/298. Dňa 14. mája 1991 podala ICI žalobu o neplatnosť na zrušenie rozhodnutí 91/297 a 91/300.

34 Rozsudkom z 29. júna 1995, Solvay/Komisia (T-32/91, Zb. s. II-1825, ďalej len „rozsudok Solvay III“), Súd prvého stupňa zrušil rozhodnutie 91/299 z dôvodu, že overenie uvedeného rozhodnutia bolo vykonané po jeho oznámení, čo predstavuje porušenie podstatnej formálnej náležitosti v zmysle článku 230 ES.

35 V ten istý deň Súd prvého stupňa zrušil aj rozhodnutie 91/298 v rozsahu, v akom sa týka žalobkyne (rozsudok Solvay/Komisia, T-32/91, Zb. s. II-1825, ďalej len „rozsudok Solvay II“), ako aj rozhodnutie 91/300 (rozsudok ICI/Komisia, T-37/91, Zb. s. II-1901, ďalej len „rozsudok ICI II“) z dôvodu, že napadnuté rozhodnutia neboli riadne overené. Okrem toho Súd prvého stupňa zrušil rozhodnutie 91/297 (rozsudky Solvay/Komisia, T-30/91, Zb. s. II-1775, ďalej len „rozsudok Solvay I“, a ICI/Komisia, T-36/91, Zb. s. II-1847, ďalej len „rozsudok ICI I“) v rozsahu, v akom sa týka žalobkyne, v týchto dvoch veciach z dôvodu porušenia práva na prístup k spisu.

36 Návrhmi podanými do kancelárie Súdneho dvora 30. augusta 1995 Komisia podala odvolania proti rozsudkom Solvay II, už citovanému v bode 35 vyššie, Solvay III, už citovanému v bode 34 vyššie, a ICI II, už citovanému v bode 35 vyššie.

37 Rozsudkami zo 6. apríla 2000, Komisia/ICI (C-286/95 P, Zb. s. I-2341) a Komisia/Solvay (C-287/95 P a C-288/95 P, Zb. s. I-2391), Súdny dvor zamietol odvolania proti

rozsudkom ICI II, už citovanému v bode 35 vyššie, Solvay II, už citovanému v bode 35 vyššie, a Solvay III, už citovanému v bode 34 vyššie.

38 V utorok 12. decembra 2000 vydala tlačová agentúra toto komuniké:

„‚Európska komisia uloží v stredu pokutu spoločnostiam v chemickom priemysle Solvay SA a Imperial Chemical Industries plc… za porušenie práva hospodárskej súťaže Európskej únie', vyhlásila hovorkyňa tento utorok.

Pokuty za údajné zneužitie dominantného postavenia na trhu so sódou boli pôvodne uložené pred desiatimi rokmi, boli však zrušené najvyšším európskym súdom z procesných dôvodov.

‚Komisia v stredu znovu prijme rovnaké rozhodnutie, ale v správnej forme', vyhlásila hovorkyňa.

‚Podstata rozhodnutia nebola spoločnosťami nikdy spochybnená. Znovu prijmeme rovnaké rozhodnutie', povedala." [*neoficiálny preklad*]

39 Dňa 13. decembra 2000 prijala Komisia rozhodnutie 2003/6/ES týkajúce sa konania o uplatnení článku 82 [ES] (COMP/33.133 — C: Uhličitan sodný — Solvay, CFK) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 10, 2003, s. 10, ďalej len „napadnuté rozhodnutie").

40 V ten istý deň prijala Komisia aj rozhodnutia 2003/5/ES týkajúce sa konania o uplatnení článku 81 [ES] (COMP/33.133 — B: Uhličitan sodný — Solvay, CFK) (Ú. v. ES L 10, 2003, s. 10) a 2003/7/ES týkajúce sa konania o uplatnení článku 82 [ES] (vec COMP/33.133 — D: Uhličitan sodný — ICI) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 10, 2003, s. 33).

41 Napadnuté rozhodnutie obsahuje tento výrok:

„Článok 1

Solvay… porušila ustanovenia článku [82 ES] od roku 1983 približne do roku 1990 konaním, ktorého cieľom bolo vylúčiť alebo podstatne obmedziť hospodársku súťaž a ktoré spočívalo v:

a) uzavretí dohôd so zákazníkmi, ktoré ich zaväzovali, aby sa [od] spoločnosti Solvay zásobovali vo výške svojej celkovej potreby sódy alebo jej veľkej časti v neurčenom alebo príliš dlhom období;

b) poskytnutí podstatných zliav a iných finančných podnetov s odkazom na limitné množstvo prekračujúce základné zmluvné množstvo zákazníka takým spôsobom, aby sa zabezpečilo, že zákazník sa bude zásobovať [od] spoločnosti Solvay vo výške svojej celkovej potreby alebo jej veľkej časti;

c) podmienení poskytnutia zliav zaviazaním sa zákazníka, že sa bude [od] spoločnosti Solvay zásobovať vo výške svojej celkovej potreby.

Článok 2

Spoločnosti Solvay sa za porušenie uvedené v článku 1 [písm.] b) a c) ukladá pokuta 20 miliónov eur.

…“ [*neoficiálny preklad*]

42 Napadnuté rozhodnutie je vypracované v podstate rovnako ako rozhodnutie 91/299. Komisia iba vykonala niektoré redakčné zmeny a doplnila novú časť s názvom „Konanie na Súde prvého stupňa a na Súdnom dvore“ [*neoficiálny preklad*].

43 V tejto novej časti napadnutého rozhodnutia sa Komisia s odkazom na rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. apríla 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia (T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Zb. s. II-931, ďalej len „rozsudok Súdu prvého stupňa PVC II“), domnievala, že má „právo [znovu] prijať rozhodnutie, ktoré bolo zrušené len pre procesné vady, bez toho, aby sa začalo nové správne konanie“, a že nie je „povinná vykonať nové vypočutie, pokiaľ znenie nového rozhodnutia [neobsahuje] iné výhrady ako tie, ktoré boli predložené v prvom rozhodnutí“ [*neoficiálny preklad*] (odôvodnenie č. 199).

44 Komisia v napadnutom rozhodnutí tiež spresnila, že premlčacia lehota musí byť predĺžená o lehotu, počas ktorej bola žaloba proti rozhodnutiu 91/299 predmetom konania na Súde prvého stupňa a na Súdnom dvore podľa článku 3 nariadenia Rady (EHS) č. 2988/74 z 26. novembra 1974 o premlčacej lehote v stíhaní a pri výkone rozhodnutia v oblasti právnej úpravy dopravy a hospodárskej súťaže Európskeho hospodárskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 319, s. 1; Mim. vyd. 07/001, s. 61) (odôvodnenia

č. 204 a 205). Vzhľadom na okolnosti predmetnej veci sa Komisia teda domnievala, že až do konca septembra 2004 môže prijať nové rozhodnutie (odôvodnenie č. 207). Okrem toho uviedla, že nedošlo k porušeniu práva na obhajobu, pokiaľ bolo nové rozhodnutie prijaté v primeranej lehote (odôvodnenie č. 199).

45 Pokiaľ ide o porušenie v pravom zmysle slova, Komisia v napadnutom rozhodnutí spresnila, že výrobky a geografická pôsobnosť, vzhľadom na ktoré sa hospodárska sila žalobkyne má posúdiť, boli trh so sódou a oblasť Spoločenstva, s výnimkou Spojeného kráľovstva a Írska (odôvodnenie č. 136).

46 Aby bolo možné posúdiť na účely tohto konania silu žalobkyne na trhu, Komisia preskúmala relevantné hospodárske faktory a v napadnutom rozhodnutí dospela k názoru, že počas posudzovaného obdobia žalobkyňa mala dominantné postavenie v zmysle článku 82 ES (odôvodnenia č. 137 až 148).

47 Pokiaľ ide o zneužitie dominantného postavenia, Komisia v napadnutom rozhodnutí uviedla, že žalobkyňa si „zaviazala" svojich zákazníkov prostredníctvom viacerých mechanizmov, ktoré všetky smerovali k jednému cieľu — k vylúčeniu konkurencie (odôvodnenie č. 150). V tejto súvislosti uviedla, že:

— od roku 1982 žalobkyňa uplatňovala systém postupných zliav, ktoré mali zabezpečiť práve vernosť zákazníka a vylúčiť alebo obmedziť hospodársku súťaž (odôvodnenia č. 151 až 160),

— žalobkyňa uzavrela tajný protokol so skupinou Saint-Gobain, ktorého cieľom bolo potvrdiť jej postavenie ako výlučného alebo skoro výlučného dodávateľa pre Saint-Gobain v západnej Európe, okrem Francúzska. Uplatnenie „skupinovej" zľavy vo výške 1,5 %, vypočítanej na základe všetkých nákupov Saint-Gobain v Európe, bolo

teda podmienené tým, že Saint-Gobain bude naďalej uprednostňovať žalobkyňu na svoje zásobovanie (odôvodnenia č. 161 až 165),

— žalobkyňa uzavrela výslovné a skutočné dohody o výhradných dodávkach s niektorými zo svojich zákazníkov (odôvodnenia č. 166 až 176),

— rôzne formy konkurenčných doložiek a podobných mechanizmov posilňovali spojenie zákazníkov so žalobkyňou, pričom obmedzovali ich možnosti zmeniť dodávateľa a sťažovali prístup konkurentov k zásobovaniu zákazníkov zaviazaných žalobkyni (odôvodnenia č. 177 až 180),

— systém zliav uplatňovaný žalobkyňou predstavoval diskriminačné praktiky (odôvodnenia č. 181 až 185).

48 Podľa napadnutého rozhodnutia „vernostné zľavy a iné podnecovanie ponúkané [žalobkyňou] s cieľom zabezpečiť si výlučnosť ovplyvnili obchod medzi členskými štátmi tým, že posilnili spojenie medzi zákazníkmi a dominantným dodávateľom“, a „výsledkom rôznych mechanizmov používaných [žalobkyňou] na zaviazanie si zákazníkov bolo, že sa posilnila štrukturálna rigidnosť a rozdelenie trhu so sódou podľa štátnych hraníc, čo poškodzovalo alebo mohlo poškodiť dosiahnutie cieľa jednotného trhu medzi členskými štátmi“ (odôvodnenie č. 187).

49 Komisia v napadnutom rozhodnutí spresnila, že uvedené porušenia boli mimoriadne závažné, keďže žalobkyňa bola najväčším výrobcom sódy v Spoločenstve a uvedené porušenia jej umožnili upevniť si svoje postavenie vylúčením účinnej hospodárskej súťaže na veľkej časti spoločného trhu (odôvodnenie č. 191).

50 Navyše Komisia v napadnutom rozhodnutí uviedla, že porušovania sa začali približne niekedy od roku 1983, alebo veľmi krátko po rokovaniach s ňou až do uzavretia spisu, a pokračovali minimálne do konca roka 1990 (odôvodnenie č. 195).

51 Dňa 13. decembra 2000 Komisia vydala komuniké, v ktorom uviedla, že prijme rozhodnutia ukladajúce žalobkyni a ICI rovnaké pokuty, aké im boli pôvodne uložené vo veci „Uhličitan sodný“.

Konanie

52 Žalobkyňa návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 12. marca 2001 podala žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

53 Žalobkyňa v žalobe navrhla, aby Súd prvého stupňa nariadil Komisii predložiť všetky dokumenty zo spisu, aby bolo možné preskúmať, či prístup k dokumentom počas správneho konania mohol ovplyvniť výkon práva žalobkyne na obhajobu.

54 Dňa 8. mája 2001 bola vec pridelená štvrtej komore Súdu prvého stupňa a bol vymenovaný sudca spravodajca.

55 Po súhlase Súdu prvého stupňa žalobkyňa a Komisia predložili 6. a 23. decembra 2002 svoje pripomienky k dôsledkom, ktoré by sa mali vyvodiť v prejednávanej veci

z rozsudku Súdneho dvora z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./ Komisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Zb. s. I-8375, ďalej len „rozsudok Súdneho dvora PVC II“).

56 Vzhľadom na to, že zloženie komôr Súdu prvého stupňa bolo od 1. októbra 2003 zmenené, sudca spravodajca bol pridelený k prvej komore, ktorej bola z tohto dôvodu predmetná vec pridelená 8. októbra 2003.

57 Dňa 19. decembra 2003 Súd prvého stupňa vyzval Komisiu, aby predložila oznámenie o výhradách, prílohy tohto oznámenia, ako aj podrobný zoznam s uvedením všetkých dokumentov, ktoré sú založené v spise. Tento zoznam mal obsahovať stručný údaj umožňujúci zistiť autora, povahu a obsah každej písomnosti. Súd prvého stupňa tiež požiadal Komisiu, aby mu oznámila, ktoré z týchto písomností boli prístupné žalobkyni v priebehu správneho konania.

58 Dňa 13. februára 2004 Komisia predložila oznámenie o výhradách a jeho prílohy, ako aj požadovaný zoznam s údajmi. Požiadala o predĺženie lehoty na odpoveď na poslednú žiadosť Súdu prvého stupňa.

59 Listom z 10. marca 2004 Komisia spresnila, že počas správneho konania mala žalobkyňa prístup k dokumentom, o ktoré sa opieralo oznámenie o výhradách a ktoré k nemu boli priložené. Okrem toho odkázala na 65 „podspisov“ tvoriacich spis, z ktorých 22 „podspisov“ pochádzalo zo sídla žalobkyne alebo z niektorej z jej dcérskych spoločností (t. j. „podspisy“ č. 2 až 14, 24 až 27, 50 až 52 a 62 až 65 a časť „podspisu“ č. 61). Podľa Komisie boli v konaní vedenom v roku 1990 dodržané pravidlá existujúcej judikatúry týkajúce sa práva na prístup k spisu. Komisia doplnila, že po opätovnom prečítaní vyšetrovacieho spisu v tomto štádiu nič nenaznačuje, že by počas správneho konania bolo porušené právo žalobkyne na obhajobu, aj keď sa vyšetrovací spis preskúma vo svetle neskoršej judikatúry týkajúcej sa práva na prístup k spisu.

60 Listom z 21. júna 2004 Komisia zaslala kancelárii Súdu prvého stupňa revidovaný zoznam s uvedením dokumentov tvoriacich správny spis, ktorý bol kompletnejší než zoznam predložený 13. februára 2004. Rovnako ako predchádzajúci zoznam, aj revidovaný zoznam odkazoval na 65 „podspisov". Boli v ňom uvedené aj niektoré dokumenty pochádzajúce z veľkej časti od spoločnosti Oberland Glas.

61 Listom z 21. júla 2004 Súd prvého stupňa vyzval žalobkyňu, aby označila dokumenty obsiahnuté v revidovanom zozname dokumentov, o ktorých nebola informovaná počas správneho konania a ktoré by podľa jej názoru mohli obsahovať dôkazy, ktoré by mohli byť užitočné na jej obhajobu.

62 Listom z 29. septembra 2004 žalobkyňa zdôraznila, že revidovaný zoznam dokumentov je neúplný a nepresný. Medzi dokumentmi zaradenými do tohto revidovaného zoznamu dokumentov označila tie, ktoré sa jej zdali užitočné na jej obhajobu a do ktorých by chcela nahliadnuť. Žalobkyňa tvrdí, že tieto dokumenty by jej umožnili predložiť argumentáciu vzťahujúcu sa na definície relevantného geografického trhu, neexistenciu dominantného postavenia a nezneužitie dominantného postavenia.

63 Vzhľadom na to, že zloženie komôr Súdu prvého stupňa bolo od 13. septembra 2004 zmenené, sudca spravodajca bol pridelený k štvrtej komore, ktorej bola z tohto dôvodu predmetná vec pridelená 7. októbra 2004.

64 Dňa 17. decembra 2004 Súd prvého stupňa vyzval Komisiu, aby podala do kancelárie dokumenty zo spisu určené žalobkyni v liste z 29. septembra 2004, a to v dôvernej, ako aj v nedôvernej verzii.

65 Listom z 28. januára 2005 Komisia podala do kancelárie Súdu prvého stupňa dôvernú verziu dokumentov požadovaných zo spisu. Požiadala o dodatočnú lehotu na predloženie prípadnej nedôvernej verzie s odôvodnením, že s dotknutými podnikmi musí konzultovať, či majú záujem o zachovanie dôvernosti. Komisia tiež spresnila:

„Zoznam [obsahujúci] spisy k tomuto dňu neobsahuje všetky spisy, ktoré boli oznámené Súdu prvého stupňa v prvej veci Uhličitan sodný. Niekoľko chýbajúcich spisov sa napriek dlhému hľadaniu nenašlo.“

66 Listom z 15. marca 2005 Komisia po tom, ako uviedla, že dotknuté podniky nepožadujú dôverné zaobchádzanie, predložila toto vyjadrenie:

„Pokiaľ ide o spisy, ktoré nie je možné nájsť, Komisia ľutuje, že nemôže podať celkom spoľahlivú odpoveď na otázky Súdu prvého stupňa.

Správny spis ([teda] spis pokrývajúci konanie od začatia kontroly až po odoslanie oznámenia o výhradách), ktorý má v súčasnosti Komisia k dispozícii, zahŕňa 65 očíslovaných kartoték pokrývajúcich obdobie až do septembra 1989, spis s číslom 71, ktorý obsahuje oznámenie o výhradách a jeho prílohy, ako aj jednu neočíslovanú kartotéku s názvom ‚Oberland Glas‘. Z toho vyplýva, že päť kartoték pravdepodobne chýba.

Pokiaľ ide o obsah chýbajúcich kartoték, Komisia ľutuje, že nie je možné vyhotoviť úplný zoznam dokumentov, ktoré sa stratili, pretože registre týchto kartoték sú tiež stratené. Napriek tomu existujú dôvody vedúce k domnienke, že aspoň niektoré z nich

obsahovali korešpondenciu podľa článku 11 nariadenia č. 17, čo zodpovedá vysvetleniu, ktoré Komisia poskytla Súdu prvého stupňa vo veci správneho spisu v roku 1990. Napríklad je pravdepodobné, že súčasťou chýbajúcich spisov bola odpoveď… ICI na žiadosť Komisie o informácie z 19. júna 1989: túto žiadosť zaslanú spoločnosti ICI obsahuje správny spis, ktorý má v držbe Komisia, ale odpoveď chýba.“

67 Dňa 14. apríla 2005 žalobkyňa nahliadla v kancelárii Súdu prvého stupňa do dokumentov zo spisu uvedených v liste z 29. septembra 2004.

68 Dňa 15. júla 2005 žalobkyňa predložila svoje pripomienky, pokiaľ ide o užitočnosť dokumentov, do ktorých nahliadla, na jej obhajobu. Dňa 18. novembra 2005 Komisia odpovedala na vyjadrenie žalobkyne.

69 V dôsledku zániku funkcie pôvodne určeného sudcu spravodajcu predseda Súdu prvého stupňa rozhodnutím z 22. júna 2006 vymenoval nového sudcu spravodajcu.

70 Po zmene zloženia komôr Súdu prvého stupňa s účinnosťou od 25. septembra 2007 bol sudca spravodajca pridelený do šiestej komory, ktorej bola v dôsledku toho predmetná vec pridelená 5. októbra 2007.

71 Z dôvodu prekážky sudcu Čipeva pojednávať 12. februára 2008 určil predseda Súdu prvého stupňa na základe článku 32 ods. 3 rokovacieho poriadku sudcu Dittricha na doplnenie komory.

72 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (šiesta komora) rozhodol o začatí ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania upravených v článku 64 rokovacieho poriadku položil 5. mája 2008 žalobkyni a Komisii písomné otázky. Účastníci konania odpovedali na otázky v stanovenej lehote.

73 Ústne prednesy a odpovede účastníkov konania na ústne otázky Súdu prvého stupňa boli vypočuté na pojednávaní 26. júna 2008.

Návrhy účastníkov konania

74 Žalobkyňa navrhuje, aby Všeobecný súd:

— určil, že stíhanie proti nej je neprípustné v dôsledku uplynutia času, a v každom prípade zrušil napadnuté rozhodnutie,

— subsidiárne určil, že právomoc Komisie uložiť pokuty je premlčaná, a v každom prípade zrušil článok 2 napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom jej ukladá pokutu 20 miliónov eur,

— ďalej subsidiárne určil, že nie je opodstatnené uložiť jej pokutu, alebo ju aspoň podstatne znížil,

— ako dôkazný prostriedok nariadil Komisii, aby predložila interné dokumenty týkajúce sa prijatia napadnutého rozhodnutia a najmä zápisnicu z celej schôdze kolégia komisárov, v priebehu ktorej bolo napadnuté rozhodnutie prejednané,

— nariadil Komisii predložiť všetky dokumenty, z ktorých sa skladá jej spis vo veci COM/33.133,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

75 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žalobu ako nedôvodnú,

— zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania.

Právny stav

76 Cieľom návrhov žalobkyne je zrušenie napadnutého rozhodnutia a subsidiárne zrušenie alebo zníženie pokuty, ktorá jej bola uvedeným rozhodnutím uložená.

1. *O návrhoch smerujúcich k zrušeniu napadnutého rozhodnutia*

77 Žalobkyňa v podstate uvádza šesť žalobných dôvodov smerujúcich k zrušeniu napadnutého rozhodnutia. Založené sú po prvé na plynutí času, po druhé na porušení podstatných formálnych náležitostí, po tretie na nesprávnom definovaní geografického trhu Komisiou, po štvrté na neexistencii dominantného postavenia, po piate na nezneužití dominantného postavenia a po šieste na porušení práva na prístup k spisu.

O prvom žalobnom dôvode založenom na plynutí času

78 Prvý žalobný dôvod sa skladá z dvoch častí založených jednak na nesprávnom uplatnení pravidiel na premlčanie stanovených nariadením č. 2988/74 a jednak na porušení zásady primeranej lehoty.

O prvej časti založenej na nesprávnom uplatnení pravidiel na premlčanie

— Tvrdenia účastníkov konania

79 Žalobkyňa tvrdí, že úvaha Komisie, pokiaľ ide o dodržanie pravidiel na premlčanie, je v rozpore so znením a s duchom nariadenia č. 2988/74.

80 Podľa žalobkyne nebolo predmetom odvolania podaného Komisiou 30. augusta 1995, ktoré nemá odkladný účinok podľa článku 60 Štatútu Súdneho dvora, rozhodnutie 91/299, ktoré retroaktívne prestalo existovať, ale rozsudok Solvay III, už citovaný v bode 34 vyššie, ktorým sa zrušilo uvedené rozhodnutie. Podľa článku 58 Štatútu Súdneho dvora sa totiž odvolacie konanie obmedzuje iba na právne otázky a Súdny dvor preskúma zákonnosť s odvolaním sa na nezávislé posúdenie Súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o skutkové otázky.

81 Hoci „konanie pred Súdnym dvorom" uvedené v článku 3 nariadenia č. 2988/74 treba v súčasnosti vykladať tak, že zahŕňa aj Súd prvého stupňa, zriadenie druhého súdneho stupňa neumožňuje predĺžiť lehotu prerušenia premlčacej lehoty tak, aby pokrývala konanie, ktorého predmetom nie je napadnuté rozhodnutie. Okrem toho by tvrdenie, že článok 3 nariadenia č. 2988/74 stanovuje prerušenie plynutia premlčacej doby v priebehu odvolacieho konania, znamenalo poskytnúť účinok rozhodnutiu zrušenému *ab initio*, čo by v spoločnej praxi členských štátov nemalo precedens.

82 S odkazom na bod 1098 rozsudku Súdu prvého stupňa PVC II, už citovaného v bode 43 vyššie, žalobkyňa upozorňuje, že predmetom článku 3 nariadenia č. 2988/74 je umožniť prerušenie premlčacej lehoty, pokiaľ sa Komisii znemožní konať z objektívneho dôvodu, ktorý jej nemožno pripísať a ktorý spočíva v samotnej skutočnosti, že bola podaná žaloba. Žalobkyňa sa domnieva, že v predmetnej veci Komisia mohla tvrdiť, že nemohla konať, kým bola žaloba podaná na Súde prvého stupňa. Naopak, od okamihu vyhlásenia rozsudku Súdu prvého stupňa mala Komisia s výhradou dodržania zásady primeranej lehoty voľnosť prijať nové rozhodnutie. Komisia sa tak tým, že podala odvolanie, vystavila nebezpečenstvu, že jej stíhanie bude premlčané, keďže vedela o rozsudku Súdneho dvora z 15. júna 1994, Komisia/BASF a i. (C-137/92 P, Zb. s. I-2555), v ktorom sa rozhodlo o nedostatku overenia aktov prijatých kolégiom komisárov. Nečinnosť Komisie, zatiaľ čo prebiehalo konanie pred Súdnym dvorom, nemôže byť preto odôvodnená nijakým objektívnym dôvodom.

83 V dôsledku toho by podľa žalobkyne na účely predĺženia premlčacej lehoty mala byť vzatá do úvahy iba doba trvania konania pred Súdom prvého stupňa. Tá sa skončila 27. januára 2000, čiže pred prijatím napadnutého rozhodnutia.

84 Žalobkyňa tiež upozorňuje, že v rozsudku Súdu prvého stupňa PVC II, už citovanom v bode 43 vyššie, nebol tento výklad vyvrátený. Vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, bolo nové rozhodnutie Komisie prijaté v lehote kratšej ako päť rokov, predĺženej iba o „lehotu prerušenia“ týkajúcu sa konania pred Súdom prvého stupňa. V rozsudku Súdu prvého stupňa PVC II, už citovanom v bode 43 vyššie, sa neskúmala otázka, či má odvolanie odkladný účinok v zmysle článku 3 nariadenia č. 2988/74.

85 Žalobkyňa v replike dodáva, že názor podporovaný Komisiou by znamenal, že rozsudok Solvay III, už citovaný v bode 34 vyššie, by bol zbavený akéhokoľvek účinku, pokiaľ nebol potvrdený Súdnym dvorom, čo by znamenalo neuznať platnosť uvedeného rozsudku. Okrem toho by priznanie rozširujúceho výkladu článku 3 nariadenia č. 2988/74, ktorý by pokrýval situácie, keď Komisii nie je znemožnené konať, bolo v rozpore so zásadou právnej istoty.

86 Žalobkyňa napokon vo svojich pripomienkach predložených po vydaní rozsudku Súdneho dvora PVC II, už citovanom v bode 55 vyššie, tvrdí, že Súd prvého stupňa ani Súdny dvor nemohli mať vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, úmysel vyriešiť otázku, či odvolanie podané Komisiou proti zrušujúcemu rozsudku Súdu prvého stupňa spôsobuje prerušenie premlčacej lehoty počas odvolacieho konania.

87 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

88 Na úvod treba zdôrazniť, že nariadenie č. 2988/74 zaviedlo úplnú právnu úpravu, podrobne upravujúcu lehoty, v rámci ktorých má Komisia právo bez toho, aby bola porušená základná požiadavka právnej istoty, uložiť pokuty podnikom, ktoré sú predmetom uplatnenia pravidiel práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže

(rozsudky Súdu prvého stupňa z 19. marca 2003, CMA CGM a i./Komisia, T-213/00, Zb. s. II-913, bod 324, a z 18. júna 2008, Hoechst/Komisia, T-410/03, Zb. s. II-881, bod 223).

89 Podľa článku 1 ods. 1 písm. b) a článku 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/74, ako aj podľa článku 2 ods. 3 toho istého nariadenia sa stíhanie premlčí, pokiaľ Komisia neuložila pokutu alebo sankciu počas piatich rokov od začatia plynutia premlčacej lehoty, ak medzitým nebol vydaný akt, ktorý ju prerušuje, alebo najneskôr do desiatich rokov od začatia toho istého plynutia, ak bol vydaný akt, ktorý ju prerušuje. Na základe článku 2 ods. 3 uvedeného nariadenia sa však takto stanovená premlčacia lehota predĺži o dobu prerušeného premlčania podľa článku 3 tohto nariadenia (rozsudok Súdneho dvora PVC II, už citovaný v bode 55 vyššie, bod 140).

90 Podľa článku 3 nariadenia č. 2988/74 je plynutie premlčacej lehoty v stíhaní prerušené na dobu, počas ktorej je rozhodnutie Komisie predmetom prebiehajúceho konania pred Súdnym dvorom Európskych spoločenstiev.

91 V predmetnej veci z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia uplatnila pravidlá na premlčanie takto.

92 Najskôr sa Komisia domnievala, že vzhľadom na to, že išlo o trvalé alebo pokračujúce porušovanie, premlčacia lehota začala plynúť od konca roka 1990. Rovnako dodala, že aj za predpokladu, že porušovanie sa skončilo 31. decembra 1990 a že prijatie a oznámenie rozhodnutia 91/299 neprerušili premlčaciu lehotu, mala Komisia na prijatie svojho rozhodnutia k dispozícii lehotu aspoň do konca roka 1995 (odôvodnenie č. 203).

93 Ďalej sa Komisia domnievala, že premlčacia lehota musí byť predĺžená o dobu, počas ktorej sa konalo o žalobe proti rozhodnutiu na Súde prvého stupňa (odôvodnenie č. 204). Vzhľadom na to, že žaloba bola v predmetnej veci na Súde prvého stupňa podaná 2. mája 1991, rozsudok bol Súdom prvého stupňa vydaný 29. júna 1995, odvolanie podané na Súdnom dvore 30. augusta 1995 a rozsudok vydaný Súdnym dvorom 6. apríla 2000, bolo premlčanie prerušené na dobu minimálne osem rokov, deväť mesiacov a štyri dni (odôvodnenie č. 206). V dôsledku toho sa Komisia domnievala, že na prijatie nového rozhodnutia má k dispozícii lehotu až do septembra 2004 (odôvodnenie č. 207).

94 Z toho vyplýva, že podľa Komisie bolo napadnuté rozhodnutie z 13. decembra 2000 prijaté pred uplynutím premlčacej lehoty.

95 Takýto prístup je v súlade s uplatniteľnými pravidlami týkajúcimi sa premlčania v tejto veci.

96 Na úvod treba uviesť, že porušenia vytýkané žalobkyni sa skončili 19. decembra 1990 po prijatí rozhodnutia 91/299. V dôsledku toho začala v ten deň plynúť premlčacia lehota.

97 Ďalej, ako správne zdôrazňujú účastníci konania, je nutné odkaz článku 3 nariadenia č. 2988/74 na „konanie pred Súdnym dvorom Európskych spoločenstiev“ chápať od vytvorenia Súdu prvého stupňa ako týkajúci sa najskôr konania pred Súdom prvého stupňa, pretože žaloby proti rozhodnutiam ukladajúcim sankcie alebo pokuty v oblasti práva hospodárskej súťaže patria do jeho právomoci. V dôsledku toho bolo premlčanie prerušené počas celej doby trvania konania pred Súdom prvého stupňa.

98 Nakoniec z bodu 157 rozsudku Súdneho dvora PVC II, už citovaného v bode 55 vyššie, vyplýva, že v zmysle článku 3 nariadenia č. 2988/74 je plynutie premlčania prerušené

tak dlho, ako dlho je dotknuté rozhodnutie predmetom konania „pred Súdom prvého stupňa a Súdnym dvorom“. V prejednávanej veci teda bolo premlčanie prerušené tiež počas celej doby trvania konania pred Súdnym dvorom bez toho, aby bolo potrebné sa vyjadrovať k obdobiu trvajúcemu od vyhlásenia rozsudku Súdu prvého stupňa do predloženia veci Súdnemu dvoru.

99 V dôsledku toho, čo sa týka skončenia prerušenia premlčacej lehoty, v prejednávanej veci neuplynulo od skončenia dotknutého porušovania alebo od akéhokoľvek prerušenia premlčania žiadne obdobie dlhšie ako päť rokov.

100 Pri prijatí napadnutého rozhodnutia boli preto dodržané pravidlá týkajúce sa premlčania podľa nariadenia č. 2988/74.

101 Nijaké z tvrdení predložených žalobkyňou nemôže túto úvahu spochybniť.

102 Po prvé treba totiž uviesť, že článok 60 Štatútu Súdneho dvora a článok 3 nariadenia č. 2988/74 majú odlišný rozsah pôsobnosti. Neexistencia odkladného účinku odvolania nemôže zbaviť účinku článok 3 nariadenia č. 2988/74, ktorý sa týka situácií, v ktorých musí Komisia počkať na rozhodnutie súdu Spoločenstva. Názor žalobkyne, podľa ktorého Komisia nemôže vziať do úvahy dobu, počas ktorej prebiehalo na Súdnom dvore odvolacie konanie, nemožno prijať, lebo jeho dôsledkom by bolo zbavenie rozsudku Súdneho dvora o odvolaní jeho zmyslu a účinkov.

103 Po druhé, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého zriadenie druhého súdneho stupňa neumožňuje predĺžiť dobu prerušenia premlčania, treba pripomenúť, že článok 3 nariadenia č. 2988/74 chráni Komisiu pred účinkom premlčania v situáciách, keď táto inštitúcia musí počkať na rozhodnutie súdu Spoločenstva v rámci konaní,

ktorých priebeh neovláda, skôr, ako sa dozvie, či napadnutý akt bol protiprávny alebo nie (rozsudok Súdneho dvora PVC II, už citovaný v bode 55 vyššie, bod 144).

104 Po tretie, pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého rozsudok Súdu prvého stupňa PVC II, už citovaný v bode 43 vyššie, nie je relevantný na účely riešenia tohto sporu, naopak, z textu tohto rozsudku jasne vyplýva, ako to bolo potvrdené aj v odvolaní, že všeobecne treba predĺžiť premlčaciu dobu, počas ktorej bolo premlčanie prerušené, a to nielen o dobu, počas ktorej prebiehalo konanie pred Súdom prvého stupňa, ale aj o dobu, počas ktorej prebiehalo konanie pred Súdnym dvorom.

105 Po štvrté, pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého by prerušenie premlčania počas trvania odvolacieho konania znamenalo priznať účinky rozhodnutiu zrušenému na prvom stupni, stačí uviesť, že prerušenie premlčania umožňuje Komisii iba prípadne prijať nové rozhodnutie za predpokladu, že je zamietnuté odvolanie podané proti rozsudku Súdu prvého stupňa, ktorým bolo rozhodnutie Komisie zrušené. Toto prerušenie premlčania nemá nijaký účinok na rozhodnutie, ktoré bolo zrušené rozsudkom Súdu prvého stupňa.

106 Po piate, čo sa týka tvrdenia žalobkyne, že Komisia mala prijať nové rozhodnutie a nečakať na rozsudok Súdneho dvora, treba uviesť, že hoci Komisii nič formálne nebránilo v tom, aby po zrušení pôvodného rozhodnutia Súdom prvého stupňa konala, neznamená to, že Komisia musela nevyhnutne prijať nové rozhodnutie a nečakať na rozsudok Súdneho dvora. Okrem toho Komisii nemožno vytýkať, že vykonala svoje právo na obhajobu tým, že podala odvolanie, a že pred prijatím nového rozhodnutia počkala na rozsudok Súdneho dvora. Taký výklad článku 3 nariadenia č. 2988/74 je navyše v súlade so zásadou právnej istoty, ktorej cieľom je zabezpečiť predvídateľnosť právnych situácií a vzťahov spadajúcich do rámca práva Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora z 15. februára 1996, Duff a i., C-63/93, Zb. s. I-569, bod 20, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 19. marca 1997, Oliveira/Komisia, T-73/95, Zb. s. II-381, bod 29).

107 Po šieste treba doplniť, že výklad článku 3 nariadenia č. 2988/74 navrhovaný žalobkyňou by viedol k vážnym praktickým ťažkostiam. Pokiaľ totiž musela Komisia prijať nové rozhodnutie po zrušení rozhodnutia Súdom prvého stupňa bez toho, aby počkala na rozsudok Súdneho dvora, existuje nebezpečenstvo, že za predpokladu, že by Súdny dvor zrušil rozsudok Súdu prvého stupňa, existovali by súčasne dve rozhodnutia s rovnakým predmetom.

108 Okrem toho je zrejme v rozpore s požiadavkami hospodárnosti správneho konania, aby sa Komisii uložilo iba s cieľom, aby nedošlo k premlčaniu, prijatie nového rozhodnutia prv, než sa dozvie, či je pôvodné rozhodnutie protiprávne alebo nie.

109 Z uvedeného vyplýva, že prvá časť prvého žalobného dôvodu musí byť zamietnutá.

O druhej časti založenej na porušení zásady primeranej lehoty

— Tvrdenia účastníkov konania

110 Žalobkyňa uvádza, že sa dozvedela o „obvinení proti nej“ 13. marca 1990, v deň, keď jej bolo doručené oznámenie o výhradách, teda jedenásť rokov pred dňom podania žaloby, na základe ktorej sa začalo toto konanie. Okrem toho je pre ňu výsledok predmetnej veci mimoriadne dôležitý, keďže v rozhodnutí 91/299 a následne v napadnutom rozhodnutí jej Komisia vytýkala „mimoriadne závažné“ porušovanie a uložila jej pokutu 20 miliónov eur. V okamihu podania predmetnej žaloby pritom nebolo prijaté nijaké konečné rozhodnutie, pokiaľ ide o obvinenia vznesené proti nej v oznámení o výhradách.

111 Odkazujúc na článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDĽP“), podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, žalobkyňa upozorňuje, že konanie začaté vo februári 1990, pokiaľ sa posudzuje v celom rozsahu, zjavne prekročilo primeranú lehotu. V tejto súvislosti judikatúra Spoločenstva nestanovuje, že dĺžka konania sa musí posudzovať v jednotlivých po sebe nasledujúcich fázach. Nič teda nemôže odôvodniť, že Komisia čakala päť a pol roka, kým prijala nové rozhodnutie, keďže odvolanie na Súdnom dvore nemalo odkladný účinok.

112 Po vydaní rozsudku Solvay III, už citovaného v bode 34 vyššie, sa Komisia rozhodla nielen podať žalobu, ktorej zamietnutie mohla očakávať s ohľadom na rozsudok Komisia/BASF a i., už citovaný v bode 82 vyššie, ale aj počkať na výsledok konania, kým prijala napadnuté rozhodnutie. Okrem toho podľa žalobkyne Komisia čakala ešte osem mesiacov po vydaní rozsudku Komisia/Solvay, už citovaného v bode 37 vyššie, zatiaľ čo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Súdu prvého stupňa PVC II, už citovaný v bode 43 vyššie, bolo nové rozhodnutie prijaté v lehote jeden a pol mesiaca.

113 Navyše Komisia si podľa názoru žalobkyne mýli primeranú lehotu a premlčaciu lehotu, keď sa nesprávne domnievala, že s prijatím nového rozhodnutia môže počkať do roku 2004. Komisia v napadnutom rozhodnutí neuviedla okolnosti, o ktoré sa opiera, keď zastáva názor, že primeraná lehota bola v predmetnej veci dodržaná. Podľa žalobkyne, nech už je odôvodnenie dĺžky každej etapy konania akékoľvek, „lehota štrnásť až šestnásť rokov alebo aj viac pre celé konanie od oznámenia o výhradách po konečné rozhodnutie Súdu prvého stupňa alebo Súdneho dvora“ nemôže byť označená za primeranú.

114 Je preto úlohou Súdu prvého stupňa, aby určil, že bola prekročená primeraná lehota, a zrušil napadnuté rozhodnutie, keďže v tomto štádiu už nie je možné vyjadriť sa v primeranej lehote k obvineniam vzneseným proti žalobkyni. Nijaké iné riešenie, spočívajúce napríklad v zohľadnení prekročenia primeranej lehoty pri stanovení výšky pokuty, by nenapravilo porušenie článku 6 ESĽP. Okrem toho žalobkyňa tvrdí, že podľa zásad stanovených Európskym súdom pre ľudské práva nemusí preukazovať, že toto prekročenie primeranej lehoty poškodilo jej právo na obhajobu, čo by predstavovalo iný

dôvod na zrušenie. Kritérium poškodenia práva na obhajobu je totiž odlišné od práva na prejednanie trestnej veci v primeranej lehote.

115 Žalobkyňa v každom prípade uvádza, že prekročenie primeranej lehoty a úpadok dôkazov, ktorý z toho vyplýva, jej bráni v obhajobe, lebo ju zbavuje najmä možnosti podporiť tvrdenia uvedené v žalobe. Okrem toho tvrdí, že sa už nemôže obrátiť na svojich bývalých zamestnancov, ktorí boli zamestnaní v dotknutom odvetví a v dotknutej dcérskej spoločnosti. Žalobkyňa predovšetkým tvrdí, že nemôže vykonať detailné analýzy podmienok výroby a dodávok uhličitanu sodného v 80. rokoch minulého storočia, pretože odvtedy boli viaceré jej výrobné závody zatvorené a ich príslušné archívy neboli nijako systematicky zachované.

116 Žalobkyňa sa domnieva, že chybná nečinnosť Komisie počas päť a pol roka po rozsudku Solvay III, už citovanom v bode 34 vyššie, musí byť osobitne potrestaná. V tejto súvislosti spresňuje, že sa mohla oprávnene domnievať, že Komisia upustila od nového otvorenia spisu, takže sa nesnažila systematicky zachovať stopu skutočností a dokumentov, ktoré by mohli byť užitočné na jej obhajobu. Navyše archívna politika jej ukladala, okrem mimoriadnych okolností, systematicky zničiť archívy po desiatich rokoch, dokonca už po piatich rokoch.

117 Napokon domnievať sa, že dôkazné bremeno vo veci neprimeranosti nesie žalobkyňa, by bolo v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej je v prípade dlhých období nečinnosti úlohou vnútroštátnych orgánov, aby vysvetlili jeho dôvody, ktoré môžu byť odôvodnené iba výnimočnými okolnosťami. Žalobkyňa tiež tvrdí, že na rozdiel od Komisie jej nemožno vytýkať machinácie smerujúce k zdržaniu konania od roku 1989. Upozorňuje, že sa ukázalo, že Komisia nie je schopná dodržať svoje vnútorné pravidlá o overení ani zásadu právnej istoty, čo zdržalo vecné preskúmanie pôvodného rozhodnutia o niekoľko rokov.

118 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

119 Na úvod treba pripomenúť, že dodržanie zásady primeranej lehoty sa v oblasti hospodárskej súťaže uplatní na správne konania začaté na základe nariadenia č. 17, ktoré môžu viesť k uloženiu sankcií podľa tohto nariadenia a k súdnemu konaniu pred súdom Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora PVC II, už citovaný v bode 55 vyššie, bod 179).

120 Po prvé žalobkyňa na podporu svojho žalobného dôvodu vychádzajúceho z neprimeranosti dĺžky trvania správneho konania uvádza najmä skutočnosť, že aj keď odvolanie nemá odkladný účinok, Komisia bezdôvodne čakala päť a pol roka, kým prijala nové rozhodnutie po zrušení rozhodnutia 91/299 rozsudkom Solvay III, už citovaným v bode 34 vyššie.

121 Ako sa pritom konštatovalo počas preskúmania prvej časti prvého žalobného dôvodu, premlčanie podľa článku 3 nariadenia č. 2988/74 bolo prerušené počas celej dĺžky trvania konania pred Súdnym dvorom po podaní odvolania proti rozsudku Solvay III, už citovanému v bode 34 vyššie. Komisii teda nemožno vytýkať, že porušila zásadu primeranej lehoty iba preto, lebo čakala, až Súdny dvor rozhodne v rámci takéhoto odvolania, kým prijala napadnuté rozhodnutie.

122 Po druhé žalobkyňa všeobecnejšie uvádza, že dĺžka trvania správneho konania celkovo, teda od zaslania oznámenia o výhradách až do prijatia napadnutého rozhodnutia, prekročila primeranú lehotu.

123 Toto tvrdenie sa musí zamietnuť.

124 V rámci preskúmania výhrady založenej na porušení zásady primeranej lehoty treba totiž rozlišovať medzi správnym konaním a súdnym konaním. Doba, počas ktorej súd Spoločenstva skúmal zákonnosť rozhodnutia 91/299, ako aj platnosť rozsudku Solvay III, už citovaného v bode 34 vyššie, tak nemôže byť vzatá do úvahy pri určení dĺžky konania pred Komisiou (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora PVC II, už citovaný v bode 43 vyššie, body 123 až 204).

125 Po tretie žalobkyňa kritizuje dĺžku trvania správneho konania medzi vydaním rozsudku Komisia/Solvay, už citovaného v bode 37 vyššie, a prijatím napadnutého rozhodnutia.

126 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že uvedená doba začala plynúť 6. apríla 2000, t. j. v deň, keď bol vydaný rozsudok Komisia/Solvay, už citovaný v bode 37 vyššie, a skončila sa 13. decembra 2000 prijatím napadnutého rozhodnutia. Táto fáza správneho konania teda trvala osem mesiacov a sedem dní.

127 Počas tejto doby vykonala Komisia iba formálne zmeny rozhodnutia 91/299, najmä vložila novú časť týkajúcu sa „konania pred Súdom a pred Súdnym dvorom“, v ktorej sa venovala posúdeniu dodržania premlčacej lehoty. Prijatiu napadnutého rozhodnutia okrem toho nepredchádzala nijaká dodatočná kontrola, keďže Komisia sa opierala o výsledky kontroly vykonanej pred desiatimi rokmi. Treba však priznať, že aj za uvedených podmienok mohli byť na dosiahnutie takéhoto výsledku nevyhnutné určité overenia a súčinnosť v rámci správy.

128 Z tohto pohľadu nie je možné sa domnievať, že lehota osem mesiacov a sedem dní, ktorá uplynula medzi vydaním rozsudku Komisia/Solvay, už citovaného v bode 37 vyššie, a prijatím napadnutého rozhodnutia, musí byť považovaná za neprimeranú.

129 Po štvrté, pokiaľ ide o dĺžku trvania správneho konania medzi odoslaním oznámenia o výhradách a prijatím rozhodnutia 91/299, treba uviesť, že žalobkyňa neuviedla, že by táto doba mohla byť sama osebe spochybniteľná. Žalobkyňa sa totiž obmedzila na tvrdenie, že primeranosť lehoty musí byť posudzovaná od 13. marca 1990, čiže odo dňa, keď jej bolo zaslané oznámenie o výhradách, bez toho, aby napadla dobu jedenásť a pol mesiaca, ktorá ubehla medzi oznámením o výhradách a prijatím rozhodnutia 91/299 dňa 1. marca 1991.

130 Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa nepredložila nijaký dôkaz, ktorý by umožnil domnievať sa, že dĺžka trvania celého správneho konania v predmetnej veci bola nadmerná.

131 Hoci totiž treba zohľadniť fázu správneho konania predchádzajúcu oznámeniu o výhradách (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 21. septembra 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, C-105/04 P, Zb. s. I-8725, bod 51), je opodstatnené domnievať sa, že dĺžka trvania celého správneho konania nie je nadmerná najmä vzhľadom na kontrolu vykonanú od apríla 1989, následne predložené žiadosti o informácie a začatie konania *ex offo* 19. februára 1990.

132 Treba doplniť, že v každom prípade porušenie zásady primeranej lehoty neodôvodňuje zrušenie rozhodnutia prijatého v správnom konaní v oblasti hospodárskej súťaže, pokiaľ nebolo porušené právo dotknutého podniku na obhajobu. Pokiaľ totiž nie je preukázané, že neprimerane dlhá lehota mala vplyv na schopnosť dotknutých podnikov účinne sa brániť, nedodržanie zásady primeranej lehoty nemá vplyv na platnosť

správneho konania (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa PVC II, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 122).

133 V tejto súvislosti žalobkyňa tvrdí, že je pre ňu ťažké obhajovať sa proti obvineniam týkajúcim sa skutočností, ktoré sa údajne stali v danom čase, pretože sa už nemôže obrátiť na svojich zamestnancov, ktorí vtedy pracovali v odvetví a v jednotlivých dcérskych spoločnostiach.

134 Komisia však nevykonala nijaký vyšetrovací úkon medzi vydaním rozsudku Komisia/Solvay, už citovaného v bode 37 vyššie, a napadnutým rozhodnutím.

135 Okrem toho z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že je založené na rovnakých dôvodoch ako rozhodnutie 91/299, že obsah oboch rozhodnutí je takmer totožný a že Komisia nevzala do úvahy nijaký nový dôkaz, ktorý by vyžadoval výkon práva na obhajobu.

136 Vzhľadom na tieto okolnosti právo žalobkyne na obhajobu nebolo porušené.

137 Po piate, pokiaľ ide o súdne konanie, je opodstatnené konštatovať, že žalobkyňa v žalobe priamo nespochybňuje dĺžku trvania konania pred Súdom prvého stupňa a následne pred Súdnym dvorom, pokiaľ ide o rozhodnutie 91/299.

138 V každom prípade treba pripomenúť, že všeobecnú zásadu práva Spoločenstva, podľa ktorej má každý právo na spravodlivé súdne konanie a ktorá sa inšpiruje článkom 6 ods. 1 ESĽP, ale najmä právo, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote, možno uplatniť v rámci súdneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu Komisie, ktorým sa podniku ukladajú pokuty za porušenie práva hospodárskej súťaže. Primeranosť lehoty sa posudzuje v závislosti od okolností vlastných každej veci a najmä v závislosti od významu sporu pre dotknutú osobu, od zložitosti veci a od správania žalobcu a príslušných orgánov. Zoznam kritérií nie je vyčerpávajúci a posúdenie primeranosti lehoty nevyžaduje systematické preskúmanie okolností prípadu vo vzťahu ku každému z nich, pokiaľ sa dĺžka konania javí odôvodnená aspoň vo vzťahu k jednému z nich. Z tohto dôvodu možno zložitosť veci prijať ako odôvodnenie na prvý pohľad príliš dlhej lehoty (pozri rozsudok Súdneho dvora z 25. januára 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel/Komisia, C-403/04 P a C-405/04 P, Zb. s. I-729, body 115 až 117 a tam citovanú judikatúru).

139 Okrem toho Súdny dvor v rozsudku zo 17. decembra 1998, Baustahlgewebe/Komisia (C-185/95 P, Zb. s. I-8417), po tom, ako konštatoval, že Súd prvého stupňa nezohľadnil požiadavky súvisiace s dodržaním primeranej lehoty, z dôvodov hospodárnosti konania a s cieľom zaručiť okamžitú a účinnú nápravu takejto procesnej vady vyhlásil žalobný dôvod zakladajúci sa na nadmernej dĺžke trvania konania za opodstatnený, pričom zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom stanovil výšku pokuty uloženej žalobkyni na 3 milióny ECU. Keďže nič nenaznačovalo, že dĺžka trvania konania mala vplyv na riešene sporu, Súdny dvor rozhodol, že tento žalobný dôvod nemôže viesť k zrušeniu napadnutého rozsudku v celom rozsahu, ale že suma 50 000 ECU predstavuje spravodlivú náhradu z dôvodu nadmernej dĺžky konania, a preto znížil výšku pokuty uloženej dotknutému podniku.

140 V dôsledku toho, keďže nič nenaznačuje, že dĺžka konania mala vplyv na riešenie sporu, nemalo by prípadné prekročenie primeranej lehoty súdom Spoločenstva v predmetnej veci, aj keby sa preukázalo, nijaký vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

141 Treba doplniť, že žalobkyňa sa v žalobe výslovne vzdala možnosti zníženia pokuty z dôvodu náhrady škody za údajné porušenie jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote. Nepodala ani návrh na náhradu škody.

142 Z toho vyplýva, že je opodstatnené druhú časť prvého žalobného dôvodu zamietnuť a v dôsledku toho zamietnuť prvý žalobný dôvod v celom rozsahu.

O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení podstatných formálnych náležitostí, ktoré sa vyžadujú pri prijatí a overení napadnutého rozhodnutia

143 Druhý žalobný dôvod sa v podstate skladá z ôsmich častí založených po prvé na porušení zásady kolegiality, po druhé na porušení zásady právnej istoty, po tretie na porušení práva žalobkyne byť opäť vypočutá, po štvrté na neuskutočnení novej konzultácie s poradným výborom pre oblasť kartelov a dominantného postavenia, po piate na nesprávnom zložení poradného výboru, po šieste na použití dokumentov získaných v rozpore s nariadením č. 17, po siedme na porušení práva na prístup k spisu a po ôsme na porušení zásad nestrannosti, riadnej správy vecí verejných a proporcionality.

144 Všeobecný súd považuje za účelné preskúmať siedmu časť druhého žalobného dôvodu v rámci šiesteho žalobného dôvodu, založeného na porušení práva na prístup k spisu, v nadväznosti na preskúmanie žalobných dôvodov týkajúcich sa veci samej.

O prvej časti založenej na porušení zásady kolegiality

— Tvrdenia účastníkov konania

145 Žalobkyňa upozorňuje, že podľa sprievodného listu z 10. januára 2001, podpísaného členom Komisie povereným hospodárskou súťažou, bolo napadnuté rozhodnutie prijaté kolégiom komisárov 13. decembra 2000.

146 Z vyhlásení hovorcu Komisie uvedeného v správe jednej tlačovej agentúry z 12. decembra 2000 pritom vyplýva, že rozhodnutie znovu prijať rozhodnutie 91/299 bolo prijaté už najneskôr v predvečer dňa, keď sa kolégium komisárov zišlo na rokovanie.

147 Podľa žalobkyne, keďže nič nenaznačuje, že kolégium komisárov konalo skôr ako 12. decembra 2000, musí sa z toho vyvodiť, že pri prijatí napadnutého rozhodnutia bola porušená zásada kolegiality.

148 Okrem toho za predpokladu, že napadnuté rozhodnutie bolo skutočne prijaté kolégiom komisárov, zo správy jednej tlačovej agentúry z 12. decembra 2000 vyplýva, že Komisia sa rozhodla prijať nové rozhodnutie rovnakého obsahu ako rozhodnutie 91/299 zjavne z dôvodu, že žalobkyňa nikdy nespochybnila základ posledného uvedeného rozhodnutia. Žalobkyňa pritom tvrdí, že napadla právne a skutkové posúdenie vykonané Komisiou, ako aj zásadu a výšku pokuty. V dôsledku toho kolégium komisárov zrejme nebolo správne informované o stanovisku žalobkyne v okamihu, keď rozhodlo o prijatí napadnutého rozhodnutia.

149 Žalobkyňa tiež navrhuje, aby Všeobecný súd nariadil Komisii predložiť všetky interné dokumenty týkajúce sa prijatia napadnutého rozhodnutia, osobitne zápisnicu zo všetkých zasadnutí kolégia komisárov, v priebehu ktorých bol návrh rozhodnutia prejednávaný, ako aj dokumenty predložené kolégiu.

150 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

151 Podľa ustálenej judikatúry zásada kolegiality je založená na rovnosti členov Komisie pri účasti na prijatí rozhodnutia a najmä predpokladá, že rozhodnutia sú prejednávané spoločne a že všetci členovia kolégia sú na politickej úrovni kolektívne zodpovední za všetky prijaté rozhodnutia (rozsudky Súdneho dvora z 29. septembra 1998, Komisia/Nemecko, C-191/95, Zb. s. I-5449, bod 39, a z 13. decembra 2001, Komisia/Francúzsko, C-1/00, Zb. s. I-9989, bod 79).

152 Dodržanie zásady kolegiality, a osobitne nevyhnutnosť, aby boli rozhodnutia prejednávané spoločne, sa nevyhnutne týka právnych subjektov, ktoré sú dotknuté právnymi účinkami, ktoré takéto rozhodnutia vyvolávajú, v tom zmysle, že si musia byť istí, že tieto rozhodnutia boli skutočne prijaté kolégiom a presne zodpovedajú jeho vôli. Tak je to osobitne v prípade aktov výslovne označených za rozhodnutia, ktoré Komisia prijíma voči podnikom alebo združeniam podnikov, pokiaľ ide o dodržanie pravidiel hospodárskej súťaže, a ktorých predmetom je konštatovanie porušení týchto pravidiel, vydanie príkazov týmto podnikom a uloženie im peňažných sankcií (rozsudok Komisia/BASF a i., už citovaný v bode 82 vyššie, body 64 a 65).

153 V predmetnej veci žalobkyňa poukazuje na skutočnosť, že podľa správy jednej tlačovej agentúry z 12. decembra 2000 hovorkyňa Komisie oznámila, že Komisia znovu prijme rovnaké rozhodnutie 13. decembra 2000.

154 Za predpokladu, že hovorkyňa Komisie uviedla slová, na ktoré žalobkyňa odkazuje, však samotná skutočnosť, že tlačová správa súkromnej spoločnosti spomína vyhlásenie, ktoré nemá nijakú oficiálnu povahu, nemôže stačiť na záver, že Komisia porušila zásadu kolegiality. Kolégium komisárov nebolo totiž nijako viazané týmto vyhlásením a počas svojho zasadnutia 13. decembra 2000 mohlo teda po spoločnom prejednaní takisto rozhodnúť, že napadnuté rozhodnutie neprijme.

155 Treba doplniť, že oficiálne komuniké Komisie bolo vydané 13. decembra 2000.

156 Okrem toho aj za predpokladu, že hovorkyňa Komisie vyhlásila, že žalobkyňa nikdy nespochybnila základ rozhodnutia 91/299, takéto tvrdenie nie je relevantné. Z odôvodnenia č. 199 napadnutého rozhodnutia totiž vyplýva, že Komisia prijala nové rozhodnutie, ktorého obsah je takmer totožný s obsahom rozhodnutia 91/299, z dôvodu, že posledné uvedené rozhodnutie bolo zrušené pre procesné vady. Skutočnosť, že žalobkyňa kritizovala základ rozhodnutia 91/299, nie je preto relevantná.

157 Z uvedeného vyplýva, že nie je opodstatnené v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania uložiť Komisii, aby predložila všetky interné dokumenty týkajúce sa prijatia napadnutého rozhodnutia.

158 Z toho vyplýva, že je opodstatnené prvú časť druhého žalobného dôvodu zamietnuť.

O druhej časti založenej na porušení zásady právnej istoty

— Tvrdenia účastníkov konania

159 Žalobkyňa uvádza, že formálne požiadavky overenia stanovené Rokovacím poriadkom Komisie [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 252, 1999, s. 41), ktorý bol uplatniteľný v okamihu prijatia napadnutého rozhodnutia, nie sú v súlade s požiadavkami rozsudkov Komisia/BASF a i., už citovaného v bode 82 vyššie (body 73 až 76), a Komisia/Solvay, už citovaného v bode 37 vyššie (body 44 až 49).

160 Článok 16 prvý odsek Rokovacieho poriadku Komisie platný v rozhodnej dobe neukladal nijaké formálne požiadavky na overenie napadnutého rozhodnutia, ktoré nie je podpísané, aj keď uvádza meno člena Komisie povereného hospodárskou súťažou. Osobitne nie je stanovené, že prijaté akty musia byť pripojené k súhrnnej zápisnici v okamihu, keď je vypracovaná, pričom však „overenie niektorej z týchto zápisníc nemá priamu súvislosť s prijatým aktom". V tejto súvislosti sa článok 16 prvý odsek Rokovacieho poriadku Komisie líši od článku 15 rozhodnutia Rady z 5. júna 2000, ktorým sa tento rokovací poriadok prijíma [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 149, s. 21).

161 Rokovací poriadok Komisie teda nezohľadňuje základnú povahu formálnej požiadavky overenia a odporuje zásade právnej istoty. V dôsledku toho nebolo napadnuté rozhodnutie platne overené.

162 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

163 Všeobecný súd sa predovšetkým domnieva, že argumentácia žalobkyne musí byť chápaná v tom zmysle, že sa dovoláva protiprávnosti jedného ustanovenia Rokovacieho poriadku Komisie platného v čase prijatia napadnutého rozhodnutia.

164 Takáto námietka nezákonnosti sa musí považovať za prípustnú.

165 Podľa judikatúry sa totiž pôsobnosť článku 241 ES musí rozšíriť aj na ustanovenia rokovacieho poriadku inštitúcie, ktoré síce nie sú právnym základom napadnutého rozhodnutia a nevyvolávajú účinky podobné účinkom nariadenia v zmysle tohto článku Zmluvy, ale určujú podstatné formálne náležitosti vyžadované na prijatie tohto rozhodnutia a v dôsledku toho zabezpečujú právnu istotu osôb, ktorým je určené. Je totiž potrebné, aby každá osoba, ktorej je rozhodnutie určené, mohla incidenčným spôsobom namietať protiprávnosť aktu, ktorý podmieňuje formálnu platnosť tohto rozhodnutia, napriek skutočnosti, že dotknutý akt nie je právnym základom rozhodnutia, takže uvedená osoba nemohla požadovať jeho zrušenie skôr, ako jej bolo sporné rozhodnutie oznámené. V dôsledku toho môžu byť ustanovenia rokovacieho poriadku Komisie predmetom námietky nezákonnosti v rozsahu, v akom zabezpečujú ochranu jednotlivcov (rozsudok Súdu prvého stupňa PVC II, už citovaný v bode 43 vyššie, body 286 a 287).

166 Okrem toho treba pripomenúť, že námietka nezákonnosti musí byť obmedzená na to, čo je nevyhnutné na vyriešenie sporu.

167 Cieľom článku 241 ES totiž nie je umožniť účastníkovi konania spochybniť uplatniteľnosť akéhokoľvek aktu všeobecnej povahy prostredníctvom akejkoľvek žaloby. Všeobecný akt, ktorého nezákonnosť sa uplatňuje, musí byť priamo alebo nepriamo uplatniteľný vo veci, ktorá je predmetom žaloby, a musí existovať priama právna súvislosť medzi napadnutým individuálnym rozhodnutím a dotknutým

všeobecným aktom (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa PVC II, už citovaný v bode 43 vyššie, body 288 a 289 a tam citovanú judikatúru).

168 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že napadnuté rozhodnutie bolo overené v súlade s ustanovením článku 16 prvého odseku rokovacieho poriadku. V dôsledku toho teda existuje priama právna súvislosť medzi týmto rozhodnutím a uvedeným článkom rokovacieho poriadku, ktorého nezákonnosť žalobkyňa uplatňuje. Z toho vyplýva, že článok 16 prvý odsek rokovacieho poriadku uplatniteľného v čase prijatia napadnutého rozhodnutia môže byť predmetom námietky nezákonnosti.

169 Treba preto preskúmať, či formálne právne náležitosti stanovené Rokovacím poriadkom Komisie sú, alebo nie sú v súlade s požiadavkami zásady právnej istoty.

170 V predmetnej veci je znením, na ktoré sa odkazuje, článok 16 prvý odsek rokovacieho poriadku Komisie v znení uplatniteľnom v okamihu prijatia napadnutého rozhodnutia, ktorý stanovuje:

„Akty prijaté Komisiou v priebehu zasadnutia sa pripoja k súhrnnej zápisnici vypracovanej na konci zasadnutia, na ktorom boli prijaté, v autentickom jazyku alebo jazykoch takým spôsobom, že nie je možné ich od seba oddeliť. Tieto akty sú overené podpisom predsedu a generálneho tajomníka na poslednej strane súhrnnej zápisnice."

171 V rozsudku Súdu prvého stupňa PVC II, už citovanom v bode 43 vyššie, sa skúmala zákonnosť článku 16 prvého odseku Rokovacieho poriadku Komisie zo 17. februára 1993 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 230, s. 15), ktorý znel:

„Akty prijaté Komisiou v priebehu zasadnutia sa pripoja k zápisnici vypracovanej na konci zasadnutia, na ktorom boli prijaté alebo na ktorom bolo ich prijatie vzaté na vedomie, v autentickom jazyku alebo jazykoch… Tieto akty sú overené podpisom predsedu a generálneho tajomníka na prvej strane tejto zápisnice."

172 V tomto rozsudku sa Súd prvého stupňa domnieval, že podmienky stanovené týmto ustanovením predstavujú samy osebe dostatočnú záruku na overenie v prípade spochybnenia úplnej zhody oznámených alebo uverejnených znení so znením prijatým kolégiom a súčasne s vôľou ich autora. Vzhľadom na to, že toto znenie bolo pripojené k zápisnici a jeho prvá strana bola podpísaná predsedom a generálnym tajomníkom, existuje súvislosť medzi touto zápisnicou a do nej zahrnutými dokumentmi, na základe ktorej je možné sa ubezpečiť o presnom obsahu a forme rozhodnutia kolégia. V tomto ohľade je nevyhnutné predpokladať, že orgán konal v súlade s uplatniteľnou právnou úpravou, pokiaľ nesúlad jeho konania s normou nebol určený súdom Spoločenstva. Overenie upravené ustanovením článku 16 prvým odsekom rokovacieho poriadku musí teda byť považované za zákonné (rozsudok Súdu prvého stupňa PVC II, už citovaný v bode 25 vyššie, body 302 až 304).

173 Je preto opodstatnené konštatovať, že článok 16 prvý odsek Rokovacieho poriadku Komisie v znení uplatniteľnom v okamihu prijatia napadnutého rozhodnutia upravuje procedúru overenia formálnejšie, než je procedúra, ktorá bola skúmaná v rozsudku Súdu prvého stupňa PVC II, už citovanom v bode 43 vyššie.

174 Zmeny vykonané medzi dvoma zneniami textu sú totiž tieto: akty prijaté na zasadnutí už nie sú iba „pripojené" k zápisnici, ale „sa pripoja… spôsobom, že nie je možné ich od seba oddeliť"; výraz „zápisnica" je nahradený výrazom „súhrnná zápisnica"; zápisnica je

vypracovaná „na konci zasadnutia“; nakoniec podpis už nie je na „prvej strane zápisnice“, ale na „poslednej strane súhrnnej zápisnice“.

175 Tieto zmeny posudzované ako celok posilňujú záruky, ktoré ponúka overovací proces, s cieľom zabezpečiť najmä dodržanie zásady právnej istoty.

176 Článok 16 prvý odsek Rokovacieho poriadku Komisie uplatniteľného ku dňu prijatia napadnutého rozhodnutia preto nie je nezákonný.

177 Za týchto podmienok je opodstatnené druhú časť druhého žalobného dôvodu zamietnuť.

O tretej časti založenej na porušení práva žalobkyne byť opäť vypočutá

— Tvrdenia účastníkov konania

178 Žalobkyňa uznáva, že v bodoch 246 až 252 rozsudku Súdu prvého stupňa PVC II, už citovaného v bode 43 vyššie, bolo uvedené, že pokiaľ je rozhodnutie Komisie zrušené pre procesnú vadu, požaduje sa nové vypočutie dotknutých podnikov pred prijatím nového rozhodnutia iba vtedy, ak obsahuje nové výhrady.

179 Podľa jej názoru však toto riešenie nemožno použiť na skutočnosti v predmetnej veci. Na jednej strane správne konanie obsahovalo mnohé vady z dôvodu, že Komisia použila dokumenty získané na iné účely než na tie, na ktoré bola oprávnená sa s nimi oboznámiť, ako aj z dôvodu porušenia práva na prístup k spisu. Na druhej strane napadnuté rozhodnutie prevzalo analýzu rozhodnutia 91/297, zrušeného z iných ako čisto formálnych dôvodov, ktoré nebolo znovu prijaté.

180 Zrušenie rozhodnutia 91/297 tak ovplyvnilo platnosť prípravných opatrení pre napadnuté rozhodnutie. V rozsudku Solvay I, už citovanom v bode 35 vyššie, totiž Súd prvého stupňa určil, že úplné odmietnutie sprístupnenia dokumentov Komisiou porušuje právo žalobkyne na prístup k spisu. Okrem toho táto procesná vada zasiahla tak správne konanie o uplatnení článku 82 ES, ako aj konanie týkajúce sa článku 81 ES. Komisia teda mala znovu začať konanie a poskytnúť pritom žalobkyni úplný prístup k jej spisu a následne jej umožniť uplatnenie všetkých písomných a ústnych pripomienok k danej veci.

181 Okrem toho výklad uvedený v rozsudku Súdu prvého stupňa PVC II, už citovanom v bode 43 vyššie, je právne nesprávny, lebo obmedzuje právo byť vypočutý iba na to, že dotknutý podnik môže predložiť svoje pripomienky k výhradám voči nemu. Každý dotknutý podnik má totiž tiež právo byť vypočutý a uplatniť svoje pripomienky, pokiaľ ide o zásadu, účelnosť a výšku pokút. S odvolaním na judikatúru žalobkyňa tvrdí, že podniky, ktoré sú možnými príjemcami rozhodnutia konštatujúceho ich porušovanie a ukladajúceho im z tohto dôvodu pokutu, musia mať možnosť uplatniť všetky pripomienky, pokiaľ ide o pokutu vo fáze správneho konania. Z dôvodu plynutia času v predmetnej veci pritom žalobkyňa tvrdí, že by mala nové pripomienky, ktoré by uplatnila, pokiaľ ide o premlčanie právomoci Komisie uložiť jej pokuty a o prekročenie primeranej lehoty, ako aj výšku pokuty.

182 Žalobkyňa sa domnieva, že v dôsledku zrušenia rozhodnutia 91/297 mala byť vypočutá, najmä pokiaľ ide o vnútornú koherenciu analýzy Komisie, v ktorej boli údajné porušenia článkov 81 ES a 82 ES predstavené tak, že jedno porušovanie podporovalo druhé, a pokiaľ ide o platnosť určitých tvrdení uvedených v napadnutom rozhodnutí, či

existovala kartelová dohoda s ICI, ktoré boli priamo prevzaté z rozhodnutia 91/297 alebo svojou povahou prispievali k porušeniu prezumpcie neviny.

183 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

184 Keď Komisia po zrušení rozhodnutia, ktoré ukladá sankcie podnikom, ktoré porušili článok 81 ods. 1 ES, z dôvodu procesnej vady týkajúcej sa výlučne podmienok jeho konečného prijatia kolégiom komisárov prijme nové rozhodnutie v podstate s totožným obsahom, založené na rovnakých výhradách, nie je povinná vykonať nové vypočutie dotknutých podnikov (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa PVC II, už citovaný v bode 43 vyššie, body 246 až 253, potvrdený rozsudkom Súdneho dvora PVC II, už citovaným v bode 55 vyššie, body 83 až 111).

185 Pokiaľ ide o právne otázky, ktoré môžu vzniknúť v rámci uplatnenia článku 233 ES, ako sú otázky týkajúce sa plynutia času, možnosti obnovenia stíhania, prístupu k spisu, ktorý by bol spojený s obnovou konania, účasti úradníka povereného vypočutím a poradného výboru, ako aj prípadných dôsledkov článku 20 nariadenia č. 17, ani tie nevyžadujú nové vypočutie, pokiaľ nemenia obsah výhrad, takže podliehajú iba prípadnému neskoršiemu súdnemu preskúmaniu (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora PVC II, už citovaný v bode 55 vyššie, bod 93).

186 V predmetnej veci Komisia prevzala takmer celý obsah rozhodnutia 91/299. Doplnila iba napadnuté rozhodnutie o časť týkajúcu sa konania pred Súdom prvého stupňa a pred Súdnym dvorom.

187 Iste, v časti napadnutého rozhodnutia, ktorá sa týka skutkových okolností, Komisia tiež doplnila úvahy pochádzajúce z rozhodnutia 91/297, ktoré bolo neskôr zrušené rozsudkom Solvay I, už citovaným v bode 35 vyššie. V uvedenej časti sa nachádzali najmä odkazy na ICI.

188 Na jednej strane však rozhodnutie 91/299, z ktorého vychádza napadnuté rozhodnutie, odkazovalo výslovne na rozhodnutie 91/297, pokiaľ ide o informácie o výrobku a o trhu so sódou (pozri bod I B odôvodnenia rozhodnutia 91/299). V replike žalobkyňa okrem toho uznáva, že časti rozhodnutia 91/297 prevzaté do napadnutého rozhodnutia sú „integrálnou súčasťou“ rozhodnutia 91/299.

189 Na druhej strane tieto informácie, ktoré majú iba skutkovú povahu, nie sú relevantné, pokiaľ ide o porušovania vytýkané žalobkyni v predmetnej veci. V prejednávanej veci je totiž konaním vytýkaným žalobkyni zneužitie dominantného postavenia, a nie dohoda uzavretá s iným podnikom alebo zosúladené postupy, ktoré majú za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci spoločného trhu.

190 Treba preto konštatovať, že napadnuté rozhodnutie a rozhodnutie 91/299 majú v podstate totožný obsah a sú založené na rovnakom odôvodnení.

191 V dôsledku toho, v súlade s judikatúrou uvedenou v bodoch 184 a 185 vyššie, nebola Komisia povinná v prejednávanej veci opäť vypočuť žalobkyňu pred prijatím napadnutého rozhodnutia.

192 Okrem toho, čo sa týka tvrdení založených na použití dokumentov získaných v rozpore s nariadením č. 17 a na porušení práva na prístup k spisu, tie sú predmetom samostatných žalobných dôvodov, čiže sú preskúmané na inom mieste.

193 Z uvedeného vyplýva, že tretia časť druhého žalobného dôvodu musí byť zamietnutá.

O štvrtej časti založenej na neuskutočnení novej konzultácie s poradným výborom pre oblasť kartelov a dominantného postavenia

— Tvrdenia účastníkov konania

194 Žalobkyňa spochybňuje posúdenie uvedené v bodoch 254 až 257 rozsudku Súdu prvého stupňa PVC II, už citovaného v bode 43 vyššie, podľa ktorého nová konzultácia s poradným výborom nebola v uvedenej veci vyžadovaná. Podľa žalobkyne, na rozdiel od toho, ako Súd prvého stupňa rozhodol v tomto rozsudku, povinnosť konzultovať s poradným výborom nevyplýva z článku 1 nariadenia Komisie č. 99/63/EHS z 25. júla 1963 o vypočutiach stanovených v článku 19 ods. 1 a 2 nariadenia č. 17 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES 127, s. 2268), ktoré sa obmedzuje na úpravu chronológie konania, ale z článku 10 nariadenia č. 17 v znení uplatniteľnom v rozhodnej dobe. Navyše, aj keď konzultácia s poradným výborom predstavuje dôležitú procesnú záruku, sleduje iný cieľ než jednoduché vypočutie podniku dotknutého návrhom rozhodnutia, ako dokazuje skutočnosť, že vzdanie sa vypočutia podnikom nezbavuje Komisiu povinnosti konzultovať s poradným výborom.

195 V dôsledku toho v predmetnej veci mala byť uskutočnená konzultácia s poradným výborom, pokiaľ ide o úmysel Komisie prijať napadnuté rozhodnutie po vydaní rozsudku Komisia/Solvay, už citovaného v bode 37 vyššie, osobitne o otázke dodržania zásady primeranej lehoty.

196 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

197 Podľa článku 10 nariadenia č. 17 v jeho znení uplatniteľnom v rozhodnej dobe:

„3. Pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia na základe postupu podľa odseku 1 a akéhokoľvek rozhodnutia týkajúceho sa obnovenia úpravy alebo zrušenia rozhodnutia podľa článku [81] ods. 3 [ES] je potrebné konzultovať Poradný výbor pre reštriktívne postupy a monopoly [pre oblasť kartelov a dominantného postavenia — *neoficiálny preklad*].

…

5. Konzultácia sa uskutoční na spoločnom zasadnutí zvolanom Komisiou; také stretnutie sa bude konať najskôr štrnásť dní po odoslaní oznámenia o konaní zasadnutia. K oznámeniu bude v každom preverovanom prípade pripojené zhrnutie prípadu spolu s vyznačením najdôležitejších dokumentov a predbežným návrhom rozhodnutia.“

198 Článok 1 nariadenia č. 99/63 okrem toho stanovuje:

„Pred konzultáciou poradného výboru pre oblasť kartelov a dominantného postavenia vykoná Komisia vypočutie podľa článku 19 ods. 1 nariadenia č. 17.“

199 Podľa ustálenej judikatúry z článku 1 nariadenia č. 99/63 vyplýva, že vypočutie zúčastnených podnikov a konzultácia s výborom sú nevyhnutné v rovnakých situáciách (rozsudok Súdneho dvora z 21. septembra 1989, Hoechst/Komisia, 46/87 a 227/88, Zb. s. 2859, bod 54, a rozsudok Súdneho dvora PVC II, už citovaný v bode 55 vyššie, bod 115).

200 Nariadenie č. 99/63 bolo nahradené nariadením Komisie (ES) č. 2842/98 z 22. decembra 1998 o vypočutí strán v určitých konaniach podľa článkov [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES L 354, s. 18; Mim. vyd. 07/004, s. 204), platným v okamihu prijatia napadnutého rozhodnutia, ktorého článok 2 ods. 1 znie podobne ako článok 1 nariadenia č. 99/63.

201 V predmetnej veci je opodstatnené konštatovať, že podľa napadnutého rozhodnutia sa s poradným výborom pre oblasť kartelov a dominantného postavenia konzultovalo pred prijatím rozhodnutia 91/299. Žalobkyňa nespochybňuje ani uskutočnenie tejto konzultácie, ani jej správnosť.

202 Keďže teda napadnuté rozhodnutie neobsahuje podstatné zmeny oproti rozhodnutiu 91/299, Komisia, ktorá nebola povinná opäť vypočuť žalobkyňu pred prijatím napadnutého rozhodnutia, nebola povinná ani uskutočniť novú konzultáciu s poradným výborom (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora PVC II, už citovaný v bode 55 vyššie, bod 118).

203 V dôsledku toho je opodstatnené štvrtú časť druhého žalobného dôvodu zamietnuť.

O piatej časti založenej na nesprávnom zložení poradného výboru pre oblasť kartelov a dominantného postavenia

— Tvrdenia účastníkov konania

204 Žalobkyňa uvádza, že po konzultácii s poradným výborom pre oblasť kartelov a dominantného postavenia, ku ktorej došlo pred prijatím rozhodnutia 91/299 a napadnutého rozhodnutia, pristúpili 1. januára 1995 k Spoločenstvu tri štáty. Vzhľadom na to, že uvedený poradný výbor sa skladá zo zástupcov každého členského štátu, tento poradný výbor nebol platne zložený už v okamihu, keď Komisia vypracovala návrh, ktorý viedol k prijatiu napadnutého rozhodnutia. Komisia mala teda uskutočniť novú konzultáciu s poradným výborom v riadnom zložení.

205 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

206 Podľa článku 10 ods. 4 nariadenia č. 17 v jeho znení uplatniteľnom v rozhodnej dobe:

„Poradný výbor bude zložený z pracovníkov kompetentných v záležitostiach reštriktívnych postupov a monopolov [pre oblasť kartelov a dominantného postavenia — *neoficiálny preklad*]. Každý členský štát menuje svojho zástupcu, ktorý v prípade, že nemôže byť prítomný, môže byť nahradený iným pracovníkom.“

207 Podľa judikatúry zmena zloženia inštitúcie neovplyvňuje kontinuitu inštitúcie samotnej, ktorej konečné alebo prípravné akty si v zásade zachovávajú všetky účinky (rozsudok Súdneho dvora z 13. novembra 1990, Fedesa a i., C-331/88, Zb. s. I-4023, bod 36).

208 Okrem toho neexistuje nijaká všeobecná zásada práva Spoločenstva, ktorá by ukladala kontinuitu v zložení správneho orgánu zaoberajúceho sa konaním, ktoré môže viesť k uloženiu pokuty (rozsudok Súdu prvého stupňa PVC II, už citovaný v bode 43 vyššie, body 322 a 323).

209 Z toho vyplýva, že Komisia nebola povinná znovu konzultovať s poradným výborom po pristúpení troch ďalších štátov k Spoločenstvu.

210 Z uvedeného vyplýva, že piata časť druhého žalobného dôvodu musí byť zamietnutá.

O šiestej časti založenej na použití dokumentov získaných v rozpore s nariadením č. 17

— Tvrdenia účastníkov konania

211 Žalobkyňa pripomína, že podľa článku 14 ods. 3 nariadenia č. 17 v jeho znení uplatniteľnom v rozhodnej dobe Komisia mohla nariadiť prešetrovania v podnikoch na základe svojho rozhodnutia stanovujúceho predmet a cieľ prešetrovania a že podľa článku 20 ods. 1 uvedeného nariadenia v jeho znení uplatniteľnom v rozhodnej dobe informácie získané ako výsledok použitia článku 14 môžu byť použité iba na ten účel, na ktorý boli vyžiadané.

212 V prejednávanej veci sa podľa tvrdenia žalobkyne rozhodnutie o nariadení prešetrovania z 5. apríla 1989, na základe ktorého Komisia začala prešetrovania v priestoroch žalobkyne a v priestoroch jej nemeckých a španielskych pobočiek, týkalo len článku 81 ES, pričom nariadila šiestim dotknutým výrobcom podriadiť sa prešetrovaniam týkajúcim sa ich prípadnej účasti na karteloch alebo zosúladených postupoch, ktorých účinkom bolo delenie vnútroštátnych trhov a zosúladenie cien uhličitanu sodného, ako aj uzatvárania zmlúv o výhradnom nákupe so zákazníkmi, ktoré môžu obmedziť alebo vylúčiť hospodársku súťaž a posilniť nepružnosť trhu s uhličitanom sodným v Spoločenstve.

213 Navyše z dokumentov, ktoré zabudol v priestoroch žalobkyne jeden úradník Komisie zúčastňujúci sa na prešetrovaní, vyplýva, že Komisia nemala žiadne predbežné informácie, nijaké podozrenie, ba ani najmenšiu indíciu o porušení článku 82 ES. Navyše Komisia by sa bola zaujímala o vzťahy žalobkyne so zákazníkmi, keďže zmluvy, ktoré s nimi uzatvára, mohli predstavovať dohody o rozdelení trhu. Okrem toho žalobkyňa tvrdí, že z korešpondencie medzi ňou a Komisiou vyplýva, že Komisia 22. mája 1989 súhlasila s výslovnou výhradou žalobkyne týkajúcou sa zákazu použitia získaných dokumentov na iné účely než na prešetrovanie v rámci konania podľa článku 81 ods. 1 ES.

214 Navyše žalobkyňa uvádza, že Komisia jej 21. júna 1989 zaslala žiadosť o informácie a 8. júla 1989 poslala rovnakú žiadosť aj jednej jej nemeckej pobočke, konkrétne DSW. V rozpore s rozhodnutím o nariadení prešetrovania sa však tieto žiadosti týkali článku 81 ES a zároveň článku 82 ES. Žalobkyňa tvrdí, že žiadosť, ktorá jej bola zaslaná, tiež uvádza, že Komisia preskúma, či sú „zlučiteľné s pravidlami hospodárskej súťaže zmlúv o zásobovaní uzavretých so zákazníkmi, ktorých cieľom je zabezpečiť si výlučnosť zásobovania prostredníctvom diskriminačných vernostných zliav“.

215 Žalobkyňa uznáva, že Komisia bola jednak oprávnená zhabať dokumenty, ktoré objavila pri prešetrovaní, v rozsahu, v akom spadali do pôsobnosti rozhodnutia o začatí

prešetrovania, a jednak začať prešetrovanie na overenie predpokladaného porušenia článku 82 ES, o ktorom sa dozvedela po vykonanom prešetrovaní. Žalobkyňa však tvrdí, že Komisia nemohla použiť dokumenty zhabané v rámci skoršieho konania na to, aby preukázala existenciu predpokladaného porušenia článku 82 ES, ibaže by ich použila na odôvodnenie začatia uvedeného konania. Žalobkyňa pritom tvrdí, že veľká časť dokumentov uvedených v oznámení o výhradách týkajúcom sa údajného zneužitia dominantného postavenia boli zjavne zhabané počas prešetrovaní u nej a v jej pobočkách. V dôsledku toho Komisia použila dotknuté dokumenty na iný účel ako na ten, na ktorý boli získané. Týmto spôsobom Komisia porušila právo žalobkyne na obhajobu a právo na zachovanie služobného tajomstva, ako ich zaručuje článok 14 ods. 3 a článok 20 ods. 1 nariadenia č. 17 v jeho znení uplatniteľnom v rozhodnej dobe.

216 Žalobkyňa z toho vyvodzuje, že sa nemá prihliadať na dokumenty pripojené k oznámeniu o výhradách a podporujúce výhrady založené na článku 82 ES, okrem dokumentov predložených ňou samou a jej pobočkou v odpovedi na žiadosť o informácie, ktoré im boli zaslané po prešetrovaniach. Navyše žalobkyňa tvrdí, že z dôvodu plynutia času nevie určiť, ktoré z dokumentov pripojených k oznámeniu o výhradách boli zhabané v jej priestoroch a ktoré boli zaslané Komisii v odpovedi na žiadosť o informácie. Keďže všetky výhrady uvedené Komisiou sa zakladajú na dokumentoch, na ktoré sa nemá prihliadať, napadnuté rozhodnutie má byť zrušené v celom rozsahu. Okrem toho základom výhrad predložených Komisiou je prinajmenšom implicitne niekoľko dokumentov v neprospech žalobkyne pripojených k oznámeniu o výhradách bez toho, aby Všeobecný súd mohol posúdiť konkrétny vplyv týchto dokumentov na výhrady uvedené v napadnutom rozhodnutí. Z toho vyplýva, že Všeobecný súd nemôže preskúmať zákonnosť napadnutého rozhodnutia a správnosť jeho odôvodnenia.

217 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

218 Na úvod treba pripomenúť, že tak účel nariadenia č. 17, ako aj vymenovanie právomocí, ktoré majú zamestnanci Komisie, v jeho článku 14 ukazujú, že prešetrovania môžu mať veľmi široký dosah. V tejto súvislosti je právo na vstup do všetkých priestorov, na všetky pozemky a do všetkých dopravných prostriedkov podnikov osobitne dôležité, keďže má umožniť Komisii získať dôkazy o porušeniach pravidiel hospodárskej súťaže na miestach, kde sa zvyčajne nachádzajú, teda v obchodných priestoroch podnikov. Toto právo na vstup by bolo zbavené užitočnosti, keby sa zástupcovia Komisie museli obmedziť na žiadosť o predloženie dokumentov alebo spisov, ktoré by boli schopní vopred presne identifikovať. Naopak, také právo zahŕňa oprávnenie hľadať rozličné informácie, ktoré ešte nie sú známe alebo plne identifikované. Bez takéhoto oprávnenia by Komisia nedokázala získať informácie nevyhnutné na prešetrovanie, ak by narazila na odmietnutie spolupráce, či dokonca na obštrukčný postoj zo strany dotknutých podnikov. Hoci článok 14 nariadenia č. 17 priznáva Komisii široké vyšetrovacie právomoci, výkon týchto právomocí je podriadený podmienkam, ktoré sú schopné zabezpečiť dodržanie práv dotknutých podnikov. V tejto súvislosti treba predovšetkým poukázať na povinnosť uloženú Komisii uviesť predmet a cieľ prešetrovania. Táto povinnosť predstavuje základnú požiadavku s cieľom nielen preukázať odôvodnený charakter plánovaného zásahu vnútri dotknutých podnikov, ale aj umožniť im pochopiť dosah ich povinnosti spolupracovať a pritom im zároveň zachovať ich právo na obhajobu (rozsudok z 21. septembra 1989, Hoechst/Komisia, už citovaný v bode 199 vyššie, body 26 až 29).

219 Z uvedeného vyplýva, že rozsah povinnosti odôvodniť rozhodnutia, ktorými sa nariaďuje prešetrovanie, nemôže byť obmedzený úvahami týkajúcimi sa účinnosti vyšetrovania. V tejto súvislosti treba spresniť, že hoci je pravda, že Komisia nie je povinná oznámiť osobe, ktorej je rozhodnutie o začatí prešetrovania určené, všetky informácie, ktoré v súvislosti s predpokladanými porušeniami má, ani vykonať presnú právnu kvalifikáciu týchto porušení, musí však jasne uviesť domnienky, ktoré chce prešetriť (rozsudok z 21. septembra 1989, Hoechst/Komisia, už citovaný v bode 199 vyššie, bod 41).

220 V prejednávanej veci treba konštatovať, že rozhodnutie o nariadení prešetrovania odkazuje iba na článok 81 ES.

221 Keďže však Komisia nebola povinná vykonať presnú právnu kvalifikáciu porušení, skutočnosť, že rozhodnutie výslovne necituje článok 82 ES, nemôže sama osebe viesť k záveru, že Komisia porušila článok 14 nariadenia č. 17.

222 Je pravda, že zo znenia rozhodnutia o nariadení prešetrovania vyplýva, že Komisia chcela výslovne len prešetriť, či sa žalobkyňa zúčastnila na karteloch alebo zosúladených postupoch. Nič nenapovedá tomu, že by existovalo podozrenie aj zo zneužitia dominantného postavenia. Navyše Komisia nepožiadala o písomnosti, ktoré použila v rámci konania podľa článku 82 ES, v rámci nových oprávnení vykonať prešetrovanie.

223 Z článku 1 napadnutého rozhodnutia však vyplýva, že „[žalobkyňa porušila] ustanovenie článku 82 ES konaním, ktorého cieľom bolo vylúčiť alebo podstatne obmedziť hospodársku súťaž a ktoré spočívalo… v uzavretí dohôd so zákazníkmi, ktoré ich zaväzovali, aby sa od nej zásobovali vo výške svojej celkovej potreby sódy alebo jej veľkej časti v neurčenom alebo príliš dlhom období[,] v poskytnutí podstatných zliav a iných finančných podnetov vzťahujúcich sa na limitné množstvo prekračujúce základné zmluvné množstvo zákazníka takým spôsobom, aby sa zabezpečilo, že sa bude [od nej] zásobovať vo výške svojej celkovej potreby sódy alebo jej veľkej časti [a v] podmienení poskytnutia zliav záväzkom zákazníka, že sa bude od žalobkyne zásobovať vo výške svojej celkovej potreby“.

224 Preto treba konštatovať, že „uzatváranie zmlúv o výhradnom nákupe“, ako bolo uvedené v článku 1 druhej zarážke rozhodnutia o nariadení prešetrovania, zodpovedá tomu, čo bolo nakoniec uvedené proti žalobkyni v napadnutom rozhodnutí. Porušenia článku 82 ES vytýkané žalobkyni v napadnutom rozhodnutí totiž nastali v rámci

zmluvných vzťahov s jednou časťou jej zákazníkov a v podstate spočívali v dohodách o výlučných dodávkach.

225 Existuje teda materiálna podobnosť medzi konaním, ktoré Komisia považovala za začiatok zneužívania dominantného postavenia uvedeného v napadnutom rozhodnutí, a konaním, na ktorého prešetrenie dala právomoc svojim pracovníkom podľa článku 1 druhej zarážky rozhodnutia o nariadení prešetrovania.

226 Keďže jednu časť skutočností, vzhľadom na ktoré mali pracovníci Komisie právomoc získať dôkazy, pokiaľ ide o porušenie článku 81 ES, tvorili rovnaké skutočnosti ako tie, ktoré boli základom výhrad týkajúcich sa zneužití dominantného postavenia vytýkaných žalobkyni v napadnutom rozhodnutí, zhabanie dokumentov neprekročilo zákonný rámec vytvorený v rozhodnutí o nariadení prešetrovania. Toto rozhodnutie totiž obsahuje podstatné náležitosti vyžadované podľa článku 14 ods. 3 nariadenia č. 17.

227 V dôsledku toho sa zdá, že dokumenty použité v rámci napadnutého rozhodnutia na podporu výhrad o porušení článku 82 ES, nezávisle od otázky, či boli zhabané počas prešetrovaní v apríli 1989, alebo boli predložené po doručení žiadostí o informácie, ktoré boli neskôr zaslané žalobkyni podľa článku 11 nariadenia č. 17, Komisia získala v súlade s právom.

228 Z uvedeného tiež vyplýva, že Komisia použila tieto dokumenty v súlade s právom ako dôkazy v rámci napadnutého rozhodnutia o porušení článku 82 ES.

229 Okrem toho z listu Komisie z 22. mája 1989 vyplýva iba to, že potvrdila, že ustanovenia článku 20 nariadenia č. 17 v jeho znení uplatniteľnom v rozhodnej dobe sa uplatnia na

dokumenty získané počas prešetrovaní a že dotknuté dokumenty nebudú použité ako dôkazy v rámci antidumpingového konania. Komisia teda nezaujala svoje stanovisko s ohľadom na to, že prešetrovanie sa týka len porušení článku 81 ES a že posúdenie dotknutých porušení ako zneužitie dominantného postavenia by bolo mimo rámca predmetu prešetrovania.

230 Je preto opodstatnené šiestu časť druhého žalobného dôvodu zamietnuť.

O ôsmej časti založenej na porušení zásad nestrannosti, riadnej správy vecí verejných a proporcionality

— Tvrdenia účastníkov konania

231 Žalobkyňa uvádza, že napadnuté rozhodnutie opakuje vlastne doslovne rozhodnutie prijaté o desať rokov skôr a že nijako nezohľadňuje plynutie času a dôsledky zrušenia rozhodnutia 91/297. Okrem toho žalobkyňa tvrdí, že Komisia jej mala poskytnúť úplný prístup k spisu.

232 Navyše podľa jej názoru je napadnuté rozhodnutie neprimerané, keďže jeho účinkom bolo nové začatie konania dlho po rozhodnej dobe, takže je v každom prípade zbavené akéhokoľvek potrebného účinku.

233 Žalobkyňa navyše tvrdí, že Komisia neuviedla dôvody, pre ktoré považovala za účelné znovu ju postihnúť „drakonickým rozhodnutím“, zatiaľ čo sa vzdala prijatia nového

rozhodnutia po zrušení rozhodnutia 91/297. Komisia napriek tomu nakladala ako s jedným celkom s porušeniami, ktoré viedli k vydaniu rozhodnutí 91/297, 91/298 a 91/299, ktoré boli s ohľadom na to koncipované. Všeobecný súd teda nemôže posúdiť dôvody rozhodnutia, ktorým Komisia rozhodla o prijatí nového rozhodnutia s obsahom takmer totožným ako rozhodnutie 91/299.

234 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

235 Žalobkyňa pod zámienkou údajného porušenia zásad nestrannosti, riadnej správy vecí verejných a proporcionality opakuje tie isté tvrdenia, ktoré už uviedla, založené najmä na plynutí času a na práve na prístup k spisu, ktoré Všeobecný súd skúma na inom mieste.

236 Jediný nový prvok sa týka nedostatku odôvodnenia, pokiaľ ide o skutočnosť, že Komisia prijala nové rozhodnutie, ktorého obsah bol takmer totožný s obsahom rozhodnutia 91/299. V tejto súvislosti je pritom opodstatnené konštatovať, že Komisia odôvodnila svoju voľbu znovu prijať rozhodnutie 91/299 v bodoch 196 až 207 napadnutého rozhodnutia, ktoré sú navyše pridané k rozhodnutiu 91/299. Výhrada uplatnená žalobkyňou nie je teda zo skutkového hľadiska podložená.

237 V dôsledku toho treba ôsmu časť druhého žalobného dôvodu zamietnuť.

238 Z uvedeného vyplýva, že je opodstatnené zamietnuť druhý žalobný dôvod v celom rozsahu, s výhradou preskúmania siedmej časti, založenej na porušení práva na prístup k spisu, ktoré sa vykoná v rámci šiesteho žalobného dôvodu.

O treťom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom definovaní geografického trhu

Tvrdenia účastníkov konania

239 Žalobkyňa sa odvoláva na judikatúru Súdneho dvora, pričom tvrdí, že hoci kritérium podielov na trhu predstavuje dôležitú skutočnosť pri preukazovaní existencie dominantného postavenia, nie je nikdy samo osebe rozhodujúce, predovšetkým nie v prípade, ak majú primeranú výšku. Treba tiež zobrať do úvahy iné faktory, najmä prekážky vstupu na trh, vertikálnu integráciu, hospodársku silu, technický pokrok, vyrovnávaciu silu zo strany zákazníkov, ako aj štruktúru nákladov.

240 Žalobkyňa namieta, že Komisia uplatnila rozsah relevantného geografického trhu na celé Spoločenstvo napriek tomu, že menovala rôzne prvky, ktoré „všetky svedčia v prospech vnútroštátneho rozsahu“. Keby Komisia uskutočnila predbežné preskúmanie podmienok hospodárskej súťaže, došla by k záveru, že rozsah trhu bol obmedzený na územia jednotlivých štátov.

241 Nesprávna povaha posúdenia Komisie bola údajne potvrdená rozhodnutím „talianskeho orgánu pre hospodársku súťaž“ z 10. apríla 1997 vo veci Solvay/Sodi, v ktorom bol relevantný geografický trh definovaný ako taliansky trh s uhličitanom sodným. V oznámení uverejnenom v súlade s článkom 19 ods. 3 nariadenia č. 17 týkajúcom sa žiadosti o získanie negatívneho atestu alebo výnimky v zmysle článku 81 ods. 3 [ES] (vec IV/E-2/36.732 — Solvay-Sisecam) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 272, 1999, s. 14)

Komisia tiež údajne uznala, že vymedzenie relevantného geografického trhu prestavovalo „osobitne zložitú“ otázku a že rozdelenie podľa vnútroštátnych trhov nebolo už také relevantné ako predtým.

242 Okrem toho žalobkyňa tvrdí, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnievala, že sférou jej vplyvu bola kontinentálna západná Európa. Žalobkyňa sa totiž domnieva, že toto posúdenie sa zakladalo na existencii dohody medzi ňou a spoločnosťou ICI a jeho jediným cieľom bolo dospieť k záveru, že na „zohľadňovanom trhu“ mala významný podiel v absolútnych a relatívnych číslach. Komisia teda nezohľadnila bežné kritériá, ktoré by jej umožnili presne vymedziť relevantný geografický trh, t. j. územie, na ktorom sú trhové podmienky dostatočne homogénne na to, aby si všetky na ňom pôsobiace subjekty navzájom konkurovali.

243 Žalobkyňa tiež tvrdí, že Komisia tým, že nespresnila dôvody, ktoré ju viedli k tomu, aby sa odklonila od svojej ustálenej praxe stanovovania relevantného geografického trhu, dostatočne neodôvodnila napadnuté rozhodnutie.

244 Navyše žalobkyňa sa domnieva, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď zároveň rozhodla, že Benelux a Spojené kráľovstvo boli samostatnými trhmi a že Benelux a Portugalsko, kde mala fakticky monopolné postavenie, patrili to toho istého trhu.

245 Žalobkyňa dodáva, že v odôvodnení č. 132 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že „tradičný trh spoločnosti Solvay pokrýval celé Spoločenstvo s výnimkou Spojeného kráľovstva a Írska, v ktorých bola situácia úplne odlišná z dôvodu ich ustanovení na ochranu hospodárskej súťaže“. Podľa tvrdenia žalobkyne Komisia vo vyjadrení k žalobe rozporuplne vysvetlila, že žalobkyňa si nebola so spoločnosťou ICI navzájom v konkurenčnom postavení, aby mohla vylúčiť Spojené kráľovstvo a Írsko z relevant-

ného geografického trhu. Komisia navyše nespomenula v napadnutom rozhodnutí podmienky hospodárskej súťaže na talianskom, španielskom, portugalskom, gréckom a dánskom trhu, hoci bez akéhokoľvek ďalšieho vysvetlenia rozhodla o homogénnosti podmienok hospodárskej súťaže na celom území západnej Európy. Čo sa týka podielov na vnútroštátnych trhoch, žalobkyňa tvrdí, že vôbec neboli homogénne, lebo v jednotlivých štátoch buď nemala žiadny podiel, alebo ho údajne mala vo výške 15, 50, 80 či 100 %. Vzhľadom na tieto okolnosti žalobkyňa navrhuje, aby Všeobecný súd vyzval Komisiu vysvetliť, čo ju viedlo k predpokladu, že štruktúra trhu bola v celej kontinentálnej západnej Európe rovnaká.

246 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

Posúdenie Všeobecným súdom

247 Podľa ustálenej judikatúry na účely preskúmania, či podnik má dominantné postavenie v zmysle článku 82 prvého odseku ES, sa musí zásadná dôležitosť prikladať určeniu relevantného trhu a vymedzeniu podstatnej časti spoločného trhu, v ktorej by dotknutý podnik mohol uplatňovať zneužívajúce postupy a tým brániť účinnej hospodárskej súťaži (rozsudky Súdneho dvora z 26. novembra 1998, Bronner, C-7/97, Zb. s. I-7791, bod 32, a z 23. mája 2000, Sydhavnens Sten & Grus, C-209/98, Zb. s. I-3743, bod 57).

248 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že vymedzenie trhu nemá rovnakú úlohu podľa toho, či ide o uplatnenie článku 81 ES, alebo článku 82 ES. V rámci uplatnenia článku 82 ES je náležitá definícia relevantného trhu podmienkou, ktorá je nevyhnutná a predchádza posúdeniu o údajnom protisúťažnom správaní, keďže pred preukázaním existencie zneužitia dominantného postavenia treba preukázať dominantné postavenie

na danom trhu, čoho predpokladom je, že tento trh bol už predtým vymedzený. Naopak, v rámci uplatnenia článku 81 ES treba práve na určenie, či dohoda, rozhodnutie o zlúčení podnikov alebo zosúladený postup môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a má za cieľ alebo za následok vylúčenie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže vnútri spoločného trhu, definovať relevantný trh (rozsudky Súdu prvého stupňa zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia, T-62/98, Zb. s. II-2707, bod 230, a z 11. decembra 2003, Adriatica di Navigazione/Komisia, T-61/99, Zb. s. II-5349, bod 27).

249 V štruktúre článku 82 ES je trh z geografického hľadiska možné definovať ako územie, na ktorom sa všetky hospodárske subjekty nachádzajú v podobných podmienkach hospodárskej súťaže, pokiaľ ide o dotknuté výrobky alebo služby. Vôbec nie je nevyhnutné, aby objektívne podmienky hospodárskej súťaže medzi subjektmi boli úplne homogénne. Stačí, ak sú podobné alebo dostatočne homogénne (rozsudok Súdneho dvora zo 14. februára 1978, United Brands a United Brands Continentaal/Komisia, 27/76, Zb. s. 207, body 44 a 53, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 22. novembra 2001, AAMS/Komisia, T-139/98, Zb. s. II-3413, bod 39). Preto za jednotný trh nie je možné považovať len tie územia, na ktorých sú objektívne podmienky hospodárskej súťaže heterogénne (rozsudok Súdu prvého stupňa z 21. októbra 1997, Deutsche Bahn/Komisia, T-229/94, Zb. s. II-1689, bod 92).

250 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že aj keď súd Spoločenstva vo všeobecnosti vykonáva úplné preskúmanie toho, či sú, alebo nie sú splnené podmienky uplatnenia pravidiel hospodárskej súťaže, jeho preskúmanie zložitých ekonomických posúdení, ktoré vykonala Komisia, sa obmedzuje na overenie dodržania procesných ustanovení a ustanovení upravujúcich povinnosť odôvodnenia, ako aj vecnej správnosti skutkového stavu, neexistencie zjavne nesprávneho posúdenia a zneužitia právomoci (rozsudky Súdu prvého stupňa z 30. marca 2000, Kish Glass/Komisia, T-65/96, Zb. s. II-1885, bod 64, a zo 17. septembra 2007, Microsoft/Komisia, T-201/04, Zb. s. II-3601, bod 87).

251 V tejto veci treba uviesť, že Komisia v časti napadnutého rozhodnutia, ktorá sa týka relevantného trhu, definovala relevantný geografický trh takto:

„136. Relevantný výrobok a geografické územie, vzhľadom na ktoré je potrebné posúdiť hospodársku silu spoločnosti Solvay, sú teda trh so sódou a Spoločenstvo (s výnimkou Spojeného kráľovstva a Írska)." [*neoficiálny preklad*]

252 V odpovedi na písomnú otázku Všeobecného súdu Komisia zdôraznila, že ostatné časti napadnutého rozhodnutia odkazovali na ten istý geografický trh ako ten, ktorý bol vymedzený v odôvodnení č. 136 napadnutého rozhodnutia.

253 Komisia uviedla najmä odôvodnenia č. 8, 18 až 20, 23, 26, 36 až 38, 40 až 42, 43, 133, 137, 138, 188 a 191, ktoré všetky odkazujú na „západnú Európu", „západné krajiny Európy" či „Spoločenstvo".

254 Okrem toho definícia geografického trhu uvedená v odôvodnení č. 136 napadnutého rozhodnutia nie je v rozpore s ostatnými odôvodneniami napadnutého rozhodnutia. Z judikatúry citovanej v bode 249 vyššie totiž vyplýva, že stačí, aby boli podmienky hospodárskej súťaže podobné alebo dostatočne homogénne, pokiaľ ide o dotknuté výrobky. Na účely uplatnenia článku 82 ES môže teda viacero vnútroštátnych trhov tvoriť spolu geografický trh, ak sú objektívne podmienky hospodárskej súťaže dostatočne homogénne.

255 Navyše skutočnosť, že výrobcovia sa snažili zamerať svoj predaj predovšetkým na členské štáty, v ktorých mali výrobné kapacity, nevylučuje, aby boli objektívne podmienky hospodárskej súťaže dostatočne homogénne.

256 V každom prípade z preskúmania štvrtého žalobného dôvodu predloženého žalobkyňou (pozri body 261 až 305 nižšie) vyplýva, že žalobkyňa mala dominantné postavenie, že relevantný geografický trh bol definovaný ako trh Spoločenstva s výnimkou Spojeného kráľovstva a Írska alebo ako trh každého zo štátov, v ktorom mu bolo vytýkané porušenie článku 82 ES na trhu s uhličitanom sodným.

257 Odôvodnenie č. 147 napadnutého rozhodnutia stanovuje:

„Aj v prípade, že by všetky trhy, ktoré boli navyše postihnuté konaním spoločnosti Solvay vylučujúcim konkurenciu, boli považované za samostatné trhy, spoločnosť Solvay by si zachovala dominantné postavenie na každom z nich a väčšina z vyššie uvedených úvah by platila rovnako.“ [*neoficiálny preklad*]

258 Z podielov na trhu prináležiacich žalobkyni totiž vyplýva, že žalobkyňa mala vo všetkých štátoch, v ktorých sa dopustila vytýkaného porušenia článku 82 ES, takisto dominantné postavenie.

259 Z uvedeného vyplýva, že keby Komisia nedefinovala relevantný geografický trh správne, táto vada nemôže mať rozhodujúci vplyv na výsledok. Aj keby sa táto vada dokázala, nemôže odôvodniť zrušenie rozhodnutia Komisie (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 2002, Graphischer Maschinenbau/Komisia, T-126/99, Zb. s. II-2427, bod 49 a tam citovanú judikatúru).

260 Tretí žalobný dôvod sa preto musí zamietnuť.

O štvrtom žalobnom dôvode založenom na neexistencii dominantného postavenia

Tvrdenia účastníkov konania

261 Žalobkyňa namieta voči posúdeniu Komisie, podľa ktorého jej vlastné dokumenty potvrdzujú existenciu dominantného postavenia v západnej Európe.

262 Po prvé žalobkyňa sa domnieva, že tvrdenie Komisie nie je podporené nijakými skutočnosťami.

263 V tejto súvislosti žalobkyňa poznamenala, že Komisia uviedla v odôvodnení č. 147 napadnutého rozhodnutia, že aj keby každý z vnútroštátnych trhov, ktoré boli najviac postihnuté vylučujúcim správaním, bol považovaný za samostatný trh, dominantné postavenia by mala na každom z nich.

264 Podľa žalobkyne jej podiel na vnútroštátnych trhoch nebol 70 % a napriek tomu, že bol veľký, neznamenalo to, že mala rozhodujúci vplyv na trhu. Počas zohľadňovaného obdobia bol jej podiel na trhu len 56,7 % v Beneluxe, 54,9 % vo Francúzsku a 52,5 % v Nemecku. Žalobkyňa tiež tvrdí, že okolnosť, že bola jediným výrobcom uhličitanu sodného vykonávajúcim svoju činnosť v celom Spoločenstve, je irelevantná. Rovnako nie je relevantný ani jej celkový objem výroby v Európe, ak jej jednotlivé výrobné závody vážnejšie nedodávali na iné vnútroštátne trhy, na ktorých pôsobili jej výrobné závody. Na vnútroštátnej úrovni boli jej výrobné kapacity podobné s jej vnútroštátnymi konkurentmi.

265 Žalobkyňa tiež tvrdí, že ochrana, ktorá jej bola poskytnutá antidumpingovými opatreniami, bola relatívna, lebo dovozy pochádzajúce z východného Nemecka a smerujúce do západného Nemecka nepodliehali antidumpingovým a dovozným clám, a v každom prípade preto, lebo aktívny zošľachťovací styk umožňoval výrobcom skla nakupovať u amerických a východoeurópskych výrobcov veľké množstvá uhličitanu sodného oslobodené od antidumpingového cla.

266 Žalobkyňa okrem toho tvrdí, že Komisia mala zohľadniť, že zákazníci mohli používať hydroxid sodný a sklenené črepy namiesto uhličitanu sodného. Vo vzťahu k svojim zákazníkom sa totiž cítila byť pod konkurenčným tlakom, ktorý spôsobovali tieto výrobky.

267 Žalobkyňa z toho vyvodzuje, že nemala dominantné postavenie na príslušných vnútroštátnych trhoch, ktoré sú jedinými, ktoré môžu byť prípustné z geografického hľadiska.

268 Okrem toho Komisia podľa žalobkyne nezohľadnila významnú vyrovnávajúcu kúpnu silu, ktorú mali niektorí jej sklárski zákazníci. Komisia totiž neoverila, v akom rozsahu boli množstvá odobraté týmito zákazníkmi potrebné na jej dlhodobé prežitie, najmä vzhľadom na dôležitosť fixných nákladov v tomto ťažkom priemysle. Komisia navyše nezistila ani význam miestnych konkurentov, ani dopad dovozu zo Spojených štátov či z východnej Európy.

269 Aj v prípade, že by relevantný geografický trh mal európsky rozsah, posúdenie Komisie bolo nepresné a „zle odôvodnené“. V tejto súvislosti sa žalobkyňa odvoláva na konkurenčný tlak, ktorý spôsobovali po prvé konkurenti v Spoločenstve, ktorí patrili k veľkým priemyselným skupinám, po druhé americkí a východoeurópski konkurenti, ktorí mohli ponúknuť príťažlivé ceny, a po tretie zákazníci, ktorí tiež patrili k veľkým skupinám.

270 Žalobkyňa tiež poukazuje na rozpor medzi odôvodnením č. 39 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého jej najväčšie nebezpečenstvo nepredstavovali ostatní európski výrobcovia, ale americký uhličitan sodný, a odôvodnením č. 53 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého „sa zdá, že jej hlavnou starosťou je chrániť svoje dominantné postavenie na európskom trhu pred konaniami malých výrobcov, ako aj pred hrozbou, ktorú spôsobovali dovozy z východnej Európy a zo Spojených štátov amerických“. Vplyv jej konkurentov na trhu bol o to významnejší, že Komisia im po vykonaní prešetrovaní v rokoch 1980 a 1981 nenariadila nijaké zmeny v ich zmluvnej praxi, takže si mohli chrániť svojich zákazníkov uzatváraním dlhodobých zmlúv na všetky dodávky.

271 Po druhé žalobkyňa tvrdí, že Komisia sa dopustila viacerých nesprávnych právnych posúdení, keď v odôvodnení č. 148 napadnutého rozhodnutia uviedla, že žalobkyňa mala dominantné postavenie počas celého zohľadňovaného obdobia.

272 V tejto súvislosti žalobkyňa najmä poznamenáva, že Komisia vôbec nezohľadnila kritérium vyrovnávacej sily zákazníkov, na ktorú odkázal Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku z 10. marca 1992, SIV a i./Komisia (T-68/89, T-77/89 a T-78/89, Zb. s. II-1403). Rovnako v rozhodnutí Komisie z 25. novembra 1998, ktorým sa koncentrácia vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom a s vykonávaním Dohody o EHP (vec IV/M.1225 — Enso/Stora) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 254, 1999, s. 9), bola preskúmaná otázka vyrovnávajúcej kúpnej sily zákazníkov na trhu s kartónmi na balenie tekutín. Žalobkyňa tvrdí, že z dôvodu štruktúry výrobných nákladov, keďže variabilné náklady boli malé v porovnaní s celkovými nákladmi, zákazníci jej mohli pohroziť, že odrieknu veľkú časť dodávok, alebo aj všetky dodávky. Žalobkyňa sa teda domnieva, že Komisia mala preskúmať, či sa v značnej miere mohla alebo nemohla správať nezávisle od svojich zákazníkov.

273 Po tretie žalobkyňa tvrdí, že Komisia riadne neodôvodnila napadnuté rozhodnutie, keď jednak neuviedla, ktoré z kritérií použitých na posúdenie dominantného postavenia na trhu Spoločenstva boli uplatnené pri preskúmavaní jej postavenia na vnútroštátnych

trhoch, a jednak neuplatnila práve tieto kritériá vzhľadom na prevládajúce podmienky na uvedených trhoch.

274 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

Posúdenie Všeobecným súdom

275 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že dominantné postavenie podľa článku 82 ES sa týka takého silného ekonomického postavenia podniku, ktoré mu umožňuje brániť zachovaniu účinnej hospodárskej súťaže na relevantnom trhu tým, že mu dáva možnosť správať sa v značnej miere nezávisle od svojich konkurentov, zákazníkov a napokon aj spotrebiteľov (rozsudky United Brands a United Brands Continentaal/Komisia, už citovaný v bode 249 vyššie, bod 65, a Microsoft/Komisia, už citovaný v bode 250 vyššie, bod 229). Také postavenie, na rozdiel od situácie monopolu alebo kvázimonopolu, nevylučuje existenciu určitej hospodárskej súťaže, ale umožňuje podniku, ktorý sa nachádza v tejto situácii, ak nie celkom rozhodovať, tak aspoň podstatne ovplyvňovať podmienky, za akých sa bude táto hospodárska súťaž rozvíjať, a v každom prípade mu umožňuje správať sa v značnej miere bez toho, aby túto súťaž musel zohľadňovať, a bez toho, aby mu takýmto správaním vznikla ujma (rozsudok Súdneho dvora z 13. februára 1979, Hoffmann-La Roche/Komisia, 85/76, Zb. s. 461, bod 39).

276 Existencia dominantného postavenia vyplýva v zásade zo splnenia viacerých okolností, ktoré samy osebe nie sú nevyhnutne rozhodujúce (rozsudok United Brands a United Brands Continentaal/Komisia, už citovaný v bode 249 vyššie, bod 66). Preskúmanie existencie dominantného postavenia na relevantnom trhu sa musí vykonať tak, že sa najprv preskúma štruktúra a potom konkurenčné podmienky na danom trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok United Brands a United Brands Continentaal/Komisia, už citovaný v bode 249 vyššie, bod 67).

277 Veľmi veľké podiely na trhu sú samy osebe, okrem výnimočných okolností, dôkazom existencie dominantného postavenia. Ovládanie extrémne veľkého podielu na trhu totiž stavia podnik, ktorý ho má počas určitého časového obdobia svojím objemom výroby a ponukou, ktorú predstavuje — bez toho, aby tí, čo ovládajú výrazne menšie podiely, boli schopní rýchlo uspokojiť dopyt, ktorý sa mal odvrátiť od podniku s najväčším podielom —, do silnej situácie, čo z neho robí nevyhnutného partnera a už z tohto dôvodu mu zaručuje, prinajmenšom počas relatívne dlhých období, nezávislosť správania, ktorá je typická pre dominantné postavenie (rozsudok Hoffmann-La Roche/Komisia, už citovaný v bode 275 vyššie, bod 41, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 23. októbra 2003, Van den Bergh Foods/Komisia, T-65/98, Zb. s. II-4653, bod 154).

278 Podiel na trhu vo výške 70 až 80 % predstavuje teda sám osebe jasný dôkaz existencie dominantného postavenia (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa z 12. decembra 1991, Hilti/Komisia, T-30/89, Zb. s. II-1439, bod 92, a z 30. septembra 2003, Atlantic Container Line a i./Komisia, T-191/98, T-212/98 až T-214/98, Zb. s. II-3275, bod 907).

279 Takisto podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora podiel na trhu vo výške 50 % je sám osebe, okrem výnimočných okolností, dôkazom existencie dominantného postavenia (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 3. júla 1991, AKZO/Komisia, C-62/86, Zb. s. I-3359, bod 60).

280 V prejednávanej veci Komisia v odôvodnení č. 137 napadnutého rozhodnutia uviedla, že žalobkyňa mala podiel na trhu „približne 70 % v západnej Európe“, a to „počas celého zohľadňovaného obdobia“.

281 Žalobkyňa vo svojej žalobe nespochybňuje, že mala významný podiel na trhu, za predpokladu, že trh mal rozmery Spoločenstva. Tvrdila totiž, že ak existuje trh Spoločenstva, jej podiel na trhu bol v rozmedzí 60 až 70 %.

282 Z údajov predložených žalobkyňou, ktoré Komisia nespochybnila, tiež vyplýva, že žalobkyňa mala v roku 1988 podiel najmä na nemeckom trhu 52,5 %, na rakúskom trhu 96,9 %, na belgickom trhu 82 %, na španielskom trhu 99,6 %, na francúzskom trhu 54,9 %, na talianskom trhu 95 %, na holandskom trhu 14,7 %, na portugalskom trhu 100 %.

283 Z držby takýchto podielov na trhu vyplýva, že okrem výnimočných okolností mala žalobkyňa dominantné postavenie buď na trhu Spoločenstva, alebo na jednotlivých vnútroštátnych trhoch, na ktorých sa dopustila vytýkaných porušení článku 82 ES, pokiaľ by geografický trh musel byť tak definovaný.

284 V odôvodnení č. 138 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla rôzne skutočnosti, ktoré dopĺňajú jej preskúmanie podielov žalobkyne na trhu a svedčia v prospech existencie dominantného postavenia žalobkyne.

285 Keďže tieto skutočnosti sa nemôžu vo svojej podstate spájať s výnimočnými okolnosťami, na základe ktorých by bolo možné sa domnievať, že žalobkyňa nemala dominantné postavenie, nie je potrebné preskúmať výhrady, ktorými ich žalobkyňa spochybňuje.

286 Okrem toho žalobkyňa predložila tri tvrdenia, ktoré treba preskúmať, aby bolo možné stanoviť, či v prejednávanej veci existovali výnimočné okolnosti v zmysle judikatúry Súdneho dvora.

287 Po prvé žalobkyňa uvádza veľký konkurenčný tlak, ktorý spôsobovali podniky pochádzajúce zo Spoločenstva, ako aj podniky nepochádzajúce zo Spoločenstva.

288 V tejto súvislosti treba najskôr pripomenúť, že existencia určitého stupňa hospodárskej súťaže nie je nezlučiteľná s existenciou dominantného postavenia na relevantnom trhu.

289 Navyše treba poznamenať, že čo sa týka konkurentov v Spoločenstve, žalobkyňa nepredložila nijaký konkrétny dôkaz na podporu svojho tvrdenia.

290 V každom prípade z číselných údajov uvedených v žalobe samou žalobkyňou vyplýva, že Komisia sa nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď v odôvodnení č. 138 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že žalobkyňa má veľký podiel na trhu v Beneluxe, vo Francúzsku a v Nemecku, ako aj že má monopolné alebo kvázimonopolné postavenie v Taliansku, Španielsku a Portugalsku.

291 Pokiaľ ide o konkurentov mimo Spoločenstva, žalobkyňa tvrdí, že dovozy pochádzajúce z východného Nemecka boli vo výške 8 % celkového predaja v západnom Nemecku, pričom toto percento Komisia nespochybnila. Či už by mal geografický trh rozmery Spoločenstva, alebo rozmery jednotlivých štátov, na základe tohto percenta nie je možné dospieť k záveru o neexistencii dominantného postavenia žalobkyne na relevantnom trhu.

292 Pokiaľ ide o americké dovozy, z odôvodnenia č. 31 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že až do roku 1990 dodali americkí výrobcovia do kontinentálnej západnej Európy celkovo len 40 000 ton, takmer všetko v režime aktívny zošľachťovací styk.

293 Ako však správne zdôraznila Komisia, aj v prípade, že by sa dovoz tohto objemu uskutočnil v jednom roku, predstavoval by iba približne 0,07 % celkovej potreby

uhličitanu sodného v Spoločenstve, ktorá bola približne 5,5 milióna ton v roku 1989. Taký podiel na trhu nemožno považovať za významný.

294 Napokon tvrdenie žalobkyne, že jej zákazníci používali hrozbu, ktorú predstavovalo používanie aktívneho zošľachťovacieho styku na zásobovanie sa od amerických a východoeurópskych výrobcov, nebolo podporené nijakým dôkazom. V každom prípade toto tvrdenie nie je relevantné, lebo len tá skutočnosť, že zákazníci používali takúto hrozbu, nemôže predstavovať výnimočnú okolnosť, ktorá by vylučovala dominantné postavenie.

295 Po druhé žalobkyňa sa odvoláva na možnosť nahradiť uhličitan sodný hydroxidom sodným a sklenenými črepmi, čo podľa jej tvrdení spôsobovalo konkurenčný tlak v jej vzťahu so zákazníkmi.

296 V tejto súvislosti treba konštatovať, že v odôvodneniach č. 139 až 145 napadnutého rozhodnutia Komisia vykonala podrobnú analýzu, do akej miery možno použiť hydroxid sodný namiesto uhličitanu sodného, a konštatovala, že v praxi možnosť nahradenia nepredstavuje významnejšie obmedzenie vzhľadom na vplyv žalobkyne na trhu. Žalobkyňa nepredložila vo svojej žalobe nijaký dôkaz, ktorý by mohol túto analýzu spochybniť.

297 Pokiaľ ide o sklenené črepy, Komisia v odôvodnení č. 144 napadnutého rozhodnutia uviedla, že používaním sklenených črepov môže u zákazníka potreba sódy na výrobu dutého skla klesnúť o 15 %. Žalobkyňa tento údaj nespochybnila. Komisia tiež pripustila, že používanie sklenených črepov znižuje vo všeobecnosti závislosť zákazníkov od dodávateľov sódy, ale neznižuje možnosť silného výrobcu sódy vylúčiť malých výrobcov. Z tohto dôvodu treba rozhodnúť, že v rozpore s tým, čo tvrdí žalobkyňa, Komisia zohľadnila uvedenú možnosť nahradenia uhličitanu sodného sklenenými črepmi.

298 Vzhľadom na uvedené okolnosti žalobkyňa nepreukázala, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď dospela k záveru, že možnosti nahradenia inými prvkami nepredstavujú významnejšie obmedzenie vzhľadom na vplyv žalobkyne na trhu.

299 Po tretie žalobkyňa tvrdí, že Komisia mala zohľadniť konkurenčný tlak, ktorý jej spôsobovali zákazníci.

300 Podľa údajov predložených samotnou žalobkyňou a potvrdených Komisiou celková výroba žalobkyne v Európe bola v čase predmetných skutočností rádovo 3,7 milióna ton a celkový predaj v Európe bol rádovo 3,1 milióna ton.

301 V odôvodnení č. 42 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že hlavným zákazníkom žalobkyne bola skupina Saint-Gobain, s ktorou žalobkyňa uzavrela vo viacerých členských štátoch zmluvy na dobu neurčitú, ktoré sa týkali predaja v západnej Európe viac než 500 000 ton ročne.

302 V dôsledku toho predstavoval podiel predaja žalobkyne skupine Saint-Gobain, jej najväčšiemu zákazníkovi, približne 14 % jej výroby a 16 % jej predaja v Európe.

303 Preto aj keby Komisia mala zohľadniť kritérium vyrovnávacej sily zákazníkov žalobkyne, z uvedených percentuálnych údajov vyplýva, že ani Saint-Gobain, ani žiadny iný jej zákazník nemohol vyvážiť jej vplyv na trhu.

304 Napokon ani na základe tvrdení predložených žalobkyňou nie je možné pripustiť existenciu výnimočných okolností, ktoré by spochybnili konštatovanie, že žalobkyňa mala dominantné postavenie na relevantnom trhu.

305 V dôsledku toho je opodstatnené štvrtý žalobný dôvod zamietnuť.

O piatom žalobnom dôvode založenom na nezneužití dominantného postavenia

306 Piaty žalobný dôvod sa delí na päť častí, ktoré sa postupne zaoberajú zľavami na limitné množstvo, „skupinovou“ zľavou poskytnutou skupine Saint-Gobain, dohodami o výhradných dodávkach, konkurenčnými doložkami a diskriminačnou povahou praktík vytýkaných žalobkyni.

O prvej časti týkajúcej sa zliav na limitné množstvo

— Tvrdenia účastníkov konania

307 Žalobkyňa tvrdí, že nezaviedla všeobecnú vernostnú politiku. V tejto súvislosti sa záznamy o strategickom zámere uvedené v odôvodneniach č. 53 až 55 napadnutého rozhodnutia týkali zámeru uprednostňovať zákazníkov, ktorí sa zaviazali na časové obdobie, čo bolo ekonomicky odôvodnené. Cieľom bolo odmeniť ekonomický prospech, ktorý žalobkyňa získala zo zabezpečenia používania jej výrobných kapacít na časové obdobie, ktoré však bolo časovo obmedzené, a to maximálne na dva roky, čo aj Komisia výslovne uznala v roku 1981.

308 Skutočnosť, že poskytnuté zľavy sa týkali limitného množstva, bola odôvodnená osobitnou štruktúrou nákladov výroby uhličitanu sodného. Variabilné náklady totiž predstavovali veľmi malú časť celkových nákladov. Počas rokovania a stanovovania predajných cien uhličitanu sodného boli na začiatku roka zohľadnené všetky náklady, rozdelené na množstvá, ktoré sa zákazníci žalobkyne zaviazali odobrať. Pokiaľ ide o dodatočné množstvá, ktoré jej zákazníci prípadne kúpili počas plnenia zmluvy, žalobkyňa uvádza, že vzhľadom na to, že fixné náklady boli už pokryté fixnými množstvami, mala väčší rozhodovací priestor pri určovaní ceny a výšky zľavy poskytnutej jednotlivým zákazníkom.

309 Žalobkyňa predovšetkým tvrdí, že Komisia nesprávne posúdila účinky vyplývajúce z toho, že nemecké riaditeľstvo poskytlo údajné vernostné zľavy nemeckým zákazníkom. Komisia sa totiž nesprávne domnievala, že ostatní výrobcovia uhličitanu sodného boli konkurentmi len v limitných množstvách. Podľa žalobkyne však mohli jej konkurenti, ktorí chceli predávať uhličitan sodný zákazníkom, ktorým poskytovala zľavy na limitné množstvo, navrhnúť týmto zákazníkom, že im budú dodávať viac než limitné množstvá, hoci aj výšku ich celkovej potreby, čo by týmto konkurentom umožnilo ponúknuť konkurenčné priemerné ceny. Okrem toho Komisia nepreskúmala výrobné kapacity jej konkurentov a štruktúru ich nákladov v čase predmetných skutočností.

310 Navyše žalobkyňa sa domnieva, že dĺžka trvania zmlúv, ktorá bola obmedzená na dva roky, umožňovala jej konkurentom napadnúť jej pozíciu v krátkych časových obdobiach. Vzhľadom na svoju vyjednávaciu silu mali zákazníci žalobkyne údajne možnosť počas platnosti zmluvy spochybniť svoj „záväzok na množstvo“.

311 V dôsledku toho bol systém zliav, ktorý bol uplatňovaný v prejednávanej veci, v súlade s judikatúrou Súdneho dvora povoľujúcou systémy zliav, ak sú odôvodnené ekonomickou protihodnotou.

312 Okrem toho žalobkyňa sa odvoláva na nariadenie Komisie (ES) č. 823/95 z 10. apríla 1995, ktorým sa ukladá dočasné antidumpingové clo na dovoz uhličitanu sodného pochádzajúceho zo Spojených štátov amerických [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 83, s. 8), pričom z toho vyvodzuje, že systém zliav na limitné množstvo mal veľmi malý účinok v Európe, keďže sa uplatňoval výlučne v malom rozsahu na určitých trhoch.

313 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

314 Podľa ustálenej judikatúry je pojem zneužitie objektívnym pojmom, ktorý sa týka takého správania podniku v dominantnom postavení, ktoré môže ovplyvniť štruktúru trhu, na ktorom je práve z dôvodu prítomnosti takéhoto podniku úroveň hospodárskej súťaže už oslabená, a ktorého dôsledkom je bránenie zachovaniu existujúcej úrovne hospodárskej súťaže na trhu alebo rozvoju tejto hospodárskej súťaže, a to použitím iných prostriedkov než sú tie, ktorými sa vedie obvyklá súťaž výrobkov alebo služieb na základe plnení hospodárskych subjektov (rozsudok Hoffmann-La Roche/Komisia, už citovaný v bode 275 vyššie, bod 91, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. decembra 2005, General Electric/Komisia, T-210/01, Zb. s. II-5575, bod 549).

315 Hoci zistenie existencie dominantného postavenia samo osebe neobsahuje žiadnu výčitku voči dotknutému podniku, tomuto podniku prináleží bez ohľadu na príčiny jeho postavenia osobitná zodpovednosť za to, aby svojím správaním neohrozil efektívnu a neskreslenú hospodársku súťaž na spoločnom trhu (rozsudok Súdneho dvora z 9. novembra 1983, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisia, 322/81, Zb. s. 3461, bod 57, a rozsudok Microsoft/Komisia, už citovaný v bode 250 vyššie, bod 229). Takéto konanie, aj keď existencia dominantného postavenia nezbavuje podnik, ktorý má toto postavenie, práva zachovať svoje vlastné obchodné záujmy, pokiaľ sú tieto záujmy ohrozené, a tento podnik má možnosť v primeranom rozsahu uskutočniť úkony, ktoré považuje za vhodné na účely ochrany svojich záujmov, rovnako

nemožno povoliť, ak je jeho cieľom posilnenie daného dominantného postavenia a jeho zneužitie (rozsudok United Brands a United Brands Continentaal/Komisia, už citovaný v bode 249 vyššie, bod 189, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, Michelin/Komisia, T-203/01, Zb. s. II-4071, bod 55).

316 Pokiaľ ide presnejšie o poskytovanie zliav podnikom v dominantnom postavení, z ustálenej judikatúry vyplýva, že vernostná zľava, ktorá je poskytnutá ako protihodnota záväzku zákazníka zásobovať sa výlučne alebo skoro výlučne od podniku s dominantným postavením, je v rozpore s článkom 82 ES. Cieľom takej zľavy je totiž poskytnutím finančných výhod brániť zásobovaniu sa zákazníkov od konkurenčných výrobcov (rozsudok Súdneho dvora zo 16. decembra 1975, Suiker Unie a i./Komisia, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Zb. s. 1663, bod 518, a rozsudok Michelin/Komisia, už citovaný v bode 315 vyššie, bod 56).

317 Systém zliav s účinkami spočívajúcimi v uzavretí trhu sa považuje za taký, ktorý je v rozpore s článkom 82 ES, ak ho uplatňuje podnik s dominantným postavením. Z tohto dôvodu Súdny dvor rozhodol, že zľava viažuca sa na dosiahnutie cieľa nákupu porušuje článok 82 ES (rozsudok Michelin/Komisia, už citovaný v bode 315 vyššie, bod 57).

318 O systémoch množstvových zliav viažucich sa iba na objem nákupov od podniku s dominantným postavením sa v zásade predpokladá, že nemajú účinky spočívajúce v uzavretí trhu, ktoré sú zakázané článkom 82 ES. Ak sa totiž zvýšenie dodaného množstva prejaví v nižších nákladoch dodávateľa, tento dodávateľ je oprávnený poskytnúť zákazníkovi profit zo zníženia nákladov prostredníctvom výhodnejšej ceny. Množstvové zľavy by teda mali zobrazovať nárast účinnosti a úspory z rozsahu dosiahnuté podnikom s dominantným postavením (rozsudok Michelin/Komisia, už citovaný v bode 315 vyššie, bod 58).

319 Z toho vyplýva, že systém zliav, v rámci ktorého výška zľavy narastá v závislosti od kúpeného množstva, neporušuje článok 82 ES, ibaže by z kritérií a z podmienok

poskytovania zliav vyplývalo, že systém nespočíva na odôvodnenej ekonomickej protihodnote, ale sa snaží, podobne ako vernostné zľavy a zľavy na dosiahnutie cieľa nákupu, brániť zákazníkom v zásobovaní sa od konkurenčných výrobcov (rozsudky Hoffmann-La Roche/Komisia, už citovaný v bode 275 vyššie, bod 90, a Michelin/Komisia, už citovaný v bode 315 vyššie, bod 59).

320 Na stanovenie prípadnej zneužívajúcej povahy systému množstvových zliav bude teda potrebné posúdiť všetky okolnosti, predovšetkým kritériá a podmienky poskytovania zliav, a preskúmať, či je cieľom zliav zbaviť prostredníctvom výhody nezakladajúcej sa na žiadnom ekonomickom plnení, ktoré by ich odôvodňovalo, zbaviť kupujúceho možnosti výberu zdrojov svojho zásobovania alebo mu túto možnosť obmedziť, brániť konkurentom vstúpiť na trh, uplatňovať na obchodných partnerov nerovnaké podmienky pri rovnakých plneniach alebo posilniť dominantné postavenie skreslením hospodárskej súťaže (rozsudky Hoffmann-La Roche/Komisia, už citovaný v bode 275 vyššie, bod 90, a Michelin/Komisia, už citovaný v bode 315 vyššie, bod 60).

321 V prejednávanej veci, v časti napadnutého rozhodnutia venovanej konaniu, ktorým sa žalobkyňa snažila vylúčiť hospodársku súťaž, Komisia najskôr odkázala v odôvodneniach č. 53 až 55 napadnutého rozhodnutia na jej obchodnú stratégiu po roku 1982.

322 V tejto súvislosti Komisia založila svoje rozhodnutie na dvoch záznamoch o strategickom zámere z roku 1988, podľa ktorých sa žalobkyňa usilovala získať si vernosť svojich zákazníkov poskytnutím zmluvných zliav.

323 V odôvodneniach č. 56 až 80 napadnutého rozhodnutia Komisia neskôr preskúmala systém zliav uplatňovaný žalobkyňou v Nemecku a vo Francúzsku.

324 Komisia predovšetkým uviedla:

„Okrem bežných množstvových zliav na základné množstvo pre veľkých zákazníkov spoločnosť Solvay začala od roku 1982 poskytovať v Nemecku ďalšie dva druhy zliav:

— zľavu na limitné množstvo, označenú ‚Spitzenrabatt', ktorá bola skoro vždy stanovená na 20 % z ceny podľa cenníka,

— špeciálne vyrovnanie zaslané šekom [v jednom prípade až 3,4 milióna (nemeckých mariek) (DEM)], ak zákazník zásobuje od spoločnosti Solvay celú alebo podstatnú časť svojej potreby.

…

Pre podnik Vegla, ktorý bol súčasťou skupiny Saint-Gobain a hlavným zákazníkom spoločnosti Solvay v Nemecku, fungoval systém zliav v roku 1989 takto:

1. na základné zmluvné množstvo 85 000 ton platí zľava 10 %;

2. na ‚limitné' množstvo 43 000 ton platí zľava 20 %;

3. šek zodpovedajúci limitnému množstvu vo výške 3 349 000 DEM.

…

Vo väčšine prípadov, ako v prípade podniku Vegla, systém zliav posilnil postavenie spoločnosti Solvay ako výhradného dodávateľa. Tento systém bol však zameraný aj na udržanie si dominantného podielu spoločnosti Solvay, ak by záujem jej zákazníkov smeroval k rozdeleniu činnosti medzi dvoch dodávateľov. Flachglas, druhý zákazník spoločnosti Solvay v Nemecku, rozdelil svoje činnosti približne v pomere 70: 30 medzi Solvay a podnik Matthes & Weber. Od roku 1983 stanovovali cenové podmienky uplatňované spoločnosťou Solvay voči podniku Flachglas množstvovú zľavu 8,5 % na všetko množstvo až do 70 000 ton, 20 % na všetko limitné množstvo, ako aj vystavenie šeku vo výške 500 000 až 750 000 DEM. Táto dodatočná zľava prostredníctvom šeku znamenala, že skutočná cena všetkého limitného množstva nad 70 000 ton bola (v závislosti od množstva) 250 alebo 260 DEM za tonu. Pre druhého dodávateľa bolo mimoriadne ťažké útočiť na ‚podstatný' podiel na zásobovaní, ktorý mala spoločnosť Solvay, ktorá (ako vyplýva z vlastných dokumentov spoločnosti Solvay) bola chránená ‚prekážkou' zliav. Aj keby druhý dodávateľ bol schopný vyrovnať sa fakturovanej cene vo výške 322,40 DEM (cenníková cena - 20 %), bolo veľmi nepravdepodobné, že by zákazník riskoval stratu dôležitého šeku, ktorého vystavenie bolo podľa všetkých dôkazov podmienené kúpou primeraného množstva zo strany zákazníka od spoločnosti Solvay nad základné zmluvné množstvo. Dokumenty získané od podniku Matthes & Weber potvrdzujú, že bolo nemožné, aby tento podnik zaútočil na podiel na dodávkach podniku Flachglas, ktoré poskytovala spoločnosť Solvay."

325 Žalobkyňa vôbec nespochybnila dôkazy predložené voči nej, pokiaľ ide o systém zliav zavedený vo Francúzsku. Odkázala totiž iba na systém uplatňovaný v Nemecku.

326 Preto treba preskúmať len to, či systém zliav uplatňovaný žalobkyňou v Nemecku predstavoval systém množstvových zliav, ktorým dodávateľ odmeňoval svojich zákazníkov za úspory z rozsahu, ktoré dosiahol vďaka ich záväzkom, alebo systém

zliav na udržanie si vernosti, ktorého cieľom bolo prostredníctvom poskytnutia plnenia nezakladajúcom sa na žiadnom ekonomickom zvýhodnení, ktoré by ho odôvodňovalo, obmedziť zákazníkov žalobkyne pri výbere zdrojov ich zásobovania.

327 V tejto súvislosti žalobkyňa nespochybňuje existenciu a obsah dvoch záznamov o strategickom zámere z roku 1988, tvrdí však, že ich cieľom bolo uprednostňovať zákazníkov, ktorí sa zaviazali na časové obdobie, čo bolo ekonomicky odôvodnené.

328 Podľa judikatúry treba posúdiť všetky okolnosti, no najmä kritériá a podmienky poskytnutia zliav.

329 Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že na rozdiel od množstvovej zľavy viažucej sa iba na objem nákupu, nebolo predpokladané nijaké postupné zvyšovanie zľavy poskytnutej na základné ani limitné množstvá, pričom systém stanovoval prechod zo zľavy 7 % na 10 % po prekročení prvej úrovne a na 20 % po prekročení druhej úrovne, čo bolo ešte doplnené osobitnou platbou prostredníctvom šeku.

330 Ako vyplýva z odôvodnenia č. 160 napadnutého rozhodnutia, zľava 20 % sa začala uplatňovať, keď zákazník odobral od žalobkyne väčšie množstvá ako tie, na ktorých odobratie sa zmluvne zaviazal, bez ohľadu na veľkosť v absolútnych číslach týchto zmluvných množstiev.

331 Znižovanie cien nenastávalo teda postupne podľa zmluvne dohodnutých množstiev, ale len vtedy, ak množstvá dosiahli určitý prah stanovený na určitej úrovni súvisiacej s potrebou zákazníka dohodnutou počas rokovania o zmluve. V systéme množstvových zliav sa však zvýhodnenie musí prejaviť na základnej množstvovej cene, v závislosti od kúpených množstiev.

332 Dôsledkom spoločného uplatňovania týchto zliav bolo, že jednotková cena ponúkaná na limitné množstvá bola oveľa nižšia ako priemerná cena zaplatená zákazníkom za základné zmluvne dohodnuté množstvá, čo zdôraznila Komisia v odôvodneniach č. 61 a 62 napadnutého rozhodnutia.

333 Zákazníci teda boli motivovaní, aby sa zásobovali od žalobkyne, aj čo sa týka množstiev nad zmluvné množstvá, keďže ostatní poskytovatelia mohli len ťažko ponúknuť na tieto množstvá konkurenčné ceny v porovnaní s cenami žalobkyne (odôvodnenia č. 63 až 66 napadnutého rozhodnutia).

334 Navyše v súlade s rozsudkom Michelin/Komisia, už citovanom v bode 315 vyššie (body 107 až 109), žalobkyňa mala preukázať, že jej systém zliav sa zakladal na objektívnom ekonomickom dôvode. Žalobkyňa však nepredložila v tejto súvislosti nijaký konkrétny dôkaz. Uviedla len, že išlo o odmenenie ekonomického prospechu, ktorý žalobkyňa získala zo zabezpečenia používania jej výrobných kapacít.

335 Takéto tvrdenie je príliš všeobecné a nemôže predstavovať odôvodnenie, ktoré by umožnilo konkrétne vysvetliť voľbu výšky poskytovaných zliav.

336 Navyše z písomných dôkazov preskúmaných v odôvodneniach č. 68 až 71 napadnutého rozhodnutia, proti ktorým žalobkyňa nenamieta, vyplýva, že bol uplatňovaný systém zliav oceňujúci vernosť.

337 Okrem toho, čo sa týka antidumpingových konaní, odvolávanie sa na nariadenie č. 823/95 nie je relevantné, keďže bolo prijaté v úplne inej právnej oblasti.

338 Napokon, hoci zľavy by boli uplatňované iba na malé množstvá, z judikatúry vyplýva, že na účely zistenia porušenia článku 82 ES stačí dokázať, že zneužívajúce správanie podniku v dominantnom postavení vedie k obmedzeniu hospodárskej súťaže, alebo inými slovami, má alebo môže mať takýto dôsledok (rozsudok Michelin/Komisia, už citovaný v bode 315 vyššie, bod 239).

339 To je práve prípad v prejednávanej veci systému zliav na limitné množstvo uplatňovaného žalobkyňou v Nemecku.

340 Na záver treba konštatovať, že žalobkyňa nepreukázala, že sa Komisia dopustila pochybenia, keď rozhodla, že cieľom systému zliav uplatňovaného v Nemecku bolo získať si vernosť zákazníkov a účinkom tohto systému zliav mohlo byť vylúčenie hospodárskej súťaže.

341 Prvá časť piateho žalobného dôvodu musí byť teda zamietnutá.

O druhej časti týkajúcej sa „skupinovej“ zľavy poskytnutej skupine Saint-Gobain

— Tvrdenia účastníkov konania

342 Žalobkyňa tvrdí, že tajný protokol uzavretý so skupinou Saint-Gobain nepredstavoval výhradnú alebo skoro výhradnú zmluvu, pretože žalobkyňa poskytovala len približne 67 % celkovej potreby skupiny Saint-Gobain v Európe.

343 Žalobkyňa tvrdí, že dodávky sa uskutočňovali na vnútroštátnej úrovni z dôvodov vyplývajúcich z hospodárskej reality, t. j. najmä z dôvodu nákladov na prepravu. Navyše zľava 1,5 % bola poskytnutá na množstvá skutočne kúpené pobočkami v jednotlivých štátoch na základe žiadosti skupiny Saint-Gobain. Išlo o ďalšiu množstvovú zľavu, ktorá bola obmedzená na miernu úroveň, aby sa predišlo akémukoľvek rozporu s pravidlami hospodárskej súťaže Spoločenstva.

344 Žalobkyňa dodáva, že táto zľava nebola vypočítaná na základe celkového nákupu skupiny. Základ zliav pre každú z pobočiek skupiny Saint-Gobain bol vypočítaný na základe predajnej ceny pre konkrétnu pobočku vynásobenej množstvom predaja tejto pobočke. V dôsledku toho zľava závisela od nákupu, ktorý sa pobočky skupiny Saint-Gobain zaviazali dosiahnuť priamo od riaditeľstiev žalobkyne v jednotlivých štátoch.

345 Žalobkyňa navyše pripomína, že Komisia po prijatí rozhodnutia 91/299 súhlasila so zmluvou, ktorú žalobkyňa uzavrela so skupinou Saint-Gobain v roku 1994 a podľa ktorej sa spoločnostiam zo skupiny Saint-Gobain poskytujú zvýhodnené podmienky, čo sa týka dodávania uhličitanu sodného, vzhľadom na to, že dĺžka trvania zmluvy bola tri roky a nebola predĺžená.

346 Žalobkyňa napokon tvrdí, že tajný protokol, ktorý uzavrela so skupinou Saint-Gobain, nebránil pobočkám tejto skupiny v jednotlivých štátoch používať hrozbu na vyjednanie si výhodnejších zmluvných podmienok, dokonca až zrušiť vzájomnú zmluvu, ako to bolo v prípade Saint-Gobain France.

347 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

348 V odôvodnení č. 161 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že cieľom tajného protokolu bolo potvrdiť jej postavenie ako výlučného alebo skoro výlučného dodávateľa skupiny Saint-Gobain v západnej Európe, okrem Francúzska.

349 Treba konštatovať, že žalobkyňa nespochybnila existenciu tohto tajného protokolu ani obsah oddielu 4 tohto protokolu, ktorý stanovoval:

„Na základe tohto protokolu Solvay poskytne skupine Saint-Gobain ďalšiu zľavu vo výške 1,5 %, vypočítanú zo všetkých nákupov uhličitanu sodného skupinou Saint-Gobain od spoločnosti Solvay v Európe."

350 Žalobkyňa tvrdí, že táto zľava predstavovala ďalšiu množstvovú zľavu, priznanú podľa nákupov pobočiek skupiny Saint-Gobain od jej riaditeľstiev v jednotlivých štátoch.

351 Komisia však tvrdí, že zľava 1,5 % nepredstavovala množstvovú zľavu, pretože každej pobočke skupiny Saint-Gobain bola poskytnutá zľava, ktorá závisela nielen od množstiev, ktoré ona sama kúpila, ale aj od množstiev, ktoré kúpili ostatné pobočky. Tým, že táto zľava bola vypočítaná na základe výkonu celej skupiny a nezodpovedala ekonomickému prospechu vyplývajúcemu z dodaných množstiev, mala za cieľ alebo následok získať si vernosť celej skupiny, a teda predstavovala vernostnú zľavu.

352 V tejto súvislosti zo samotného znenia oddielu 4 tajného protokolu vyplýva, že zľava bola vypočítaná zo „všetkých nákupov“ uhličitanu sodného skupinou Saint-Gobain od spoločnosti Solvay v Európe.

353 Okrem toho na výzvu Všeobecného súdu, ktorý žalobkyni položil písomnú otázku v rámci opatrenia na zabezpečenie priebehu konania, aby spresnila svoju argumentáciu, žalobkyňa len uviedla, že zľava nebola, „ako by mohlo z protokolu vyplývať“, vypočítaná alebo poskytnutá zo všetkých nákupov skupiny Saint-Gobain posudzovaných ako celok od žalobkyne v Európe.

354 Keďže neexistujú dôvody, ktoré by mohli vyvrátiť doslovný výklad oddielu 4 tajného protokolu, je potrebné sa domnievať, že zľava 1,5 % poskytnutá nezávisle od akýkoľvek dôvodov založených na ekonomických výhodách, akými sú efektivita a úspory z rozsahu, ktoré by získala každá pobočka skupiny Saint-Gobain z dôvodu svojich vlastných nákupov uhličitanu sodného, predstavovala teda vernostnú zľavu.

355 Žalobkyňa tiež uvádza, že z dôvodu veľmi malej výšky zľavy sa predišlo akémukoľvek protisúťažnému účinku. V tejto súvislosti stačí uviesť, že aj malá výška vernostnej zľavy má vplyv na podmienky hospodárskej súťaže.

356 Čo sa týka skutočnosti, že Komisia údajne súhlasila s uzavretím zmluvy, podľa ktorej žalobkyňa poskytla skupine Saint-Gobain zvýhodnené podmienky, stačí uviesť, že list od Komisie, ktorý predložila žalobkyňa, stanovuje: „Uplatnenie článku [82] Zmluvy nie je možné vylúčiť.“

357 Napokon, čo sa týka tvrdenia, že tajný protokol nebránil pobočkám skupiny Saint-Gobain v jednotlivých štátoch používať hrozbu na vyjednanie si výhodnejších

zmluvných podmienok, dokonca až zrušiť vzájomnú zmluvu, ako to bolo v prípade Saint-Gobain France, žalobkyňa nepredložila nijaký dôkaz na podporu tohto tvrdenia. V každom prípade nie je toto tvrdenie relevantné, pretože sa neodvoláva na výnimočnú okolnosť, ktorá by vylučovala správanie považované za zneužitie dominantného postavenia.

358 V dôsledku toho treba konštatovať, že Komisia sa správne domnievala, že „skupinová" zľava poskytnutá skupine Saint-Gobain bola v rozpore s článkom 82 ES.

359 Z uvedeného vyplýva, že druhá časť piateho žalobného dôvodu musí byť zamietnutá.

O tretej časti týkajúcej sa dohôd o výhradných dodávkach

— Tvrdenia účastníkov konania

360 Žalobkyňa tvrdí, že čo sa týka výslovných dohôd o výhradných dodávkach uzavretých s jednotlivými podnikmi, Komisia z rôznych dokumentov nesprávne vyvodila, že niektorí zákazníci žalobkyne súhlasili alebo boli nútení súhlasiť s tým, že sa budú zásobovať len od jej príslušných riaditeľstiev v jednotlivých štátoch.

361 Pokiaľ ide o faktickú výlučnosť, žalobkyňa uvádza, že zo spisu nevyplýva, že by v zmluve stanovovala množstvá, ktoré sa majú dodať, a že by sa predbežne ubezpečila, že tieto množstvá sú približne vo výške celkových potrieb zákazníka. Okrem toho stanovenie týchto množstiev by bolo úplne opodstatnené vzhľadom na neexistenciu skladovacích kapacít zákazníkov a potrebu pravidelných a sústavných dodávok uhličitanu sodného.

362 Žalobkyňa navyše tvrdí, že Komisia si vo svojich prístupoch protirečila. Na jednej strane jej v roku 1981 povolila nahradiť vtedy existujúce zmluvy zmluvami s maximálnou dĺžkou platnosti 2 roky alebo zmluvami na dobu neurčitú s dvojročnou výpovednou lehotou. Na druhej strane sa Komisia v súčasnosti domnieva, že táto lehota je príliš dlhá.

363 Napokon žalobkyňa tvrdí, že okrem toho podnik Glaverbel, ako aj skupina Saint-Gobain jej počas zohľadňovaného obdobia vypovedali zmluvu pre oblasť Francúzska.

364 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

365 Podľa ustálenej judikatúry je skutočnosť, že podnik nachádzajúci sa v dominantnom postavení na trhu viaže kupujúcich — aj keď na ich žiadosť — povinnosťou alebo sľubom zásobiť sa úplne alebo, pokiaľ ide o podstatnú časť ich potrieb, výhradne od uvedeného podniku, zneužitím dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES, či je už dotknutá povinnosť dohodnutá ako taká, alebo ako jej protihodnota je poskytnutá zľava. To platí rovnako v prípade, že uvedený podnik bez toho, aby ukladal kupujúcim formálny záväzok, uplatňuje, buď na základe dohôd uzavretých s kupujúcimi, alebo jednostranne, systém vernostných zliav, t. j. zľavy spojené s podmienkou, že zákazník — navyše bez ohľadu na objem svojho nákupu, či už značný alebo malý — sa výhradne zásobuje, úplne alebo z veľkej časti svojej potreby, od podniku s dominantným postavením (rozsudok Hoffmann-La Roche/Komisia, už citovaný v bode 275 vyššie, bod 89). Záväzky o výlučnom zásobovaní sa, či už sa za ne ako protihodnota poskytuje alebo neposkytuje zľava alebo zľava za vernosť s cieľom motivovať kupujúceho zásobiť sa výlučne od podniku s dominantným postavením, sú totiž nezlučiteľné s cieľom nenarušenej hospodárskej súťaže na spoločnom trhu, pretože nespočívajú na ekonomickom zvýhodnení odôvodňujúcom túto záťaž alebo zvýhodnenie, ale snažia

sa odňať alebo obmedziť kupujúcemu možnosti výberu zdrojov jeho zásobovania a bránia iným výrobcom vstúpiť na trh (rozsudok Hoffmann-La Roche/Komisia, už citovaný v bode 275 vyššie, bod 90).

366 V prejednávanej veci Komisia uviedla v napadnutom rozhodnutí existenciu výslovnej výlučnosti a faktickej výlučnosti.

367 Čo sa týka podnikov Vegla, Oberland Glas a Owens Corning, Komisia v odôvodnení č. 170 napadnutého rozhodnutia uviedla, že bolo výslovne požadované, aby sa zákazník zásoboval v celom rozsahu svojej potreby od žalobkyne. V tejto súvislosti sa odvolávala na písomné dôkazy, ktoré boli podrobne uvedené v prvej časti napadnutého rozhodnutia (odôvodnenia č. 92 až 97 a 110).

368 Na základe písomnej otázky Všeobecného súdu Komisia spresnila odkazy na dokumenty v spise, o ktoré sa opierala pri svojom závere o existencii výslovnej výlučnosti.

369 Žalobkyňa nenamieta voči existencii týchto dokumentov, ale tvrdí, že Komisia ich nesprávne vyložila.

370 Pokiaľ ide o podnik Vegla, žalobkyňa pripúšťa, že „je nepochybne správne, ak sa zdá, že si nemecká pobočka žalobkyne (DSW) vykladala v niektorých prípadoch túto zmluvu v tom zmysle, že je výlučná“. Žalobkyňa však len uviedla, že DSW nevykonávala vždy rovnaký výklad, ale nepodporila toto tvrdenie nijakými skutkovými okolnosťami ani dôkazmi.

371 V tej istej súvislosti, čo sa týka podniku Oberland Glas, žalobkyňa tvrdí, že ide o „ojedinelý prípad“, ale nespochybnila, že k nemu došlo.

372 Pokiaľ ide o podnik Owens Corning, žalobkyňa uznala, že niektoré z jej riaditeľstiev v jednotlivých štátoch dali tomuto podniku určitý návrh. Jediná obrana žalobkyne sa však zakladá na tvrdení, že z predmetných dokumentov nevyplýva, že by jej ponuky alebo záväzky na výhradné dodávky boli prijaté.

373 Zo všetkých týchto skutočností vyplýva, že Komisia sa mohla správne domnievať, že žalobkyňa uzatvárala výslovné dohody o výlučných dodávkach.

374 Čo sa týka faktickej výlučnosti, v odôvodnení č. 171 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že v iných prípadoch ako pri výslovnej výlučnosti zmluvné množstvo stanovené v hlavnej zmluve na dobu neurčitú s dvojročnou výpovednou lehotou zodpovedalo celkovej potrebe zákazníka, v každom prípade s určitou toleranciou, všeobecne viac-menej 15 %, a že zákazník ohlásil žalobkyni na začiatku každého roka presný rozsah svojej potreby v rámci určitého rozmedzia.

375 Najskôr treba pripomenúť, že v súlade s judikatúrou citovanou v bode 365 vyššie skutočnosť, že dohoda o výlučných dodávkach bola uzavretá na žiadosť zákazníka, nie je relevantná. Preto je potrebné neprihliadnuť na tvrdenie žalobkyne, že množstvá boli stanovené jej zákazníkmi podľa ich vlastných želaní.

376 Ďalej treba uviesť, že žalobkyňa nespochybňuje tvrdenia uvedené v napadnutom rozhodnutí, pokiaľ ide o dohody o výlučných dodávkach uzavreté s podnikmi BSN, Verlipack a Verreries d'Albi.

377 Navyše, ako tvrdí Komisia, v liste z 21. decembra 1989, ktorý jej zaslal podnik Saint-Roch, založenom v spise, je uvedené, že žalobkyňa dodala 100 % množstva kúpeného podnikom Saint-Roch v rokoch 1982 až 1987, potom aj v roku 1989, a takmer všetko množstvo v roku 1988. Z tohto dôvodu treba konštatovať, že spoločnosť Solvay mala skutočne faktickú výlučnosť, pokiaľ ide o podnik Saint-Roch.

378 Komisia sa tiež odvoláva na list, ktorý jej zaslal podnik Glaverbel 18. decembra 1989, takisto založený v spise, a potvrdzuje, že všetko zásobovanie tohto podniku, okrem východného Nemecka, vykonávala žalobkyňa.

379 Z uvedeného vyplýva, že na relevantnom trhu žalobkyňa zásobovala vo výške ich celkovej potreby minimálne dva podniky z tých, ktoré sú uvedené v napadnutom rozhodnutí, a síce Saint-Roch a Glaverbel.

380 V dôsledku toho treba rozhodnúť, že Komisia sa správne domnievala, že žalobkyňa uzavrela výslovné zmluvy o výlučných dodávkach a že existovala faktická výlučnosť.

381 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne založené na protirečivom postoji Komisie, z odôvodnení č. 192 a 193 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že po tom, ako Komisia vyslovila svoj súhlas s dvojročnou výpovednou lehotou v prípadoch zmlúv na dobu neurčitú, uložila žalobkyni pokutu len za vernostné zľavy a „neformálne dohody o výlučných dodávkach“. Z tohto dôvodu treba konštatovať, že tvrdenie žalobkyne nie je zo skutkového hľadiska podložené.

382 Napokon tvrdenie žalobkyne, že Glaverbel a Saint-Gobain vypovedali zmluvy pre oblasť Francúzska, nie je ničím podporené ani nemení nič na protiprávnej povahe zmlúv o výhradných dodávkach.

383 V dôsledku toho je opodstatnené tretiu časť piateho žalobného dôvodu zamietnuť.

O štvrtej časti týkajúcej sa dohôd o výhradných dodávkach

— Tvrdenia účastníkov konania

384 Žalobkyňa tvrdí, že konkurenčné doložky uvedené v jej zmluvách, proti ktorým bolo namietané, boli zmenené v súlade s pripomienkami Komisie.

385 Okrem toho v odôvodnení č. 177 napadnutého rozhodnutia Komisia protiprávne prirovnala ochranné doložky uvedené v niektorých zmluvách ku konkurenčným doložkám. Z odôvodnenia č. 123 napadnutého rozhodnutia pritom vyplýva, že hoci ochranné doložky nie je možné podľa Komisie samy osebe kritizovať, vzhľadom na to, že umožňujú zákazníkovi využiť konkurenčné ponuky a znížiť tak cenu, ktorú má zaplatiť žalobkyni, bolo nepravdepodobné, že by niektorý konkurent mohol skutočne dosiahnuť a udržať si podiel na zásobovaní.

386 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

387 V odôvodneniach č. 112 až 122 napadnutého rozhodnutia Komisia poskytla podrobné dôkazy vzťahujúce sa na konkurenčné doložky uvedené v zmluvách uzatváraných žalobkyňou.

388 Žalobkyňa nespochybňuje existenciu týchto konkurenčných doložiek.

389 Žalobkyňa vo svojom jedinom tvrdení uviedla, že v roku 1981 Komisia s týmito doložkami súhlasila.

390 V tejto súvislosti však Komisia v roku 1981 nesúhlasila s „konkurenčnou doložkou“, alebo „anglickou doložkou“, ako je žalobkyni vytýkaná v rámci tejto veci v odôvodneniach č. 112 až 122 napadnutého rozhodnutia.

391 Pokiaľ ide o ochranné doložky, treba uviesť, že Komisia odlišovala v odôvodnení č. 177 napadnutého rozhodnutia „rôzne druhy konkurenčných doložiek“ od „iných podobných mechanizmov uvedených v odôvodneniach č. 111 až 123“. Tvrdenie žalobkyne nie je teda zo skutkového hľadiska podložené. Navyše Komisia sa v svojej argumentácii zamerala predovšetkým na konkurenčné doložky v pravom zmysle slova.

392 Z uvedeného vyplýva, že štvrtá časť piateho žalobného dôvodu musí byť zamietnutá.

O piatej časti týkajúcej sa diskriminačnej povahy vytýkaných praktík

— Tvrdenia účastníkov konania

393 Žalobkyňa tvrdí, že výhrada založená na tom, že by z jej strany dochádzalo k diskriminačným praktikám, sa nezakladá na nijakom skutkovom tvrdení konštatovanom v napadnutom rozhodnutí. Jediný odkaz na údajné rozdielne zaobchádzanie sa nachádzal v odôvodnení č. 160 napadnutého rozhodnutia v časti týkajúcej sa právneho opisu zliav na limitné množstvo. Bolo by tiež nesprávne tvrdiť, že na jednej strane pobočky skupiny Saint-Gobain, predovšetkým podnik Vegla, boli zvýhodnené, a na druhej strane, že s podnikom Vegla bolo horšie zaobchádzané ako s podnikom PLM. Výrobcovia plochého skla, akým bol podnik Vegla, však pôsobili na inom trhu ako výrobcovia dutého skla, akým bol podnik PLM.

394 V každom prípade Komisia nesprávne posúdila vplyv ceny uhličitanu sodného na náklady sklárov. Hoci uhličitan sodný je najdôležitejšou surovinou pri výrobe skla, predstavuje len 2 až 6 % priemernej predajnej ceny skla. Z tohto dôvodu nemôže mať rozdiel vo výške zľavy z ceny uhličitanu sodného vážnejší vplyv na konkurenčné postavenie dotknutých sklárov.

395 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

396 Podľa judikatúry Súdneho dvora môže podnik s dominantným postavením poskytnúť svojim zákazníkom množstvové zľavy viažuce sa iba na objem nákupov od neho. Spôsoby výpočtu týchto zliav sa však nesmú prejaviť uplatnením nerovnakých podmienok voči obchodným partnerom pri rovnakých plneniach v rozpore s článkom 82 druhým odsekom písm. c) ES. V tejto súvislosti treba konštatovať, že zo samotnej podstaty systému množstvových zliav vyplýva, že najväčší kupujúci či používatelia určitého tovaru alebo služby majú priemerné jednotkové ceny nižšie alebo, čo je v konečnom dôsledku to isté, priemerné miery zníženia vyššie ako tie, ktoré sú poskytované menším kupujúcim či používateľom tohto výrobku alebo služby. Treba tiež uviesť, že aj v prípade lineárneho zvyšovania výšky zľavy v závislosti od množstiev, pre ktoré je stanovená maximálna zľava, priemerná miera zníženia stúpa alebo priemerná cena klesá matematicky najskôr vo vyššom pomere k zvyšovaniu nákupu, neskôr v nižšom pomere k zvyšovaniu nákupu, predtým, ako sa napokon ustáli na maximálnej výške zľavy. Samotná skutočnosť, že systém množstvových zliav spôsobuje, že niektorým zákazníkom je na predané množstvá poskytnutá proporcionálne vyššia výška priemerného zníženia ako tá, ktorá je poskytnutá iným zákazníkom, vzhľadom na rozdiel v objeme ich nákupu, je spojená s týmto druhom systému a neumožňuje z toho vyvodiť, že systém je diskriminačný. Ak by však prahové hodnoty jednotlivých stupňov zliav v spojení s uplatňovanými množstvami viedli k vyhradeniu poskytovania zliav alebo dodatočných zliav len niektorým obchodným partnerom, pričom by im bola v porovnaní s ich konkurentmi poskytnutá ekonomická výhoda neodôvodnená objemom využitia hospodárskych kapacít či prípadných úspor z rozsahu dosahovaných dodávateľom, systém množstvových zliav spôsobí uplatnenie nerovnakých podmienok na rovnaké plnenia. V prípade neexistencie objektívnych dôvodov môžu byť čiastkovými dôkazmi takéhoto diskriminačného zaobchádzania vysoká prahová hodnota začatia uplatňovania tohto systému, ktorý sa môže týkať len niekoľkých mimoriadne dôležitých partnerov podniku s dominantným postavením, alebo nelineárne stúpanie výšky zľavy s odobratým množstvom (rozsudok Súdneho dvora z 29. marca 2001, Portugalsko/Komisia, C-163/99, Zb. s. I-2613, body 50 až 53).

397 V prejednávanej veci, ako bolo už uvedené pri preskúmaní prvej časti piateho žalobného dôvodu, žalobkyňa nenamieta proti záverom týkajúcim sa systému zliav zavedeného vo Francúzsku.

398 Systém zliav uplatňovaný žalobkyňou však nebol lineárny v závislosti od množstiev, a to ani medzi podnikmi, ktorým boli také zľavy poskytované. Z napadnutého rozhodnutia totiž predovšetkým vyplýva, že zľavy poskytnuté podniku Durant a podniku Perrier boli rozdielnej výšky (odôvodnenia č. 75 a 76).

399 Už len na základe tejto skutočnosti, v rozpore s tým, čo tvrdí žalobkyňa, výhrada založená na existencii diskriminačných praktík spočívala na skutkových okolnostiach uvedených v napadnutom rozhodnutí.

400 Čo sa týka tvrdenia žalobkyne založenom na tom, že trh výrobcov dutého skla je odlišný od trhu výrobcov plochého skla, treba pripomenúť, že relevantný trh je trh s uhličitanom sodným, a nie trh so sklom. V dôsledku toho sa nemá rozlišovať medzi výrobcami skla, ktorí sú zákazníkmi výrobcov uhličitanu sodného.

401 Žalobkyňa sa tiež odvoláva na nízke ceny uhličitanu sodného. Toto tvrdenie však nie je podporené ani nemá takú povahu, aby mohlo spochybniť diskriminačnú povahu praktík, ktoré sú vytýkané žalobkyni.

402 Z toho vyplýva, že piatu časť piateho žalobného dôvodu je potrebné zamietnuť a v dôsledku toho treba zamietnuť piaty žalobný dôvod v celom rozsahu.

O šiestom žalobnom dôvode založenom na porušení práva na prístup k spisu

403 Šiesty žalobný dôvod sa v podstate skladá z troch častí založených po prvé na nesprístupnení dokumentov v neprospech žalobkyne, po druhé na tom, že medzi dokumentmi, do ktorých sa nahliadlo v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania, existujú dokumenty užitočné na obhajobu, a po tretie na tom, že žalobkyni nebolo umožnené úplné nahliadnutie do spisu.

404 Na úvod treba pripomenúť, že rešpektovanie práva na obhajobu predstavuje základnú zásadu práva Spoločenstva a musí sa dodržiavať za akýchkoľvek okolností, najmä v každom konaní, ktoré môže viesť k uloženiu sankcií, aj keď ide o správne konanie. Vyžaduje, aby sa dotknutým podnikom a združeniam podnikov už v štádiu správneho konania umožnilo účinným spôsobom oznámiť ich stanovisko k jednotlivým skutočnostiam a k relevantnosti skutkových okolností, výhrad a okolností uvádzaných Komisiou (rozsudok Hoffmann-La Roche/Komisia, už citovaný v bode 275 vyššie, bod 11, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Avebe/Komisia, T-314/01, Zb. s. II-3085, bod 49).

405 Právo na prístup k spisu ako prejav zásady dodržiavania práva na obhajobu znamená, že Komisia poskytne dotknutému podniku možnosť preskúmať všetky listiny založené vo vyšetrovacom spise, ktoré môžu byť relevantné pre jeho obhajobu. K nim patria doklady v jeho prospech aj neprospech, s výhradou obchodných tajomstiev iných podnikov, interných dokumentov Komisie a iných dôverných informácií (rozsudok Súdneho dvora zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 68, a rozsudok z 18. júna 2008, Hoechst/Komisia, už citovaný v bode 88 vyššie, bod 145).

406 Čo sa týka dôkazov v neprospech daného podniku, ten musí preukázať, že záver, ku ktorému Komisia dospela vo svojom rozhodnutí, by bol odlišný, keby bol odmietnutý ako dôkazný prostriedok dokument v jeho neprospech, ktorý mu nebol oznámený a z ktorého Komisia vychádzala pri obvinení tohto podniku. Pokiaľ ide o dôkazy v jeho prospech, dotknutý podnik musí preukázať, že ich nesprístupnenie mohlo na jeho úkor ovplyvniť priebeh konania a obsah rozhodnutia Komisie. Postačuje, aby podnik preukázal, že uvedené dokumenty v jeho prospech by mohol použiť na svoju obhajobu v tom zmysle, že keby mal možnosť využiť ich počas správneho konania, mohol by sa dovolávať okolností, ktoré sa nezhodujú so závermi Komisie v tomto štádiu, a teda by mal možnosť nejakým spôsobom ovplyvniť posúdenie, ku ktorému Komisia v rozhodnutí dospela, prinajmenšom čo sa týka závažnosti a trvania správania, ktoré mu bolo vytýkané, a teda výšky pokuty. Eventualitu, že nesprístupnený dokument mohol mať vplyv na priebeh konania a obsah rozhodnutia Komisie, možno preukázať iba potom, čo z predbežného preskúmania určitých dôkazných prostriedkov vyplynie, že nesprístupnené dokumenty mohli mať — vzhľadom na tieto dôkazné prostriedky — význam, ktorý nemožno opomenúť (rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný v bode 405 vyššie, body 73 až 76, a rozsudok z 18. júna 2008, Hoechst/Komisia, už citovaný v bode 88 vyššie, bod 146).

407 Napokon porušenie práva na prístup k spisu môže spôsobiť úplné alebo čiastočné zrušenie rozhodnutia Komisie len vtedy, ak porušenie práva na prístup k vyšetrovaciemu spisu počas správneho konania bránilo dotknutému podniku alebo podnikom oboznámiť sa s dokumentmi, ktoré mohli byť užitočné na ich obhajobu, čím došlo k porušeniu práva na obhajobu. To platí najmä v prípade, keby sprístupnenie dokumentu malo čo i len malú pravdepodobnosť, že ak sa ho dotknutý podnik mohol počas uvedeného konania dovolávať, mohlo by správne konanie viesť k odlišnému výsledku (pozri v tomto zmysle rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný v bode 405 vyššie, body 73 až 76).

408 S ohľadom na tieto úvahy treba teda posúdiť, či Komisia v predmetnej veci dodržala právo žalobkyne na obhajobu.

O prvej časti založenej na nesprístupnení dokumentov v neprospech žalobkyne

— Tvrdenia účastníkov konania

409 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia neuviedla, na akých listinných dôkazoch sa zakladajú niektoré výhrady voči nej, najmä tie, ktoré boli uvedené v odôvodneniach č. 138 a 176 napadnutého rozhodnutia.

410 Žalobkyňa tiež tvrdí, že na výhrady Komisie sa nemá prihliadať, lebo v dokumentoch priložených k oznámeniu o výhradách nie je uvedený nijaký dôkaz, ktorý by tieto výhrady mohol odôvodniť.

411 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

412 Odôvodnenie č. 138 napadnutého rozhodnutia stanovuje:

„Na účely posúdenia vplyvu žalobkyne na trh Komisia preskúmala všetky relevantné ekonomické faktory, medzi ktorými boli:

…

ix) tradičná úloha spoločnosti Solvay ako podniku s rozhodujúcim vplyvom na ceny;

x) spôsob vnímania spoločnosti Solvay, ktorá bola dominantným výrobcom, ostatnými výrobcami Spoločenstva a ich neochotu robiť tejto spoločnosti agresívnu konkurenciu u jej tradičných zákazníkov.“

413 Okrem toho v odôvodnení č. 176, čo sa týka uzatvárania dohôd o výlučných dodávkach, bolo stanovené:

„Vzhľadom na to, že nie je možné s istotou predpokladať, aká bude situácia o dva roky, dlhá výpovedná lehota mala značný odradzujúci účinok a zákazníci váhali skončiť vzťahy so spoločnosťou Solvay. Niektorí z nich sa prinajmenšom domnievali, že táto dlhá výpovedná lehota bola určitou nepríjemnosťou.“

414 Treba uviesť, že tieto tri tvrdenia predstavovali posúdenia všeobecnej povahy, ktoré sa nachádzali v druhej časti napadnutého rozhodnutia, venovanej právnemu posúdeniu.

415 V tejto súvislosti žalobkyňa nevysvetlila, v akom rozsahu môžu mať uvedené posúdenia vplyv na rozhodnutie o vytýkaných porušeniach. Treba pritom pripomenúť, že čo sa týka dôkazov v neprospech daného podniku, ten musí preukázať, že záver, ku ktorému Komisia dospela vo svojom rozhodnutí, by bol odlišný, keby bol odmietnutý ako

dôkazný prostriedok dokument v jeho neprospech, ktorý mu nebol oznámený a z ktorého Komisia vychádzala pri obvinení tohto podniku.

416 Preto je opodstatnené prvú časť šiesteho žalobného dôvodu zamietnuť.

O druhej časti založenej na tom, že medzi dokumentmi v spise, do ktorých sa nahliadlo v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania, boli dokumenty potrebné na obhajobu žalobkyne

417 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že právo na prístup k spisu ako prejav zásady dodržiavania práva na obhajobu znamená, že Komisia poskytne dotknutému podniku možnosť preskúmať všetky listiny založené vo vyšetrovacom spise, ktoré môžu byť relevantné pre jeho obhajobu. K nim patria doklady v jeho prospech aj neprospech, s výhradou obchodných tajomstiev iných podnikov, interných dokumentov Komisie a iných dôverných informácií. Pokiaľ ide o dôkazy v jeho prospech, dotknutý podnik musí preukázať, že ich nesprístupnenie mohlo na jeho úkor ovplyvniť priebeh konania a obsah rozhodnutia Komisie (pozri rozsudok z 18. júna 2008, Hoechst/Komisia, už citovaný v bode 88 vyššie, body 145 a 146 a tam citovanú judikatúru).

418 V predmetnej veci žalobkyňa predložila svoje pripomienky 15. júla 2005 po tom, čo nahliadla do dokumentov v spise.

419 Žalobkyňa uvádza, že prístup k týmto dokumentom v priebehu správneho konania by jej umožnil predložiť tvrdenia užitočné na jej obhajobu, pokiaľ ide o relevantný geografický trh, relevantný tovarový trh, existenciu dominantného postavenia a zneužitie dominantného postavenia.

— O relevantnom geografickom trhu

420 Žalobkyňa tvrdí, že z dokumentov, do ktorých nahliadla, vyplýva, že vymedzenie geografického trhu je osobitne zložité. Na jednej strane Komisia nezohľadnila význam nákladov na dopravu uhličitanu sodného, hoci tieto náklady neumožňovali zahraničnému výrobcovi konkurovať miestnemu výrobcovi v prirodzenom obvode klientely jeho továrne. Na druhej strane zákazníci uprednostňovali miestneho výrobcu, ktorý im zaručoval sústavnosť dodávok, a teda väčšiu bezpečnosť v zásobovaní. Žalobkyňa poukazuje v tejto súvislosti na dokumenty týkajúce sa podnikov Akzo a Rhône-Poulenc.

421 Žalobkyňa tvrdí, že vzhľadom na to, že definícia relevantného geografického trhu uvedená v napadnutom rozhodnutí nezodpovedá realite, ako ju vykresľujú jej konkurenti, relevantný geografický trh nie je možné definovať tak, že presne zodpovedá štátnym hraniciam. Trh je totiž typický regionálnymi združeniami, ktorých hranice sa dajú ťažko presne určiť. V každom prípade relevantný geografický trh nie je možné určiť na základe samostatných čiastočných prešetrovaní, ako ho určila Komisia.

422 Túto argumentáciu treba zamietnuť.

423 Čo sa týka dôležitosti nákladov na dopravu uhličitanu sodného, treba uviesť, že žalobkyňa nepreukázala, že nesprístupnenie dokumentov podnikov Akzo a Rhône-Poulenc mohlo na jej úkor ovplyvniť priebeh konania a obsah napadnutého rozhodnutia. Zo spisu totiž vyplýva, že žalobkyňa neignorovala túto skutočnosť, lebo vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách uviedla, že uhličitan sodný je výrobok, „ktorý nie je veľmi zložitý, a teda ani veľmi drahý“, a že „cena dopravy je teda dôležitý faktor režijnej ceny pre používateľov“. Žalobkyňa mohla toto tvrdenie uviesť už počas správneho konania, hoci nemala prístup k dokumentom podnikov Akzo a Rhône-Poulenc.

424 Pokiaľ ide o tvrdenie, že zákazníci uprednostňovali miestnych výrobcov, treba tiež zobrať do úvahy, že žalobkyni nebola táto informácia neznáma, pretože 19. februára 1981 zaslala list svojim riaditeľstvám v jednotlivých štátoch, v ktorom ich vyzvala, aby zmenili svoje zmluvy na množstvo so sklárskym odvetvím v súlade s pripomienkami Komisie. Nemôže sa však odvolávať na uprednostňovanie miestnych výrobcov, aby preukázala, že nesprístupnenie dokumentov podnikov Akzo a Rhône-Poulenc mohlo na jej úkor ovplyvniť priebeh konania a obsah napadnutého rozhodnutia.

425 Túto žalobnú výhradu žalobkyne je teda potrebné zamietnuť.

— O relevantnom tovarovom trhu

426 Žalobkyňa tvrdí, že dokumenty nájdené u jej konkurentov by jej umožnili namietať proti posúdeniu Komisie týkajúcemu sa definície relevantného tovarového trhu. Hydroxid sodný totiž vyvíjal konkurenčný tlak na výrobcov uhličitanu sodného počas väčšiny doby porušovania uvedenej v napadnutom rozhodnutí.

427 V tejto súvislosti treba zobrať do úvahy, že žalobkyňa, ktorá bola v čase skutkových okolností najväčším výrobcom uhličitanu sodného v Európe, dokázala predložiť Komisii na posúdenie potrebné skutočnosti týkajúce sa zastupiteľnosti uhličitanu sodného hydroxidom sodným. Podľa odôvodnenia č. 143 napadnutého rozhodnutia žalobkyňa totiž bola aj jedným z najväčších výrobcov hydroxidu sodného.

428 Navyše dôkazy predložené žalobkyňou po preštudovaní spisu nespochybňujú posúdenie Komisie v napadnutom rozhodnutí, keďže Komisia pripustila, že existovala určitá zastupiteľnosť uhličitanu sodného hydroxidom sodným (odôvodnenia č. 139 až 143).

429 Žalobkyňa nepreukázala, že nesprístupnenie sporných dokumentov mohlo na jej úkor ovplyvniť priebeh konania a obsah napadnutého rozhodnutia.

430 Výhrada uplatnená žalobkyňou musí byť preto zamietnutá.

— O existencii dominantného postavenia

431 Žalobkyňa tvrdí, že na základe preskúmania dokumentov získaných od jej konkurentov, najmä podnikov Rhône-Poulenc a Akzo, sa potvrdilo, že Komisia neanalyzovala dve dôležité skutočnosti, t. j. skutočnú schopnosť ostatných kontinentálnych výrobcov konkurovať žalobkyni ani vyrovnávaciu silu zákazníkov. Okrem toho Komisia v dostatočnej miere nezohľadnila konkurenčný tlak spôsobený dovozmi pochádzajúcimi z východnej Európy a zo Spojených štátov. Z týchto skutočností vyplýva, že nebola preukázaná existencia dominantného postavenia žalobkyne v daných oblastiach ani protisúťažné praktiky, ktoré sú jej vytýkané.

432 V tejto súvislosti treba konštatovať, že žalobkyňa už predložila tieto tvrdenia vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách. Žalobkyňa predovšetkým uviedla:

„Nielen že [Solvay] nemôže konať na trhu nezávisle, bez ohľadu na svoju konkurenciu, najmä konkurenciu výrobcov z krajín východnej Európy a amerických výrobcov, ale zároveň a predovšetkým je závislá, alebo prinajmenšom je vzájomne závislá od svojich zákazníkov.“

433 V tejto súvislosti žalobkyňa predložila Komisii v rámci správneho konania rôzne dokumenty.

434 Vzhľadom na dané okolnosti treba uviesť, že pripomienky žalobkyne po jej preskúmaní spisu nepreukazujú, v akom rozsahu mohli byť tieto rôzne predložené dokumenty pochádzajúce od podnikov Akzo a Rhône-Poulenc užitočné na jej obhajobu.

435 Výhrada uplatnená žalobkyňou musí byť teda zamietnutá.

— O zneužívaní dominantného postavenia

436 Žalobkyňa tvrdí, že z dokumentov nájdených u jej konkurentov vyplýva, že napadnuté rozhodnutie je „nedostatočné“, pokiaľ ide o preskúmanie „vylučujúcich praktík“, ktoré jej boli vytýkané. Predmet ani účinok týchto praktík totiž nebol taký, ako to stanovuje napadnuté rozhodnutie. Závody podnikov Rhône-Poulenc a Akzo fungovali na plnú

svoju kapacitu počas väčšej časti zohľadňovaného obdobia. Žalobkyňa tiež tvrdí, že svojim konkurentom neobsadila všetky možnosti predaja.

437 Okrem toho žalobkyňa tvrdí, že podľa jednej štúdie podniku Akzo týkajúcej sa priamych nákladov výroby jednotlivých závodov dokazuje jej oprávnený hospodársky záujem poskytnúť zľavy na limitné množstvo, keď sú pokryté fixné náklady. Navyše poskytovanie zliav na limitné množstvo predstavuje bežnú prax na trhu.

438 Po prvé však treba uviesť, že Komisia v oznámení o výhradách spomenula, že „na začiatku 80. rokov dopyt po sóde [sa] v rozvinutých krajinách znížil, pričom hlavnými dôvodmi bola hospodárska recesia, recyklácia skla a nahradenie sklených balení baleniami z plastu a/alebo hliníka“, že „počas posledných rokov [bola] badateľná opätovná konsolidácia vo svetovom dopyte a všetka výroba sódy [sa] dala predať“ a že „výrobné jednotky [teda pracovali] na plnú kapacitu“.

439 V odôvodnení č. 17 napadnutého rozhodnutia Komisia tiež uviedla, že v roku 1990 pracovali výrobné jednotky na plnú kapacitu.

440 V dôsledku toho bola Komisia informovaná o tejto skutočnosti počas správneho konania, no napriek tomu sa v odôvodnení č. 191 napadnutého rozhodnutia domnievala, že žalobkyňa „obsadila všetky možnosti predaja konkurentov na dlhý čas“.

441 Preto žalobkyňa nepreukázala, že by nesprístupnenie dokumentov od podnikov Akzo a Rhône-Poulenc ovplyvnilo na jej úkor priebeh konania a obsah napadnutého rozhodnutia.

442 Po druhé, čo sa týka hospodárskeho záujmu žalobkyne poskytnúť zľavy na limitné množstvo, treba uviesť, že žalobkyňa mohla rozvinúť toto tvrdenie počas správneho konania s ohľadom na jej vlastné náklady bez toho, aby potrebovala založiť svoje tvrdenia na dokumentoch konkurentov.

443 Žalobkyňa navyše uplatnila toto tvrdenie v odpovedi na oznámenie o výhradách, pričom uviedla, že tieto zľavy zodpovedali „výhode, ktorú [spoločnosť Solvay] získala“. Žalobkyňa tiež dodala:

„Prahové hodnoty stanovené pre zákazníkov v skutočnosti len zobrazovali prahy rentability výrobcov sódy. Je totiž zrejmé, že keď je tento prah dosiahnutý, a teda fixné náklady sú pokryté, každé ďalšie predané množstvo vytvára väčší a väčší zisk. Komisia, na ktorej spočíva dôkazné bremeno, v tejto súvislosti nepreukázala, že by sporné zľavy, ktoré sú nepochybne spojené s množstvami, boli takej výšky, že by nezodpovedali nijakej konkrétnej ekonomickej výhode pre spoločnosť [Solvay].“

444 Po tretie, čo sa týka zliav poskytnutých na limitné množstvo, stačí uviesť, že tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého tieto zľavy predstavujú bežnú prax, nemôže preukázať, že by uvedené zľavy na limitné množstvo, keď sú poskytnuté spoločnosťou s dominantným postavením, boli v súlade s článkom 82 ES.

445 Výhrada uplatnená žalobkyňou musí byť preto zamietnutá.

446 Napokon z preskúmania dokumentov, ktorých sa žalobkyňa dovolávala po tom, ako jej bol v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania umožnený prístup k spisu, vyplýva, že Komisia neporušila právo žalobkyne na obhajobu. Na základe uvedeného musí byť druhá časť šiesteho žalobného dôvodu zamietnutá.

O tretej časti založenej na tom, že žalobkyni nebolo umožnené úplné nahliadnutie do spisu

— Tvrdenia účastníkov konania

447 Žalobkyňa v žalobe uvádza, že sa jej nepodarilo získať úplný podrobný zoznam dokumentov v spise Komisie. Okrem toho jej Komisia počas správneho konania, ktoré predchádzalo prijatiu rozhodnutia 91/299, poskytla len prístup k dokumentom v jej neprospech, pripojeným k oznámeniu o výhradách. V dôsledku toho podľa opisu spisu, ako vyplýva z rozsudku Solvay I, už citovaného v bode 35 vyššie, bol žalobkyni odmietnutý prístup k všetkým „podspisom“ týkajúcim sa jej konkurentov (Rhône-Poulenc, CFK, Matthes & Weber, Akzo a ICI), ako aj k desiatim spisom obsahujúcim odpovede na žiadosti o informácie podľa článku 11 nariadenia č. 17 v znení platnom v rozhodnej dobe, najmä tým, ktoré Komisii zaslal niektorý z jej zákazníkov. Žalobkyňa tvrdí, že jej tak bolo zabránené preskúmať, či tieto spisy obsahovali skutočnosti užitočné na jej obhajobu, najmä pokiaľ ide o relevantný geografický trh, existenciu dominantného postavenia a zneužívanie dominantného postavenia. Zastaranie dôkazov vyplývajúce z času, ktorý uplynul od vytýkaných skutočností, ešte zväčšilo potrebu prístupu k tomuto spisu.

448 Vo svojich pripomienkach z 15. júla 2005 predložených po nahliadnutí do spisu v kancelárii Súdu prvého stupňa sa žalobkyňa domnieva, že nemôže uviesť, do akej miery by chýbajúce dokumenty mohli byť užitočné na jej obhajobu. V tejto súvislosti

upozorňuje, že Komisia jednak výslovne priznala stratu piatich kartoték a jednak nemôže zaručiť úplnosť kartoték, ktoré má k dispozícii, pretože dokumenty nie sú priebežne očíslované a neexistuje zoznam, v ktorom by boli podrobne uvedené. Žalobkyňa z toho vyvodzuje, že napadnuté rozhodnutie musí byť zrušené v celom rozsahu, lebo Všeobecný súd nie je schopný preskúmať jeho zákonnosť.

449 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

— Posúdenie Všeobecným súdom

450 Na úvod treba zdôrazniť, že Komisia nevytvorila v priebehu správneho konania predchádzajúceho prijatiu rozhodnutia 91/299 podrobný zoznam s uvedením všetkých dokumentov, z ktorých sa skladá spis, a že oznámila žalobkyni iba dokumenty v jej neprospech, ktoré boli pripojené k oznámeniu o výhradách.

451 V tejto súvislosti Komisia na pojednávaní uviedla, že v určitých veciach prax spočívala v tom, že dotknutým podnikom sa zaslalo oznámenie o výhradách doplnené iba o niektoré dokumenty, z dôvodu obsiahlosti spisu, pričom tieto podniky boli potom vyzvané, aby prišli nahliadnuť v priestoroch Komisie do všetkých prístupných dokumentov s pomocou podrobného zoznamu. V rámci veci, ktorá viedla k vydaniu rozhodnutia 91/299, sa však spravodajca podľa Komisie rozhodol „zjednodušiť konanie“, keď sa domnieval, že vzhľadom na to, že všetky uplatnené dokumenty boli odovzdané s oznámením o výhradách, nahliadnutie bolo bezúčelné a v dôsledku toho nebol nutný podrobný zoznam.

452 Je opodstatnené pripomenúť, že na stranách 40 a 41 *Dvanástej správy Komisie o politike hospodárskej súťaže* Komisia stanovila, pokiaľ ide o prístup k spisu, tieto pravidlá:

„Komisia priznáva podnikom, ktoré sa zúčastňujú na konaní, možnosť oboznámiť sa so spisom, ktorý sa ich týka. Podniky sú informované o obsahu spisu Komisie tým, že k oznámeniu o výhradách alebo k listu o zamietnutí sťažnosti je pripojený zoznam všetkých dokumentov, z ktorých sa skladá spis, s uvedením dokumentov alebo ich častí, ktoré sú im prístupné. Podniky sú vyzvané, aby na mieste preskúmali prístupné dokumenty. Pokiaľ si podnik praje preskúmať len niektoré, Komisia mu môže zaslať kópie. Komisia považuje za dôverné, a teda neprístupné pre určitý podnik, tieto dokumenty: dokumenty alebo ich časti, ktoré obsahujú obchodné tajomstvo iných podnikov; interné dokumenty Komisie, ako zápisnice, návrhy alebo iné pracovné dokumenty; všetky ďalšie dôverné informácie, ako informácie umožňujúce určiť totožnosť sťažovateľov, ktorí si neprajú, aby bola odhalená ich totožnosť, ako aj informácie oznámené Komisii s výhradou zachovania ich dôverného charakteru.“ [*neoficiálny preklad*]

453 Z týchto pravidiel vyplýva, že počas správneho konania, ktoré predchádzalo prijatiu rozhodnutia 91/299, mala Komisia povinnosť sprístupniť žalobkyni všetky dokumenty v jej neprospech a v jej prospech, ktoré zhromaždila v priebehu kontroly, s výhradou obchodného tajomstva iných podnikov, interných dokumentov Komisie a iných dôverných informácií (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa zo 17. decembra 1991, Hercules Chemicals/Komisia, T-7/89, Zb. s. II-1711, body 51 až 54, a z 18. decembra 1992, Cimenteries CBR a i./Komisia, T-10/92 až T-12/92 a T-15/92, Zb. s. II-2667, body 39 až 41).

454 Je preto opodstatnené určiť, že v rámci veci, ktorá viedla k rozhodnutiu 91/299, sa Komisia odchýlila od pravidiel, ktoré si stanovila v roku 1982, tým, že nevytvorila podrobný zoznam s uvedením dokumentov, z ktorých sa skladá spis, a nesprístupnila žalobkyni všetky dokumenty, ktoré sa v spise nachádzali.

455 Ďalej treba uviesť, že vzhľadom na to, že rozhodnutie 91/299 bolo Súdom prvého stupňa zrušené pre nedostatok overenia, Komisia sa domnievala, že má právo prijať napadnuté rozhodnutie bez toho, aby znovu začala správne konanie.

456 V dôsledku toho je opodstatnené určiť, že pred prijatím napadnutého rozhodnutia Komisia neoznámila žalobkyni všetky dokumenty v spise, ktoré jej boli prístupné, a nevyzvala ju, aby prišla nahliadnuť do uvedených dokumentov v jej priestoroch, takže správne konanie bolo v tejto súvislosti nezákonné.

457 Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že právo obhajoby je porušené v dôsledku procesnej vady iba vtedy, ak táto vada mala konkrétny vplyv na možnosti obhajoby podnikov, proti ktorým sa konanie vedie (rozsudky Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, Mannesmannröhren-Werke/Komisia, T-44/00, Zb. s. II-2223, bod 55, a General Electric/Komisia, už citovaný v bode 314 vyššie, bod 632).

458 Za týchto okolností Všeobecný súd v rámci konania o žalobe podanej proti napadnutému rozhodnutiu nariadil opatrenia na zabezpečenie priebehu konania s cieľom zabezpečiť úplný prístup k spisu, aby mohol posúdiť, či odmietnutie Komisie sprístupniť nejaký dokument alebo oznámiť písomnosť mohlo poškodiť obhajobu žalobkyne (pozri v tomto zmysle rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný v bode 405 vyššie, bod 102).

459 V tejto súvislosti treba vzhľadom na to, že takéto preskúmanie sa obmedzuje na súdne preskúmanie predložených žalobných dôvodov, pripomenúť, že nie je jeho predmetom ani jeho účinkom nahradiť úplné vyšetrovanie veci v rámci správneho konania. Oneskorené oboznámenie sa s niektorými dokumentmi v spise nevracia podnik, ktorý podal žalobu proti rozhodnutiu Komisie, do situácie, v ktorej by bol, pokiaľ by sa mohol opierať o rovnaké dokumenty pri predložení svojich písomných a ústnych pripomienok tejto inštitúcii (pozri rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný v bode 405 vyššie, bod 103 a tam citovanú judikatúru). Okrem toho, ak je prístup k spisu

zabezpečený v štádiu súdneho konania, dotknutý podnik nemusí preukázať, že pokiaľ by mal k neoznámeným dokumentom prístup, malo by rozhodnutie Komisie odlišný obsah, ale iba to, že uvedené dokumenty mohli byť užitočné na jeho obhajobu (rozsudok Súdneho dvora z 2. októbra 2003, Corus UK/Komisia, C-199/99 P, Zb. s. I-11177, bod 128, a rozsudok Súdneho dvora PVC II, už citovaný v bode 55 vyššie, bod 318).

460 V predmetnej veci Komisia na žiadosť Všeobecného súdu predložila oznámenie o výhradách a priložené dokumenty. Rovnako zostavila zoznam s uvedením dokumentov založených v spise v jeho súčasnom stave.

461 V tejto súvislosti treba po prvé konštatovať, že existuje neistota o obsahu spisu v jeho pôvodnom zložení. V odpovedi na písomnú otázku Všeobecného súdu totiž Komisia, samozrejme, uviedla, že spis v jeho súčasnej podobe bol kópiou pôvodného spisu. Daný spis sa teda podľa informácií oznámených Komisiou skladal z „podspisov“ očíslovaných 1 až 71. V tom istom čase Komisia však oznámila Všeobecnému súdu, že existuje jeden neočíslovaný „podspis“, nazvaný „Oberland Glas“.

462 Po druhé treba uviesť, že Komisia výslovne uznala, že stratila päť „podspisov“ očíslovaných 66 až 70. Z jej listu z 15. marca 2005 totiž vyplýva, že k tomuto záveru došla, keď konštatovala, že mala „podspisy“ č. 1 až 65 a že „podspis“ č. 71 obsahoval oznámenie o výhradách.

463 Vo svojich pripomienkach z 18. novembra 2005 Komisia uviedla, že je „málo pravdepodobné, že spisy, ktoré nie je možné nájsť, obsahujú písomnosti v prospech žalobkyne“. Keď bola na pojednávaní vyzvaná, aby spresnila túto vetu, uviedla, že „neprichádza do úvahy“, že uvedené „podspisy“ obsahovali dokument v prospech žalobkyne, a že zo „štatistického“ hľadiska nemohli byť užitočné na obhajobu žalobkyne.

464 Z týchto odpovedí vyplýva, že Komisia nie je schopná s istotou určiť autora, povahu a obsah každej z písomností, ktoré boli súčasťou „podspisov“ č. 66 až 70.

465 Treba preto zistiť, či žalobkyňa mala možnosť preskúmať všetky dokumenty nachádzajúce sa vo vyšetrovacom spise, ktoré mohli byť relevantné pre jej obhajobu, a za predpokladu, že to tak nie je, či porušenie práva na prístup k spisu malo taký význam, ktorý by mohol túto procesnú záruku zbaviť jej podstaty. Podľa judikatúry totiž prístup k spisu patrí medzi procesné záruky, ktorých cieľom je chrániť právo na obhajobu (rozsudok Solvay I, už citovaný v bode 35 vyššie, bod 59), a porušenie práva na prístup k spisu Komisiou v priebehu konania predchádzajúceho prijatiu rozhodnutia v zásade môže viesť k zrušeniu tohto rozhodnutia, pokiaľ bolo poškodené právo dotknutého podniku na obhajobu (rozsudok Corus UK/Komisia, už citovaný v bode 459 vyššie, bod 127).

466 V tejto súvislosti je nevyhnutné preskúmať, či bolo poškodené právo na obhajobu žalobkyne, pokiaľ ide o výhrady formulované proti nej v oznámení o výhradách a v napadnutom rozhodnutí.

467 Podľa judikatúry musí byť porušenie práva na obhajobu skúmané v závislosti od osobitných okolností každého prípadu, pretože podstatne závisí od výhrad vznesených Komisiou na preukázanie porušenia vytýkaného dotknutému podniku (rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný v bode 405 vyššie, bod 127). Je teda opodstatnené pristúpiť k stručnému preskúmaniu základných výhrad, ktoré Komisia vzniesla v oznámení o výhradách a v napadnutom rozhodnutí (rozsudok Solvay I, už citovaný v bode 35 vyššie, bod 60).

468 Rovnako je nevyhnutné preskúmať existenciu porušenia práva na obhajobu pri zohľadnení tvrdení konkrétne uplatnených dotknutým podnikom proti napadnutému rozhodnutiu (pozri v tomto zmysle rozsudok ICI II, už citovaný v bode 35 vyššie, bod 59).

469 V predmetnej veci v rámci žaloby Všeobecný súd preskúmal argumentáciu žalobkyne a základné výhrady uvedené v napadnutom rozhodnutí, pričom dospel k záveru, že všetky žalobné dôvody, ktorých sa žalobkyňa dovoláva, musia byť zamietnuté.

470 Čo sa týka existencie dominantného postavenia, treba uviesť, že Komisia svoje rozhodnutie založila na podiele na trhu žalobkyne, aby tak preukázala, že žalobkyňa mala dominantné postavenie na relevantnom trhu. Na základe žiadnej indície nemožno predpokladať, že by žalobkyňa mohla objaviť v chýbajúcich „podspisoch" dokumenty, ktoré by vyvracali konštatovanie, že mala dominantné postavenie na trhu s uhličitanom sodným (pozri v tomto zmysle rozsudok ICI II, už citovaný v bode 35 vyššie, bod 61). Okrem toho, ako vyplýva z judikatúry citovanej v bode 277 vyššie, veľmi veľké podiely na trhu sú samy osebe, okrem výnimočných okolností, dôkazom existencie dominantného postavenia. Tvrdenia predložené žalobkyňou vzťahujúce sa na skutočnosti, ktoré môžu predstavovať výnimočné okolnosti, spochybňujú buď číselné údaje uvedené v žalobe a predložené žalobkyňou, alebo údaje uvedené v napadnutom rozhodnutí a nespochybnené žalobkyňou, alebo sú bezpredmetné. Napokon aj v prípade, že by také skutočnosti existovali a boli uvedené v dokumentoch zaradených do chýbajúcich „podspisov", nemohli byť žalobkyni neznáme s ohľadom na okolnosti v prejednávanej veci, takže v tejto súvislosti neboli jej práva na obhajobu poškodené.

471 Pokiaľ ide o definíciu geografického trhu, treba pripomenúť, že v bode 259 vyššie bolo konštatované, že prípadné pochybenie Komisie v tejto súvislosti by nemohlo mať rozhodujúci vplyv na výsledok. Z uvedeného vyplýva, že je vylúčené, aby žalobkyňa mohla nájsť v chýbajúcich kartotékach dokumenty, ktoré by mohli spochybniť záver o existencii dominantného postavenia.

472 Čo sa týka zneužívania dominantného postavenia, treba najskôr uviesť, že žalobkyňa nikdy nespochybnila konštatovania týkajúce sa systému zliav uplatňovaného vo Francúzsku.

473 Navyše treba uviesť, že povaha systému zliav uplatňovaných žalobkyňou, oceňujúca vernosť, vyplýva z priamych listinných dôkazov. V prípade, ako v prejednávanej veci, že Komisia založila svoje rozhodnutie iba na priamych písomných dôkazoch, aby tak preukázala rôzne porušenia, žalobkyňa sa musí snažiť uviesť, v akom rozsahu by iné dôkazy mohli spochybniť, že uplatňovaný systém zliav nebol povahy oceňujúcej vernosť, alebo prinajmenšom aké iné vysvetlenie možno pripísať priamym písomným dôkazom, ktoré neboli spochybnené. Vzhľadom na systém dôkazov použitý v napadnutom rozhodnutí, keďže zmluvy uzavreté so žalobkyňou sú povahy oceňujúcej vernosť, prístup k chýbajúcim „podspisom" by nemal nijakú šancu priviesť správne konanie k inému výsledku (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. marca 2000, Cimenteries CBR a i./Komisia, nazvaný „Cement", T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Zb. s. II-491, body 263 a 264 a tam citovanú judikatúru).

474 Čo sa týka „skupinovej" zľavy poskytnutej skupine Saint-Gobain, treba pripomenúť, že žalobkyňa nespochybnila existenciu tajného protokolu ani obsah oddielu 4 tohto protokolu (pozri bod 349 vyššie) a že zo samotného znenia tohto oddielu vyplýva, že zľava bola vypočítaná zo „všetkých nákupov" uhličitanu sodného skupinou Saint-Gobain od žalobkyne v Európe (pozri bod 352 vyššie). Za týchto okolností sa žalobkyňa mala usilovať uviesť, v akom rozsahu by iné dôkazy mohli spochybniť obsah tajného protokolu, alebo prinajmenšom aké iné vysvetlenie je možné mu pripísať.

475 Čo sa týka tvrdenia žalobkyne, že tajný protokol nebránil pobočkám skupiny Saint-Gobain v jednotlivých štátoch používať hrozbu na vyjednanie si výhodnejších zmluvných podmienok, dokonca až vypovedať vzájomnú zmluvu, v bode 357 vyššie už bolo uvedené, že nie je relevantné. Aj za predpokladu, že by stratené „podspisy" obsahovali dokumenty podporujúce toto tvrdenie, na obhajobu žalobkyne to nemôže byť užitočné.

476 Pokiaľ ide o výslovné dohody o výlučných dodávkach, treba zdôrazniť, že Komisia založila svoje rozhodnutie na priamych písomných dôkazoch a že žalobkyňa

nevysvetlila, v čom mohli tieto dokumenty uvedené v chýbajúcich „podspisoch“ spochybniť existenciu dohôd o výlučných dodávkach alebo dať písomným dôkazom iné vysvetlenie.

477 Pokiaľ ide o faktickú výlučnosť, treba pripomenúť, že čo sa týka dohôd uzavretých s viacerými sklármi, žalobkyňa nespochybnila tvrdenia uvedené v napadnutom rozhodnutí (pozri bod 376 vyššie).

478 Pokiaľ ide o konkurenčné doložky, treba pripomenúť, že žalobkyňa nespochybnila ich existenciu a že nesprávne tvrdí, že Komisia v roku 1981 súhlasila s týmito doložkami (pozri body 388 až 390 vyššie). Okrem toho, pokiaľ ide o ochranné doložky, treba pripomenúť, že tvrdenie žalobkyne, že Komisia prirovnala tieto doložky ku konkurenčným doložkám, nie je zo skutkového hľadiska podložené (pozri bod 391 vyššie).

479 Je teda možné vylúčiť, že by žalobkyňa mohla nájsť v chýbajúcich „podspisoch“ dokumenty užitočné na jej obhajobu v týchto otázkach.

480 Napokon, čo sa týka diskriminačnej povahy vytýkaných praktík, tvrdenia predložené žalobkyňou na ich vyvrátenie nie sú relevantné.

481 Je teda opodstatnené dospieť k záveru, že nebolo preukázané, že by žalobkyňa nemala možnosť preskúmať všetky dokumenty vo vyšetrovacom spise, ktoré by mohli byť relevantné na jej obhajobu. Hoci žalobkyňa nemala prístup k všetkým dokumentom vo vyšetrovacom spise, táto okolnosť jej v predmetnej veci nebránila v tom, aby zabezpečila svoju obhajobu, pokiaľ ide o základné výhrady, ktoré Komisia vzniesla v oznámení o výhradách a v napadnutom rozhodnutí.

482 V dôsledku toho, vzhľadom na okolnosti v predmetnej veci, nie je opodstatnené zrušiť napadnuté rozhodnutie z dôvodu, že päť „podspisov“, ku ktorým žalobkyňa nikdy nemala prístup, zmizlo zo spisu. Tretia časť šiesteho žalobného dôvodu musí byť preto zamietnutá a v dôsledku toho musí byť šiesty žalobný dôvod zamietnutý v celom rozsahu.

2. *O návrhoch smerujúcich k zrušeniu alebo zníženiu pokuty*

483 Návrhy žalobkyne smerujúce k zrušeniu alebo zníženiu pokuty sa v podstate skladajú z piatich dôvodov založených po prvé na nesprávnom posúdení závažnosti porušenia, po druhé na nesprávnom posúdení dĺžky trvania porušenia, po tretie na existencii poľahčujúcich okolností, po štvrté na neprimeranosti pokuty a po piate na plynutí času.

O prvom dôvode založenom na nesprávnom posúdení závažnosti porušenia

Tvrdenia účastníkov konania

484 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia musí dodržiavať Usmernenia k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia k metóde stanovovania pokút“). Vzhľadom na to, že v predmetnej veci ide o skutkové okolnosti pred ich prijatím, však Komisia nebola v zásade povinná zohľadniť ich, s dvoma výhradami: jednak pokiaľ uvedené usmernenia preberajú zásady stanovené praxou Komisie a jednak pokiaľ zavádzajú zmiernenie politiky Komisie, čo sa týka stanovenia výšky pokuty.

485 Pokiaľ ide o pokutu, ktorá bola uložená žalobkyni napadnutým rozhodnutím, žalobkyňa predložila viaceré tvrdenia, ktorými spochybnila jej výšku.

486 Po prvé žalobkyňa tvrdí, že svojim konkurentom nikdy neobsadila všetky možnosti predaja, takže jej podiel na relevantných vnútroštátnych trhoch bol nižší než 100 %. Okrem toho dĺžka trvania zmlúv, ktoré ju spájali s jej zákazníkmi, bola maximálne dva roky a zjavne to nepredstavovalo dlhé obdobie, čo uznala aj Komisia v roku 1981. Navyše nebolo ani preukázané, že by údajné zneužitia mali negatívny dopad na spotrebiteľov.

487 Po druhé žalobkyňa tvrdí, že pokiaľ ide o odkaz v napadnutom rozhodnutí na porušenia článku 81 ES, čo sa jej týka, Komisia nezohľadnila skutočnosť, že v dôsledku zrušenia rozhodnutia 91/297 rozsudkom Solvay I, už citovaným v bode 35 vyššie, v rámci konania podľa článku 81 ES nebolo prijaté žiadne nové rozhodnutie.

488 Po tretie žalobkyňa uvádza, že niektorí z jej vyšších vedúcich pracovníkov, ktorým bola oznámená povinnosť dodržiavať právo hospodárskej súťaže Spoločenstva, jej chceli vyhovieť tým, že vydávali príkazy vyplývajúce z rokovaní, ktoré viedli s Komisiou v roku 1981. Okrem toho napadnuté rozhodnutie obsahovalo protirečenie v odôvodneniach č. 192 a 193 v tom, že na jednej strane Komisia uviedla, že zobrala do úvahy len vernostné zľavy a neformálne dohody o výlučných dodávkach, keďže žalobkyňa mohla oprávnene predpokladať, že konkurenčné doložky, zmluvy na množstvo s určitou toleranciou, viac-menej 15 %, a zmluvy na dobu neurčitú s dvojročnou výpovednou lehotou boli akceptované v roku 1981, a na druhej strane Komisia sa domnievala, že tieto ustanovenia v praxi smerovali k posilneniu jej výlučnosti.

489 Po štvrté žalobkyňa tvrdí, že skoršie uloženia veľkých pokút z dôvodu tajných dohôd v chemickom priemysle nemôžu byť považované za okolnosti, ktoré sú pre ňu

priťažujúce. Podľa usmernení k metóde stanovovania pokút existencia prípadu opakovaného porušenia totiž vyžaduje porušenie rovnakého druhu. Žalobkyňa však uvádza, že nikdy nebola potrestaná Komisiou za zneužitie dominantného postavenia.

490 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

Posúdenie Všeobecným súdom

491 Na úvod treba pripomenúť, že hoci Komisia disponuje voľnou úvahou pri určení výšky každej pokuty, bez toho, aby musela uplatniť presný matematický vzorec, Všeobecný súd má podľa článku 17 nariadenia č. 17 neobmedzenú právomoc v zmysle článku 229 ES rozhodovať o žalobách podaných proti rozhodnutiam, ktorými Komisia stanovila pokutu, a v dôsledku toho môže uloženú pokutu zrušiť, znížiť alebo zvýšiť (rozsudky Súdu prvého stupňa z 29. apríla 2004, Tokai Carbon a i./Komisia, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Zb. s. II-1181, bod 165, a z 13. decembra 2006, FNCBV a i./Komisia, T-217/03 a T-245/03, Zb. s. II-4987, bod 358).

492 Po prvé, pokiaľ ide o uplatnenie usmernení k metóde stanovovania pokút, je opodstatnené pripomenúť, že vzhľadom na to, že rozhodnutie 91/299 bolo zrušené pre procesnú vadu, mala Komisia právo prijať nové rozhodnutie bez toho, aby začala nové správne konanie.

493 Keďže obsah napadnutého rozhodnutia je takmer totožný s obsahom rozhodnutia 91/298 a obe rozhodnutia sú založené na rovnakom odôvodnení, napadnuté rozhodnutie podlieha v rámci stanovenia výšky pokuty pravidlám platným v okamihu prijatia rozhodnutia 91/299.

494 Komisia totiž znovu začala konanie v štádiu, v ktorom došlo k procesnej vade, a bez toho, aby vykonala nové posúdenie prípadu vo svetle pravidiel, ktoré neexistovali v dobe prijatia rozhodnutí 91/299, prijala nové rozhodnutie. Prijatie nového rozhodnutia pritom z povahy veci vylučuje uplatnenie usmernení vydaných po prvom prijatí.

495 V dôsledku toho nemožno usmernenia k metóde stanovovania pokút v predmetnom prípade uplatniť.

496 Po druhé treba uviesť, že Komisia sa domnievala, že porušovania vytýkané žalobkyni, a to vernostné zľavy a neformálne dohody o výlučných dodávkach, boli „mimoriadne závažné“ (odôvodnenia č. 191 až 193 napadnutého rozhodnutia).

497 V tejto súvislosti je opodstatnené pripomenúť, že podľa judikatúry musí byť výška pokút odstupňovaná v závislosti od okolností porušenia a posúdenie závažnosti porušenia na účely stanovenia výšky pokuty sa musí vykonať najmä s prihliadnutím na povahu obmedzenia hospodárskej súťaže (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 23. februára 1994, CB a Europay/Komisia, T-39/92 a T-40/92, Zb. s. II-49, bod 143 a tam citovanú judikatúru).

498 Na posúdenie závažnosti porušení pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva pripísateľných niektorému podniku s cieľom stanoviť výšku pokuty, ktorá by bola primeraná, môže Komisia zohľadniť mimoriadne dlhé obdobie niektorých porušení, počet a rozmanitosť porušení, ktoré sa týkali všetkých alebo takmer všetkých výrobkov dotknutého podniku a z ktorých niektoré ovplyvnili všetky členské štáty, osobitnú závažnosť porušení vyplývajúcu z úmyselnej a ucelenej stratégie snažiacej sa rôznymi praktikami vylučujúcimi konkurentov a politikou odmeňovania zákazníkov za vernosť umelo udržať alebo posilniť dominantné postavenie podniku na trhoch, na ktorých bola hospodárska súťaž už predtým obmedzená, účinky osobitne škodlivé z pohľadu

hospodárskej súťaže a výhody nadobudnutej podnikom v dôsledku svojich porušení (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. októbra 1994, Tetra Pak/Komisia, T-83/91, Zb. s. II-755, body 240 a 241).

499 V predmetnej veci treba vziať do úvahy, že praktiky vytýkané žalobkyni odôvodňujú ich hodnotenie Komisiou ako „mimoriadne závažné“.

500 Žalobkyňa si totiž poskytnutím zliav na limitné množstvo svojim zákazníkom a uzavretím dohôd o ohodnotení ich vernosti umelo udržiavala alebo posilnila svoje dominantné postavenie na relevantnom trhu, na ktorom bola hospodárska súťaž už predtým obmedzená.

501 Okrem toho na základe nijakého z tvrdení predložených žalobkyňou sa nemožno domnievať, že by Komisia vykonala nesprávne posúdenie závažnosti porušení.

502 Po prvé, čo sa týka výhrady založenej na tom, že žalobkyňa obsadila všetky možnosti predaja, treba najskôr konštatovať, že žalobkyňa sa svojou politikou odmeňovania zákazníkov za vernosť snažila vylúčiť z trhu svojich konkurentov. V tejto súvislosti na základe okolnosti, že jej podiel na trhu bol nižší než 100 %, sa nemožno domnievať, že účinkom jej praktík nebolo také vylúčenie.

503 Okrem toho treba uviesť, že Komisia nemusela konkrétne preukázať negatívny účinok praktík žalobkyne na spotrebiteľov. V rámci existencie porušenia podľa článku 82 ES totiž nie je potrebné preskúmať, či predmetné správanie spôsobilo spotrebiteľom ujmu (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 15. marca 2007, British Airways/Komisia, C-95/04 P, Zb. s. I-2331, body 106 a 107 a tam citovanú judikatúru).

504 Po druhé, čo sa týka odkazu na článok 81 ES, treba konštatovať, že Komisia v odôvodnení č. 191 napadnutého rozhodnutia len uviedla, že vytýkané porušenia boli vzhľadom na konkrétne okolnosti tejto veci vážnejšie ako porušenia podľa článku 81 ES, ktoré boli žalobkyni tiež vytýkané. Nie je teda pravda, že by Komisia nezohľadnila skutočnosť, že porušenia článku 82 ES a porušenia článku 81 ES boli samostatné, a že treba s nimi zaobchádzať samostatne.

505 Po tretie, čo sa týka úpravy týchto zmlúv žalobkyňou a údajného protirečenia uvedeného v odôvodnení č. 193 napadnutého rozhodnutia, stačí konštatovať, že pokuta uložená žalobkyni sa netýka ustanovení akceptovaných Komisiou v roku 1982.

506 Po štvrté, pokiaľ ide o opakované porušovanie, treba uviesť, že Komisia v odpovedi na písomnú otázku Všeobecného súdu potvrdila, že výhrada uvedená v odôvodnení č. 194 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorej už boli žalobkyni viackrát uložené veľké pokuty pre jej tajné dohody v chemickom priemysle (peroxidy, polypropylén, PVC), predstavuje priťažujúcu okolnosť.

507 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa judikatúry analýza závažnosti spôsobeného porušenia musí zohľadniť aj prípadné opakovanie porušenia (rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný v bode 405 vyššie, bod 91, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 25. októbra 2005, Groupe Danone/Komisia, T-38/02, Zb. s. II-4407, bod 348).

508 Pojem opakované porušovanie, ako je chápaný v niektorých vnútroštátnych právnych poriadkoch, znamená, že osoba sa dopustila nových porušení potom, čo bola

sankcionovaná za podobné porušenia (rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. marca 1999, Thyssen Stahl/Komisia, T-141/94, Zb. s. II-347, bod 617).

509 Usmernenia k metóde stanovovania pokút, aj keď sa v prejednávanej veci neuplatnia, svojou logikou smerujú k rovnakému zmyslu, keď odkazujú na „porušenie rovnakého druhu“.

510 Treba však konštatovať, že všetky porušenia, pre ktoré boli žalobkyni viackrát uložené veľké pokuty pre jej tajné dohody v chemickom priemysle, boli porušeniami článku 81 ES. Ako totiž spresnila Komisia, ide o jej rozhodnutie 85/74/EHS z 23. novembra 1984 týkajúce sa konania o uplatnení článku [81 ES] (IV/30.907 — Výrobky na báze peroxidu) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 35, 1985, s. 1), rozhodnutie 86/398/EHS z 23. apríla 1986 týkajúce sa konania o uplatnení článku [81 ES] (IV/31.149 — Polypropylén) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 230, s. 1) a napokon rozhodnutie 89/190/EHS z 21. decembra 1988 týkajúce sa konania o uplatnení článku [81 ES] (IV/31.865 — PVC) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 74, 1989, s. 1). Navyše praktiky, ktoré boli predmetom rozhodnutí uvedených v predchádzajúcom bode, boli veľmi odlišné od tých, o ktoré ide v prejednávanej veci.

511 Komisia teda nesprávne uplatnila priťažujúcu okolnosť proti žalobkyni a je potrebné zmeniť napadnuté rozhodnutie tým, že pokuta, ktorá bola uložená žalobkyni, bude znížená o 5 %.

512 V dôsledku toho musí byť výška pokuty znížená o milión eur.

O druhom dôvode založenom na nesprávnom posúdení dĺžky trvania porušení

Tvrdenia účastníkov konania

513 Žalobkyňa tvrdí, že vzhľadom na to, že neuplatňovala centralizovanú politiku a zmluvné podmienky boli stanovované na úrovni jednotlivých štátov, Komisia mala zohľadniť geografický rozsah údajných porušení, čo by ju viedlo k rozhodnutiu o rôznych dĺžkach trvania porušení pre každý z dotknutých štátov. Takéto zohľadnenie by tiež malo vplyv na výšku pokuty, predovšetkým s ohľadom na obrat, ktorý sa má vziať do úvahy.

514 Komisia spochybňuje tvrdenia predložené žalobkyňou.

Posúdenie Všeobecným súdom

515 Podľa odôvodnenia č. 195 napadnutého rozhodnutia porušenia sa začali približne od roku 1983 alebo veľmi krátko po rokovaniach medzi ňou a Komisiou, až do uzavretia spisu, a pokračovali minimálne do konca roka 1990.

516 Okrem toho Komisia definovala, že relevantný geografický trh má rozmery Spoločenstva.

517 Z uvedeného vyplýva, že Komisia nemusela stanoviť dĺžku trvania porušovaní tak, že by ich skúmala v každom jednotlivom štáte. Musela však stanoviť dátumy začatia a skončenia porušovaní na relevantnom geografickom trhu, t. j. v kontinentálnej západnej Európe ako celku, čo aj urobila.

518 V každom prípade, ak by Komisia mala rozlišovať medzi dĺžkou trvania porušovaní na trhoch jednotlivých štátov, uložila by viaceré pokuty, ktorých celková výška by však nebola nižšia ako tá, ktorá bola uložená napadnutým rozhodnutím. Z uvedeného vyplýva, že prípadné pochybenie Komisie vzhľadom na definíciu relevantného geografického trhu neodôvodňuje zrušenie napadnutého rozhodnutia ani zníženie pokuty.

519 V dôsledku toho treba druhý dôvod zamietnuť.

O treťom dôvode založenom na existencii poľahčujúcich okolností

520 Tretí dôvod sa skladá z piatich častí, založených po prvé na neexistencii opakovaného porušovania, po druhé na spolupráci žalobkyne s Komisiou, po tretie na ochrane legitímnej dôvery a dobrej viery žalobkyne, po štvrté na zásade právnej istoty a po piate na „prekvapujúcom postoji“ Komisie.

O prvej časti založenej na neexistencii opakovaného porušovania

521 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia nikdy neviedla proti nej konanie podľa článku 82 ES.

522 V tejto súvislosti, ako bolo uvedené vyššie, analýza závažnosti spôsobeného porušenia musí zohľadniť prípadné opakovanie porušenia, čo môže odôvodniť zvýšenie výšky pokuty.

523 Naopak neexistencia opakovaného porušovania nemôže predstavovať poľahčujúcu okolnosť, keďže podnik je v zásade povinný neporušovať článok 82 ES.

524 Z toho vyplýva, že je opodstatnené prvú časť tretieho dôvodu zamietnuť.

O druhej časti založenej na spolupráci žalobkyne s Komisiou

525 Žalobkyňa tvrdí, že spolupracovala s Komisiou pri kontrole tak počas návštev Komisie v jej priestoroch, ako aj odpovedaním na jej žiadosti o informácie.

526 Podľa článku 11 nariadenia č. 17 nazvaného „Žiadosti o informácie“:

„4. Požadované informácie budú poskytovať majitelia podnikov alebo ich zástupcovia a v prípade právnických osôb, spoločností alebo firiem alebo združení, ktoré nemajú právnu subjektivitu, osoby splnomocnené alebo oprávnené zákonom [či stanovami — *neoficiálny preklad*].

5. Ak podnik alebo združenie podnikov neposkytne požadované informácie v dobe stanovenej Komisiou alebo poskytne neúplné informácie, Komisia rozhodnutím požiada, aby boli takéto informácie poskytnuté. Rozhodnutie bude špecifikovať požadované informácie, stanoví vhodný časový limit a uvedie pokuty podľa článku 15 ods. 1 písm. b) a článku 16 ods. 1 [písm. c) — *neoficiálny preklad*] a právo na revíziu rozhodnutia Súdnym dvorom."

527 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že spolupráca pri kontrole, ktorá neprekročí rámec povinností podniku podľa článku 11 ods. 4 a 5 nariadenia č. 17, neodôvodňuje zníženie pokuty (rozsudky Súdu prvého stupňa z 10. marca 1992, Solvay/Komisia, T-12/89, Zb. s. II-907, body 341 a 342, a z 18. júla 2005, Scandinavian Airlines System/Komisia, T-241/01, Zb. s. II-2917, bod 218). Takéto zníženie je naopak odôvodnené, pokiaľ podnik poskytol informácie v omnoho väčšom rozsahu, ako môže byť vyžadované Komisiou podľa článku 11 nariadenia č. 17 (rozsudok Súdu prvého stupňa z 9. júla 2003, Daesang a Sewon Europe/Komisia, T-230/00, Zb. s. II-2733, bod 137).

528 V predmetnej veci sa pritom žalobkyňa uspokojuje s tým, že tvrdí, že odpovedala na žiadosti o informácie, ktoré jej boli zaslané. Keďže toto správanie je povinnosťou žalobkyne, nemôže predstavovať poľahčujúcu okolnosť.

529 Pokiaľ ide o údajnú spoluprácu žalobkyne s Komisiou pri návštevách vykonaných v jej priestoroch, treba uviesť, že aj toto správanie je súčasťou povinností podniku a nemôže predstavovať poľahčujúcu okolnosť.

530 Je preto opodstatnené druhú časť tretieho dôvodu zamietnuť.

O tretej časti založenej na ochrane legitímnej dôvery a dobrej viery žalobkyne

531 Žalobkyňa uvádza, že v dôsledku rokovaní uskutočnených v rámci prvého konania v roku 1981 sa domnievala, že dané zmluvy, ako boli upravené, a jej obchodná politika zodpovedali požiadavkám Komisie. Žalobkyňa tiež tvrdí, že diskusie uskutočnené v roku 1981 svedčia o jej dobrej viere, keďže hneď zmenila všetky svoje zmluvy, aby boli v súlade s pripomienkami Komisie v tom čase.

532 Okrem toho v dôsledku rozsudku Cour d'appel de Liège z 20. októbra 1989 vo veci FMC sa žalobkyňa mohla legitímne domnievať, že nemala dominantné postavenie.

533 Pokiaľ ide o rokovania uskutočnené v rokoch 1980 až 1982, treba pripomenúť, ako bolo spresnené v odôvodnení č. 193 napadnutého rozhodnutia, že pokuta uložená žalobkyni sa netýka ustanovení akceptovaných Komisiou v roku 1982.

534 Okrem toho je potrebné sa domnievať, že tvrdenia založené na rozsudku Cour d'appel de Liège z 20. októbra 1989 nemožno prijať. Vo veci, v ktorej bol prijatý uvedený rozsudok, Cour d'appel de Liège totiž nerozhodoval o otázke existencie alebo neexistencie dominantného postavenia žalobkyne.

535 Je preto opodstatnené tretiu časť tretieho dôvodu zamietnuť.

O štvrtej časti založenej na zásade právnej istoty

536 Žalobkyňa sa domnieva, že neurčitá povaha pojmu „dominantné postavenie“, ako aj uplatnenie tohto pojmu na jej postavenie vzhľadom na primeranosť jej podielu na trhu, vyrovnávaciu silu jej zákazníkov a s tým súvisiacu jej silu na trhu, sa mali zohľadniť pri stanovení výšky pokuty.

537 V tejto súvislosti treba najskôr pripomenúť judikatúru, podľa ktorej sa určuje dominantné postavenie podniku na trhu Spoločenstva, ktorá je už dostatočne ustálená. Konkrétne v rozsudku Hoffmann-La Roche/Komisia, už citovanom v bode 275 vyššie, Súdny dvor presne definoval pojem „dominantné postavenie“. V bode 38 tohto rozsudku spresnil, že dominantné postavenie podľa článku 82 ES sa týka takého silného ekonomického postavenia podniku, ktoré mu umožňuje brániť zachovaniu účinnej hospodárskej súťaže na relevantnom trhu tým, že mu dáva možnosť správať sa v značnej miere nezávisle od svojich konkurentov, zákazníkov a napokon aj spotrebiteľov.

538 Ďalej treba uviesť, že sama žalobkyňa tvrdí, že jej „podiely na trhu sa v podstate pohybovali niekde okolo 50 % z pohľadu vnútroštátnych trhov a niekde medzi 60 % a 70 % z pohľadu európskeho trhu“. Ako teda vyplýva z judikatúry citovanej v bode 277 vyššie, žalobkyňa mala veľmi veľké podiely na trhu, ktoré sú samy osebe, okrem výnimočných okolností, dôkazom existencie dominantného postavenia.

539 Z uvedeného vyplýva, že štvrtá časť tretieho dôvodu musí byť zamietnutá.

O piatej časti založenej na „prekvapujúcom postoji“ Komisie

540 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia v roku 1981 súhlasila s praktikami, ktoré však odvtedy začala považovať za veľmi závažné porušenia. Takže Komisia zmenila svoj názor bez vysvetlenia.

541 V tejto súvislosti stačí pripomenúť, že v odôvodnení č. 193 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla rozdiel medzi praktikami, ktoré sankcionovala v súčasnom konaní, a tými, ktoré akceptovala v roku 1982 a neuložila za ne pokutu.

542 V dôsledku toho musí byť piata časť tretieho dôvodu zamietnutá a tretí dôvod musí byť zamietnutý v celom rozsahu.

O štvrtom dôvode založenom na neprimeranosti pokuty

543 Žalobkyňa uvádza, že Komisia jej uložila pokutu, ktorej výška nebola primeraná. Tvrdí, že táto výška bola „prehnaná“ vzhľadom na obdobie, keď došlo k predmetným skutkovým okolnostiam. Na jednej strane Komisia mala zohľadniť poľahčujúce okolnosti, predovšetkým jej dobrú vieru, legitímnu dôveru a právnu istotu. Na druhej strane mala zohľadniť obrat v oblasti tých činností, ktorých sa napadnuté rozhodnutie skutočne týkalo, t. j. jej činnosti vo Francúzsku, v Nemecku a Belgicku.

544 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Komisia sa správne domnievala, že porušovania vytýkané žalobkyni boli „mimoriadne závažné“. V odôvodnení č. 191 napadnutého

rozhodnutia najmä uviedla, že žalobkyňa bola najväčším výrobcom sódy v Spoločenstve, že porušenia jej umožnili upevniť si postavenie vylúčením účinnej hospodárskej súťaže na veľkej časti spoločného trhu a že obsadením všetkých možností predaja jej konkurentov na dlhý čas sústavne poškodzovala štruktúru relevantného trhu na úkor spotrebiteľov.

545 Komisia preto mohla správne uložiť žalobkyni pokutu vo výške 20 miliónov eur.

546 Ako príklad možno upozorniť na to, že usmernenia k metóde stanovovania pokút, aj keď nie sú v predmetnej veci uplatniteľné, stanovujú, že na „závažné“ porušenia možno za východiskové sumy na výpočet pokuty považovať sumy od 1 do 20 miliónov eur.

547 Pokiaľ ide o existenciu poľahčujúcich okolností, stačí uviesť, že tvrdenia, ktoré predložila žalobkyňa, boli zamietnuté už v bodoch 536 až 542 vyššie.

548 Pokiaľ ide o zohľadnenie miesta, kde k porušeniam došlo, z judikatúry vyplýva, že za obrat uvedený v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 ako maximálny limit, do ktorého je pokutu možné uložiť, je považovaný celosvetový obrat daného podniku, ktorý ako jediný dáva približný obraz o význame podniku a jeho vplyve na trhu. Vyššie uvedené ustanovenie nariadenia č. 17 neobsahuje nijaký územný limit, na ktorom má byť daný obrat dosiahnutý. Pri rešpektovaní tohto limitu môže Komisia v zásade stanoviť pokutu na základe obratu podľa vlastného uváženia v závislosti od geografickej polohy a dotknutých výrobkov (pozri rozsudok Cement, už citovaný v bode 473 vyššie, body 5022 a 5023 a tam citovanú judikatúru).

549 Z týchto dôvodov Komisia nebola v prejednávanej veci povinná zohľadniť územné kritérium pri stanovení výšky pokuty.

550 Okrem toho žalobkyňa netvrdí, že Komisia prekročila maximálnu výšku pokuty, ktorá jej mohla byť uložená podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17.

551 Štvrtý dôvod preto treba zamietnuť.

O piatom dôvode založenom na plynutí času

552 Podľa žalobkyne mala Komisia vziať do úvahy skutočnosť, že od skončenia údajného porušenia uplynulo viac než jedenásť rokov. Žalobkyňa sa pýta, aká je „aktuálnosť" sankčnej a odstrašujúcej povahy pokuty, pokiaľ prispôsobila svoju obchodnú politiku požiadavkám Komisie. Rovnako si nevie predstaviť, ako odôvodniť odstrašujúcu povahu pokuty voči tretím podnikom.

553 Na úvod treba pripomenúť, že v tejto veci Komisia dodržala ustanovenia nariadenia č. 2988/74, ako aj zásadu primeranej lehoty. Nemožno jej teda vytýkať, že váhala s prijatím napadnutého rozhodnutia.

554 Z judikatúry ďalej vyplýva, že pri stanovení výšky pokút za porušenie práva hospodárskej súťaže musí Komisia zohľadniť nielen závažnosť porušenia a osobitné

okolnosti prejednávanej veci, ale aj súvislosti, za ktorých k uvedenému porušeniu došlo, a zabezpečiť, aby jej konanie malo odstrašujúci účinok, najmä ak ide o porušenia, ktoré osobitne ohrozujú dosiahnutie cieľov Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora zo 7. júna 1983, Musique Diffusion française a i./Komisia, 100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, bod 106, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 5. apríla 2006, Degussa/Komisia, T-279/02, Zb. s. II-897, bod 272).

555 V dôsledku toho nemôže pokuta, aj keď je znovu uložená rozhodnutím, ktoré bolo prijaté po uplynutí istého času, stratiť svoju sankčnú a odstrašujúcu povahu, pokiaľ sa preukáže, že dotknutý podnik porušil právo hospodárskej súťaže, najmä, ako v predmetnej veci, mimoriadne závažným porušovaním.

556 Piaty dôvod preto treba zamietnuť.

557 Na záver, ako vyplýva z bodov 507 až 512 vyššie, napadnuté rozhodnutie treba zmeniť v rozsahu, v akom sa proti žalobkyni nesprávne uplatnila priťažujúca okolnosť opakovaného porušovania.

558 Výška pokuty uloženej žalobkyni sa stanovuje na 19 milión eur.

O trovách

559 Podľa znenia článku 87 ods. 3 rokovacieho poriadku môže Všeobecný súd v prípade, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania, rozdeliť náhradu trov medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z nich znáša svoje vlastné trovy konania.

560 V predmetnej veci boli návrhy žalobkyne vyhlásené za čiastočne opodstatnené. Všeobecný súd sa domnieva, že spravodlivo posúdi okolnosti tohto prípadu, keď rozhodne, že žalobkyňa znáša svoje vlastné trovy konania a nahradí 95 % trov konania Komisie a Komisia znáša 5 % svojich vlastných trov konania.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (šiesta komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. **Výška pokuty uloženej Solvay SA v článku 2 rozhodnutia Komisie 2003/6/ES z 13. decembra 2000 týkajúceho sa konania podľa článku 82 [ES] (vec COMP/ 33.133 — C: Uhličitan sodný — Solvay) sa stanovuje na 19 miliónov eur.**

2. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

3. Žalobkyňa znáša svoje vlastné trovy konania a nahradí 95 % trov konania Európskej komisie.

4. Komisia znáša 5 % svojich vlastných trov konania.

Meij Vadapalas Dittrich

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 17. decembra 2009.

Podpisy

Obsah

Skutkové okolnosti . . . . . II - 4638

Konanie . . . . . II - 4653

Návrhy účastníkov konania . . . . . II - 4658

Právny stav . . . . . II - 4659

1. O návrhoch smerujúcich k zrušeniu napadnutého rozhodnutia . . . . . II - 4660

O prvom žalobnom dôvode založenom na plynutí času . . . . . II - 4660

O prvej časti založenej na nesprávnom uplatnení pravidiel na premlčanie . . . . . II - 4660

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4660

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4662

O druhej časti založenej na porušení zásady primeranej lehoty . . . . . II - 4667

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4667

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4670

O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení podstatných formálnych náležitostí, ktoré sa vyžadujú pri prijatí a overení napadnutého rozhodnutia . . . . . II - 4675

O prvej časti založenej na porušení zásady kolegiality . . . . . II - 4676

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4676

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4677

O druhej časti založenej na porušení zásady právnej istoty . . . . . II - 4679

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4679

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4680

O tretej časti založenej na porušení práva žalobkyne byť opäť vypočutá . . . . . II - 4683

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4683

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4685

O štvrtej časti založenej na neuskutočnení novej konzultácie s poradným výborom pre oblasť kartelov a dominantného postavenia . . . . . II - 4687

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4687

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4688

O piatej časti založenej na nesprávnom zložení poradného výboru pre oblasť kartelov a dominantného postavenia . . . . . II - 4690

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4690

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4690

O šiestej časti založenej na použití dokumentov získaných v rozpore s nariadením č. 17 . . . . . II - 4691

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4691

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4694

O ôsmej časti založenej na porušení zásad nestrannosti, riadnej správy vecí verejných a proporcionality . . . . . II - 4697

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4697

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4698

O treťom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom definovaní geografického trhu II - 4699

Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4699

Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4701

O štvrtom žalobnom dôvode založenom na neexistencii dominantného postavenia . . II - 4705

Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4705

Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4708

O piatom žalobnom dôvode založenom na nezneužití dominantného postavenia . . . II - 4714

O prvej časti týkajúcej sa zliav na limitné množstvo . . . . . II - 4714

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4714

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4716

O druhej časti týkajúcej sa „skupinovej“ zľavy poskytnutej skupine Saint-Gobain . . II - 4723

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4723

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4725

O tretej časti týkajúcej sa dohôd o výhradných dodávkach . . . . . II - 4727

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4727

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4728

O štvrtej časti týkajúcej sa dohôd o výhradných dodávkach . . . . . II - 4732

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4732

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4733

O piatej časti týkajúcej sa diskriminačnej povahy vytýkaných praktík . . . . . II - 4734

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4734

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4735

O šiestom žalobnom dôvode založenom na porušení práva na prístup k spisu . . . . . II - 4737

O prvej časti založenej na nesprístupnení dokumentov v neprospech žalobkyne . . II - 4739

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4739

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4739

O druhej časti založenej na tom, že medzi dokumentmi v spise, do ktorých sa nahliadlo v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania, boli dokumenty potrebné na obhajobu žalobkyne . . . . . II - 4741

— O relevantnom geografickom trhu . . . . . II - 4742

— O relevantnom tovarovom trhu . . . . . II - 4743

— O existencii dominantného postavenia . . . . . II - 4744

— O zneužívaní dominantného postavenia . . . . . II - 4745

O tretej časti založenej na tom, že žalobkyni nebolo umožnené úplné nahliadnutie do spisu . . . . . II - 4748

— Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4748

— Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4749

2. O návrhoch smerujúcich k zrušeniu alebo zníženiu pokuty . . . . . II - 4757

O prvom dôvode založenom na nesprávnom posúdení závažnosti porušenia . . . . . II - 4757

Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4757

Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4759

O druhom dôvode založenom na nesprávnom posúdení dĺžky trvania porušení . . . . II - 4764

Tvrdenia účastníkov konania . . . . . II - 4764

Posúdenie Všeobecným súdom . . . . . II - 4764

O treťom dôvode založenom na existencii poľahčujúcich okolností . . . . . II - 4765

O prvej časti založenej na neexistencii opakovaného porušovania . . . . . II - 4765

O druhej časti založenej na spolupráci žalobkyne s Komisiou . . . . . II - 4766

O tretej časti založenej na ochrane legitímnej dôvery a dobrej viery žalobkyne . . . II - 4768

O štvrtej časti založenej na zásade právnej istoty . . . . . II - 4769

O piatej časti založenej na „prekvapujúcom postoji“ Komisie . . . . . II - 4770

O štvrtom dôvode založenom na neprimeranosti pokuty . . . . . II - 4770

O piatom dôvode založenom na plynutí času . . . . . II - 4772

O trovách . . . . . II - 4774